

B E T S.

Tegnap u. m. Jul. 5-dikén az Hadi-Kantzellária egy örvendetes hadi-történetet tett közönségesé. Az egész dolog ennyiből áll: „Fegyvertármester Gr. *Klerfő* Jun. 26 dikán ezen hírrel botsáttott *Kaléfáthól* egy Stafétát útnak, hogy H. *Mavrojényi Viddin* mellett jó nagy sereggel *Kaléfát* melé *Viddinnel* által ellenbe a' *Dunán* keresztül jöven, ott magát *Sántzokkal* körül vette. Gróf *Klerfő* a' H. *Koburgtól* vett parantsolattya-szerint meghatározta magát, hogy *Mavrojényt* ezen a' helyen megtámodja és onnan elkergetse. — Ennek véghezvitelére Gr. *Klerfő*, Gen. Májor *Bruglákhót* 4 Batalion gyalogsággal és 3 osztály lovasokkal előre küldvén, maga is 5 Batalion gyalogokkal és 4 osztály lovasokkal az elsőbeknek *Mahlovithig* utánok nyomulván, 26-dikán a' múlt hónapnak az ellenséget jó reggel megtámodta, *Sántzait* megvette, és 1500-at belőle megölvén, kis *Oláh-orizágból* ki-kergette. — Itt az ellenség *Sajkákát* is vesztett el: de Gr. *Klerfő* sem e-béli vesztéseket a' *Törököknek*, sem egyéb környül-állásokat ezen ütközetről, bé-nem küldött: hanem az egész dolog iránt való bővebb tudósítást H. *Koburg* maga fogja rövid időn megtenni. — *Brahovából* Jun. 17-dikén azt írják, hogy már ekkor által indultanak volt Gen. *Bruglákhnak* segítségére *Kaléfáthoz* a' *Klerfő* seregéből 4 Batalion gyalogok és 2 osztály lovasok: Gr. *Klerfő* pedig egy néhány napokkal ez-előtt olyan izenetet vett a' *Nagy-Vezértől*, hogy a' *Generális* ne hogy a' fegyver-nyugvás megszegésének állítaná a' *Törökök* részéről azt lenni, ha ágyuzást hallana akkor, midőn ők az ő nagy bójtyók után következő *Bájrám* nevű innepék napját fognák megülni. Igaz-is, hogy még eddig a' *Timok* vize körül fegyver nyugvás tartatott: és a' miéinkkel-olymóddal mondatnak magokat, el-sántzoltaknak lenni, mintha mostanság nem szándékoznának ezen a'

vizen által menni, a' Törökök kerefsztül való üthetése iránt pedig mindenkor bátorságban lehessenek. — A' Szabátsi vidékben meg lehet, hogy kevés napok alatt fegyverre kerül a' dolog. A' Törökök között 5-ezeren mondatnak öfzve gyülekeztek lenni, kik Belgrád és Szabats között *Vallévo* nevü helységnél fekvő vigyázó katonáinkra szándékoznak ütni. Ezeknek segitíségekre Jun. 13-dik napján a' Pétervárad Regementből egy ofziály, és valami kevés *Gréfen* Húszárok küldettenek. — A' Horváth országi Levelek edgyezölög erősítik, hogy Gen. B. *Dévins*, *Tzettinnek* körül vételit, a' Törököknek éppen reménségek felett vitte veghez. Tsak ugyan midön 23-dikra virradó éjtlzaka a' mi népeink u. m. a' többek között a' *Práisz* és *Sróder* Regementekből 3 Batalionok a' Gróf *Gyulay* szabad Batalionya 's a' t. a' Várnak meg szállására közelittenének, a' Vár béliek az ő meneteleket észre vették, melyre a' várban az ágyuzás elkezdettvén, az által a' körül bé való vidékekben lévő erőiségeknek is jel adatott, és a' minden felöll való ágyuzás egész éjtlzaka tartott. Itt már a' miéink a' lántzolásához is hozzá kezdettének: de a' Törökök is elég jól óltalmazták magokat; Fejeségeiket, gyermekeiket pedig 's egyéb vagyonjaikat a' Vártól az *Unna* vizén kerefsztül költöztették.

Bukovindból Tsernovitzból 23-dik Jun. — „ A' mostan környüllöttünk folyó ujjságok ezek: A' Muszka Armádia jelentéli tett a' Divánnak, hogy a' marháki hajtsa az országból tiltataék meg, és tsak egyedül az Armádia számára adatnának el a' Mészár-székre való ökrök, ugy mindazáltal hogy egy ökör fellyebb 13 forintnál ne hágna, melly molsóra a' Diván nem hághatott, az első pedig szorofsan meg parantsolta. A' Gabonának drágasága olly nagy Muszka országban, hogy egy köből Gabonának árra 28 Német lotrinta hágott. — H. *Potemkin* Jalsi várofsából egy faluba ki-költözött, és minden nap induló félben vagyon Pétersburg felé, H. *Repin* pedig már meg-érkezett Jalszban, ki-
ról

ről azt tartják, hogy a' békeféget fogja alá irni; mellyről akkor többet fogok irni, midőn a' Nagy Vezérhez küldött Követje *Potemkin* Hertzegnek megérkezik. — Más-felől az is hallatik, hogy az itten körülöttünk fekvő Muszkák Gallitziában fognának meg telepedni. Itten olly nagy szárazság vagon, hogy immár az elő fák levelei is egyben fúgorodtak, és semmi zöldség az erdőkön nem láttatik, a' közepfzerü folyó vizek kiapadtanak, és a' Gabona a' földből ki-alzot; itt a' nyakunkon hát az éhség. — Az Oroszokról, a' Leimbergi Levelek-szerint nem tudhatya az ember, hogy mi a' tzellyok A' Lengyel szélek-telől nagy sereggel öszve gyűlve halgatnak: mintha valami dolognak ki-menetelétől függettették volna fel várokozásajkat.

Post. — Pesten és Budán majd minden másod nap, sőt meg-ezik hogy egymás után 2' északais tűz vagon; mellynek eredése hogy Gonosztévők által élsék. abból gondolják, mivel már némelly gyűjtő-gató eszközoeket találtak itten. Hazánkban is szer-te széllyel veszedelmes égések szoktanak esni —

— — — — — A' nagy szárazság miatt igen sok helyek lettenek más országokban is prédájává a' tűznek; sok helyekről bé-jövő tudósítások-szerint: kivált Gallitziában igen sok kárt okozott az idén a' tűz egy néhány helyeken.

Minden-féle elegyes hírek.

Báró *Herbert*, az Auslriai Háznak az hadakozás előtt, Konstantzinápolyi Követtje, még a' múlt héten el-indult Bükoresibe: és az rólla a' vélekedés, hogy ha lábra állittathatik a' békefésg, vissza sem jön Bétsbe, hanem előbbi hivatalának folytatására ismét Konstantzinápolyba fog indúlni. —

Az Auslriai Státufok Referendáriusfa *Spilman* Ur a'

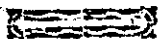
múlt 25-diknek estvén Breszlóvha meg-érkezett. — Azt mondják, hogy a' mi málodik fő Hertzegünk *Ferdinand* nem sok idő múlva magának egy Néapolisi Fejedelem Alszonyt feleségül vévén, Bétsét Florentziával fogja rövid idő múlva fel-tserélni, és állandóul ott fog lakni. Egy szóval Bétsét ismét nagy Urak kezdik látogatni, kiknek száma itt naponként szaporodik. Nem igen sok idő múlva ismét tétzeni fog, hogy Béts Királyi város. Mindeneknek értelme szerint a' várt békelességhez is igen közel vagyunk: és már némelleyek semmit sem kételkednek fölöle. — A' *Ligné* Regementtyénél egy *Király* nevezetű ifju 'Sidó, vallását-is meg-tartván, All-Hádnagyságra emeltetett. — F. *Leopold* mind azoknak, kik *Gysurgysondl* bágá'siájokat elvesztették, kár vallásaikat egy krajtzárig meg-fizetni parantsolta. Így szintén azok, valakiknek az Auszriai Pátrioták miatt bágá'siájok elvesztett vólt, akár katona Tisztek, akár Polgáriak lettenek legyen, fél esztendei fizetést nyernek érte. — F. *Marchall Pellegri* a' Tseh és Morva-orzági Erősségeinket meg járván és meg-nézegetvén, már Bétsbe visszafra érkezett.

Auszriai Belgium. — A' múlt hónapban egy néhány rendben ütöttek a' Pátrioták *Mósa* vizén által a' miénkre. Mi módon küldettnek legyen 10-dikén Juniusnak visszafra, már azt a' közelebb való Kuric említette vólt: 17 dikig mind tsak a' féle aproságok estenek, akkor pedig 3 helyen próbáltanak a' Belgák a' miénkek ellen szereintsét. Egyik helyen 3 százán jöttek által: de meg-látván a' mi népeinket puska szó nélkül tértnek visszafra. Más helyen többed magokkal vóltanak: valami 2-ezerre ment a' számok, és egy ágyut-is hoztanak keresztül. Itt fegyverre kerülvén a' dolog, tsak a' vízbe holt szaladókon kívül 6 százat hagytanak magok között a' tsatázó helyen, az egy ágyut-is elvesztették. A' 3-dik helyen a' miénkeknek kemény ágyuzása miatt nem jöhettének a' Pátrioták keresztül: tsak ugyan itt-is el-fogatott egy ágyuzó Má-jor.

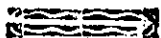
örjök nyóltzad magával. Itt tsak ugyan a' mién-
kek-is nem minden vesztés nélkül tsatáztanak: a
Dragonyosaink és a' *Vürttemberg* Regemantból 27
embereink estenek el, ezeken kívül egy Kapitány és
egy Hadnagy 53-mad magokkal meg-sebefsítotté-
nek. Ezen vesztések a' miénkeknek azért tettze-
tik fokatskának, hogy a' Májusnak 18-dik, 23-dik
és 24-dikén esett véres tsatákban mind együtt töb-
bet nem vesztettünk vólt, 20-hóltaknál és 63 meg-
sebefsítottéknél: 4-en hová lettenek vólt, nem tu-
datik. Námurból azt írják, hogy 18-dik Jun. egy
néhány vigyázaton lévő *Vurmzer* Húzárok a' *Missa*
vizén keresztül menvén, elő vették tsak hirtelen a'
Pátriotáknak egy 50 emberből álló vigyázójokat,
8-at belőlle le-vágtak, kettőt pedig fogságra által
hoztak. — A' Német országi hírek azt erőfsítik,
hogy a' Pruszszus Király sem a' Lüttikhi, sem a'
Brabántziai zsebonáskodókat nem akarná óltal-
mazni. En ezt meg-liszem, de tsak akkor, midőn
látom, hogy a' békeség meg-szereztetett: és akkor
osztán, mind a' Lüttikhieknek, mind a' Belga Pá-
triotaságnak jó éjzszakát mondhat akár-ki. — A'
Néapoliák Király és Királyné egész pompával szán-
dékozik a' Német Tsálszár koronázáson meg-jelenni.

Avénióban a' múlt hónapnak 10-dikén igen vé-
res támodás ütötte ki magát. Az Aristokratok, kik
a' Pápának julsát akarták óltalmazni, a' népre
szándékoztanak ütni, és azt kötelelségére akarták
vizsza teríteni: de a' nép erőfsebb lévén, azon-
nal négyen az Aristokratok közzül meg fogatának,
és meg-ólettetének. Többen-is tétettének közzüllők
fogságra, és fokban ólettetének vólna meg, ha hir-
telen a' nem megszfe lévő helységekből Frantzia
Nemzeti katonák nem érkeztenek, és a' vér-ontás-
nak véget nem vettettének vólna. Azonban a' Pápá-
nak tzmerei le-szaggattatván, azoknak helyekre
a' Frantzia Nemzetnek tzmerei helyhezttettének:
mind ezek pedig illyen öröm kiáltások között men-
tenek véghez: — *élljen a' Frantzia Nemzet, a' Ki-
rály, és a' Törvény!*

Ha-

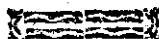

Hazánkból. — „1790-dik élesztendőben, Jun. 25-dik napján kezdette a' Sz. Korona őrzésében szolgálóját a' N. Somogy Vármegyei Bandérium; fel-váltván ugyan akkor szép pompával, fő Rendek' és köz fokaság' jelen-létben a' Szathmár Vármegyei Nemes Sereget. Meg-mutatta valóban Somogy Vármegye, hogy ő sem a' Koronát Bábnak, sem annak őrzését gyermekségnek nem tartja, hanem ezt nemzeti Nemes kötelelségnek, amazt zálognak 's az Ország' leg-nemesebb kintsének isméri; mert valamint a' Sereg fel-állításában különös buzgóságát mutatta; eleget találván maga kebelében, a' kik sem költségeknek sem fáradságoknak nem kedveztek; úgy a' sereget hatvan négy számba olyan válogatott Urakból izaporította, a' kik ha a' hasonlítás gyűlölséges nem volna, sok tekintetekben meg-kü-ömböztették magokat mások felett. A' Vitézek a' seregben többnyire fő Nemessék, és olyan tehetősök, hogy alig van 10 — 12, a' ki közönséges fejttségre izorult volna paripájának 's öltözetének fel-készítésében. — Idejek nagy részént egész ember-kori, többen vagynak idősebbek mint ifjabbak 30 élesztendőnél; sőt a' 64 közzül, 35-en vagynak olyanok, a' kiknek székek vagyon a' Vármegye' Táblájánál, tudnillik a' kik közönséges Tiszttségeket viselnek, 's többnyire főbb Tiszttségeket, 16 Tábla Biró vagyon köztök, a' többi Szólga-Birák, Notáriusok, és Esküdtek, 's tsak kettő van, úgy nevezett *Honorarius Esküdt*, a' 35 tisztviselők között Termettek többnyire nagy magas, és tsontos vállas; mindnyájan magyaros bajuszszal ékesek, 's akármelly puha ellenség előtt tsak tekintettel-is rettentelések volnának. Láhatta a' Kurir maga-is, mikor a' Királyi Udvarban legelőször meg-jelentek, mint állott az egyik első sorban 12 leg-magalsabb természetű Nemes, a' másikkban ugyan annyi széles és tsontos vállas, de egy sem alacson; kettő nevezetesen, *Somogyi János*, és *Madarajz László* egy arasznyi bajuszszal, és köztök *Horváth Adám*, régi magyaros tsimorába kötött hajjal. Lovaik többnyire válogatották

tották, 's olyan tüzes vérűek, hogy noha közel 18 mértföldtől fogva sohol nyugvó napot nem tartottak; még-is alig szenvedhették a' kard villogást, még Budán is; — Ruhájok a' vitézeknek átallyában igen szines, és kivált paripánn nagyon kitettő, zöld mente fekete prémmel, és ahhoz alkalmaztatott zöld tsizma, veres nadrág és veres mejjre-való, dalmányformára; mind aranyra. Kalpagjok feketés prémmel, veres lobogóval fejr tollal, lovaiknak takarója, ruháikkal egy színű Király szín veres, széles három unyi arany prémmel bé-szegve, tarsollyok fekete, arany paszamánttal körülvarva, szájában kardot tartó Bagoly tizimmel, és ezen ruházat olyan tettő volt a' Méltóságok e-lött is, hogy M. Generális Gróf *Fekete*, az a' nagy és a' mostani Gyűlésen megbetsülhetetlen Magyar, noha más Vármegyék' Seregeinek Vezére volt; jussa lévén mindazáltal ezen forma ruhához ugymint Somogy Vármegyei Birtokosnak; illyent készíttetett magának; és a' Seregnek Budára érkezésével, *Eszterházi Miklós*, és *Szetsenyi Lajos* ifjú Gróf Urak is közikbe kívánczoktak, 's a' Zászlók alá bé-is állottak; a' Fő-Tisztek ruháik pedig olyan gazdagok, hogy az aranytól alig láttzanak; 's tsak az menti-ki a' vesztegetés vádja alól, hogy nagy Birtokúak, 's bőven ki telik töllök: a' Fő-Tisztek, a' köz Vitézektől, a' színen kívül, a' ruha gazdag voltával nagyon-is különböznek; de a' Pajtáságban nagyobb részint az egyenlőséget szentül megtartják; és átallyában mindnyájan nagyon egyfészek, ki-vévén azt, hogy azok felett, a' kik a' Vármegye segittségével öltöztek, 's kivált ha más lován jöttek, a' többek valami kis elsőséget tartanak; de azt is a' hol lehet el-halgtatják. Két Zászlót találván a' Vármegyénél, el hozták e' szent foglaltságra mindeniket, és így a' serget-is két részre osztották, mindenikének edgyik oldalánn a' Szent Szűz képe vagyon, a' másikkánn egyiknek, a' Vármegye tizimere, a' másikkánn Bagoly és ezen Zászlókat itt Budán a' Szent *János* Templomában fel-

Isen-

szenteltették; ki-menvén szállásokról egész pompával a' Templom elébe; és ott a' Tábori Káplánnak Mife mondása alatt a' Vezér a' Templom ajtajában ló háton, a' többek pedig hadi rendben ló hátonn; le vett kálpaggal várván az Isteni tiszteletnek végbe menetelét; és azután mind a' két Zászlót 12 Vitézek őrizete alatt a' Templomba, a' megszentelés végett bé vivén, Juniusnak 23-dik napján.

Ezen Nemes Somogy Vármegyei Seregnek Vezére Gr. Ladányi *Smidegh* László Ur, a' több Vitézek pedig, Kapitányi, Fő és All-Hadnagyai ranggal így következnek: — Priberti *Jankovits* János, Domonyai *Vég* István, Lengyel-Toti *Lengyel* Antal, Palini *Inkei* Károly, Zitsi *Zichy* József, Sárdi *Somfity* József, Alapi *Csák* József, *Rosty* Ferencz, Szalalövői *Csapody* Gábor, Tolnai *Festetics* Antal, Vízsló *Deső* Imre, *Vajda* Sigmund, *Kováts* Antal, Galantai *Eszterházi* Miklós, Sárvari Felső-Vidéki *Szetsényi* Lajos, Priberi *Jankovits* József, Tolnai *Festetics* János, Palini *Inkei* Antal, Szalai *Szalai* György, *Szalai* András, *Szalai* Antal, *Pelesi* *Czinderi* Pál, Nagy-Váli *Vily* János, Sz. Györgyi *Ampruster* Imre, *Svasfity* Antal, Kaposmérői *Mérey* Ignácz, Kaposmérői *Mérey* János, Kaposmérői *Mérey* Sigmund, Zaborfzky *Zaborfzki* Mihály, *Tassy* György, *Dóczy* János, *Somogyi* György, Japrai *Spisfity* István, Japrai *Spisfity* Sándor, *Antal* Károly, *Kenessei* *Kenessey* Károly, *Kováts* László, *Antal* Ignácz, *Farádi* *Vörös* Pál, *Farádi* *Vörös* Sándor, *Sári* *Sáry* István, *Pálbozi* *Horváth* Adám, *Somogyi-Vári* *Somogyi* Sándor, *Stéfaity* József, *Keretseuyi* *Szalai* Ferencz, *Nádasi* *Sárhözy* István, *N. Sági* *Sághy* Mihály, *Madarász* László, *Vlasfity* Antal, *Bosnyák* János, *Smodits* Mihály, *Somogyi Vári* *Somogyi* János, *Babits* Daniel, *Egyházas* *Bertsenyi* *Bersenyi* István, *Hunkár* László, *Nádasi* *Sárhözy* László, *Arvai* József, *Nagy-Tanyi* *Tanyi* László, *Cserneki* *Derőffy* János, *Nitzki* *Nitzky* Jakab, *Berezfity* Antal, *Nádasi* *Sárhözy* János. — A' Seregnek Káplánya Fő Tiszt. *Veszprémi* Kánonok *Kapuvári*

vdri Ur. — A' mint a' Vármegye szélére ki-lépett
a' Nemes Sereg; Sio Fokonn Veszprémi Kánonok,
Nagy Ferentz Ur gazdagon meg-vendégelte; és meg
tisztelésére ez itt következő Deák Verseket osztogatta
nyomtatásban: *Banderium Simighiense in Sio
Fok Anno 1790. 16-a Junii Salutatum*

Io Sio-Fok placidi versor Balatonis, ad oram,
Marta cum video signa venire procul.

Quæ Bellona Viros? qui Mars ciet Arma? gradivum
Cum Duce bella cohors quo properatis iter?

Tutandi Fines. Ad portas Hannibal infiat,
Aptat Caudato Cornua Luna colo.

Retro gradum! surgunt Vicina pericula! Grati

Vos, Gnataque: Foci: Nidus, & Ara petunt!

Sic mecum tacitus volvo; Simighina sed ecce

Turma! Ducem: Comites: Oraque nosco Virum.

Buda vocat. Sacro Buda dives Pignore. Budam

Nobilis amplexu stringere miles avet.

Scilicet: Obsequio Regem ut venerentur; Adorent

Palladium Regni; spem licitentur, Leunary Cluj

Salve chara Phalauz! Simighinæ Gloria Gentis!

Salveto Patriæ Fortio Lecta tuæ!

Hunnica Progenies Patrum! Stirps Martia! Vestrum

Præcipuos inter Tessera Digna Ducum.

Non Illustre genus, non Stemmata, non tibi desunt

Corda, animique: Tuæ Flosque Decusque Domus!

Ingradera: æterni nobis quæ Prædia Reges

Concessere, Locum Tu Stationis habe!

Rustica plasmantur Ruri mihi Prandia: mecum

Quæ Rus, & Bona dant Numina, Dona cape.

Nec pudeat stipula curtam captare quietem,

Et Stramen capiti Supposuisse tuo.

Lantum Epulum: Miles Conviva! sat apta quieti

Susceptæ Patrio Nomine Causa viæ.

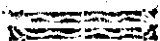
Ibis Excellam Grati venerarier Urbem,

Propter adorandum, quod stat in Urbe Decus,

Grande Decus! Sacram (vetus est Ancile) Coronam,

Qua cinctum ardet amat Natio Nostra caput.

Itē!

Itē! Comes Vobis eat Angelus ille, sacratam
 Pacem qui Vestrae fert, referetque spai!
 Caetera vobiscum mihi si detur Agmina Fratrum!
 Si coluisse Patres! si Diadema sacrum!
 Linquerer Examinis; solumque precarer, ut esto
 Pro Patria Patriae Pignus, & Arrha Deae!

Salutavit A. P.

Mellyekre akkor az asztalnál ükében egy par
 sor Deák Verssel meg-felelt a' seregnek képeben,
 annak egyik tagja, *Horváth* Adám Ur; az ebédet
 pedig el-végezván feleletjét bővebben, az itt követ-
 kező Magyar Versekből ki-szélesítette:

Jól mondád, jól! áldott *Békesség' Angyala*
 Hogy nem a' Határ-szél, 's Ellenség Vár-fala,
 Nem hadi kürt 's réz dob víz útra bennünket,
 Más Angyal vezeti Nemes Seregünket.
 Ofzlanak a' nem rég terhesült fellegek,
 Fényes tsillagokkal ékesek az Egek,
 'S nagyon meg lankasztják a' Halvány hód fényét,
 Miólta a' Magyar biztatja reményét,
 Hát ha még a' hőldog Szabadság' hajnala,
 Melly eddig fetéttel bé-borítva vala,
 Fel-fog, egész fényben mint készül derülni
 A' Szent Szüz fog a' nagy tsillagok közt ülni:
 'S az erőten hódát tapodja lábával,
 Melly már kebelébe öklele szarvával. — —
 Nem hát, mert nem szükség; nem megyünk hartzolai,
 Mert békességet kezd az Ég parantsolai!
 Jól-lehet nem rosdás fényes kardunk éle,
 A' szívünk sem félénk, hartzolhatunk véle,
 Vérünknel, karunknál fokkal inkább drága,
 Elöttünk, Nemzetünk' Ősi Szabadsága.
 Hanem tart egy Kintset Országunk' teteje,
 Mellytől fénylett minden Szent 's jó Király' feje.
 Egy Kintset; a' mellyet Zálogúl adának
 Romából, Országunk' első Királyjának,
 Ennek őrzésére készitjünk magunkat,
 'S Buda Vára felé inditjuk útunkat.

Hogy

gy, sem az irigyek durva kevélysége,
 sem némelly nemtelen Lelkek féltékenysége,
 tehetsék többé rabbá 's büjdosóvá,
 hanem, a' mi Izemünk tegye állandóvá.
 dig restenn nézték Hazánknak Nagyjai,
 sőt mint egy örültek el-fajúlt fiai
 Hogy nem-tsak hönjában idegenek ültek,
 'S a' Házból a' Gazdát ki vérti készültek.
 Hanem sok ellenzó menydörgések között,
 Tőlünk, ez az arany kints is ki költözött.
 Most hát, ki nyilt szemmel nézven a' Hazára,
 Éjjel-is vigyázó Bagolynak módjára,
 Fel-megyünk őrt állni ditső hegyeinkre,
 'S éles kardot fenünk, fajúlt testvéreinkre.
 'S tanítjuk egyfzersmind az idegeneket,
 Hogy a' Magyarok is őrizik Kintseket:
 Hanem a' Királyhoz vonzó kötelesség
 'S békeféség szerető hív tökéletesség,
 Azt tette a' terhes el-nyomattatásban,
 Hogy nagy indulatunk, tsak a' sohajtásban,
 Tsak a' fájdalmakat békével türeshben,
 Allott, 's a' roz helyet jobbat reménylésben.
 Késérj hát *Békeféség Angyala!* bennünket,
 Vagy áld-meg bútsúzva Vitéz fegyverünket;
 Hogy az, se külsőt, se belsőt ne vérezzen,
 Hanem békeféséget 's állandót szerezzen.
 Hízlúzuk is; az Egek talám meg engedik;
 Hogy biztos reményünk, jóval tellyefedik.
 S Fokonn, a' Balaton ki-folyó árkánál,
 Ennél a' *Békeféség* áldott *Angyalánál,*
 Még nagyobb örömmel fogunk innepelni,
 'S *Isten ditsérünket* vigan énekelni —
 Meg-látsz, nem sokára; de ha meg-nem-látsz is,
 Adj ránk még egy áldást; o *Angelo Pacis!*

Horváth m. pr.

A Szala Vármegyel Ns. Korona őrső Seregnek Fűrésztől 29-dik Májusban Hajnalban lett kiindulásakor

Lóra Magyar! Trombita zeng -- hangzik a' tárogató --
Nagy kints vár, --- Márs a' vezető, --- Hajnal az
út-mutató.

Nagy kints vár --- arany záloga Ősi Szabadságodnak
Márs vezet; a' ki erőt is szokott adni karodnak.

Tárgyad felé a' víg útát a' szép hajnal mutatja,
Moft hafad, 's nap-költte felől szárnyait teatto-
gattja.

Országunk' teteje felé tsalogat mosollyogva,
Hól zászlódat sok Nemzeti zászlók várják lobogva.

A' tele Hóld a' Hajnalnak áll által ellenébe
Sőt már le-tsúfz a' hegy mellett a' Tethis' tengerébe.

'S jelenti, hogy noha fényes és erős szarvú vala,
El-tűnik, mihelyt fel-tetlzik Szabadságod' hajnala.

Pirosodj gyönyörű Hajnal; 's ragyogó fényed maga
Legyen nemes Vitézinknek, legyen vezer tsillaga;

A' Te édes reménységed, a' Te fényed vezesse,
Óda, a' hól már kőzen vár Országunk' sok Ne-

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Hajtsátok le fejeteket Fűrésztől kies hegyei!

Alacsonyodjatok bértzes Balaton' vidékei!
Emelkedjétek, sorrátsal bővös völgy-menedékek,

Hadd fűsön kebeletekbe a' hajnal: engedjétek.
Botsátsátok ki a' Nemes sereget belöletek,

Sőt vidám lovagjainak jó útát készítsétek:
Hadd kövessék híjetelek örvendetes útjokat,

Hadd nézhessék, ölelhessék hamar édes Anyjokat.
Hadd köszöntsék ama' magas Palotát nem sokára,

Mellyet Mátyásunk épített szomszédi' tsudájára.
Hadd lássák öröm könnyvek közt, mi van? Cs kik

vannak ott,
Hol ez előtt egy Századdal Pogány ellenség lakott.

Sőt a' hol tsak nem régen is a' Magyarot sem es-
mérték,

Miólta a' Márs fíjait fegyver nélkül meg-verték.
A' Szent Szüz keblébe költvén a' Jupiter madara,

Nem tudta a' Mátyás' nyelvét a' Hunyadi' udvara.
Kép-

zem mitsoda örömmel fogadja Buda Vára,
 z annyiszor kint bújosot Koronánk' óltalmára,
 on látja, hogy ez-után nem a' porban tsúfzkálva,
 em alacsony-lelküképpen két felé fántikálva,
 nem olyan örzi, a' kire ha a' gög vagy félsz rá-ért,
 Ez szentség' kúltsát el-adni kész az Orizág' kúltsáért.
 Hanem, minden erőltetést, és terhet el-szenvedve,
 'S még is az alatsynyságból hegyekre emelkedve;
 Éjjel is látó Bagoly-ként be néz Buda várába,
 'S mind két lábát jól meg-vetve kardot tart a'
 szájába.

Siesetek hát! menyjetez edes Anyám' Fijai!

Márs vezet; ott várnak a' Márs' táborig magzatai.
 Kik már tudják; — meg-tanúlták: mit zálogol e'
 szent kints?

Erzik, mi szokott történni ott, a' hol egygyefség
 nints.

Azok örzik jó Anyánkat, edes Magyar Hazánkat,
 Mi, a' szövetség' zálogát Nemzeti Koronánkat.
 Képzem: ha el-érkezhettek a' Buda Vár' hegyére,
 Mint megy ismét a' két testvér, egymás' ölelésére,
 Kik nem rég szivek el-telve Nemes örvendezéssel,
 Vitéz módra köszöntötték egy-mást, kard-billen-
 téssel.

Midön a' Greven fijait Keszthelyre slijette.

FESTETITS GYÖRGY, — 's e' Zászlóalyt JANOS
 Ötse vezette.

Es ékes Magyar beszéddel mind ketten meg-mu-
 tatták,

Hogy Isteni tsuda-képpen már az egek meg-adták,
 Hogy nem lakatúl van vetve a' hadi nép réátok,
 Hanem a' Magyar Nemes Rend, 's a' Katona,
 Barátok.

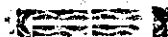
Derüly kies Hajnal! derüly! fényesítsed az eget.

Vezesd ditső fényed felé ezen Nemes sereget.

Erefzd-meg Vitéz! erefzd-meg, lobogóra zászlódat,
 Fújd-meg; mozt nem vélik rozra; fújd-meg táro-
 gatódat.

Buda ditső Vára felé slijettesd Paripádat,

Nézd-meg a' Izám-kivetésből haza jött Koronádat,
 'S örizd

'S őrizd — de térj-ki egyenes útadból Veszprém felé,
Ottan találsz egy izent helyet, nézd meg azt is,
meny belé.

A' hová a' Magaságból tsattogó menydörgések

A' fokzori unfolások 's rémitő ijesztések

Bé-nem hatottak; 's őrzői úgy álltak őrizetet,

Hogy ki-nem adták azt; a' mit a' Háza nállok
le tett,

Meny, meny Nemes Vitéz Sereg! útazz Isten hírével;

Mig kezét fogláz nem fokára más Megyék' Sere-
gével.

'S meg-tanúlod, egy nagyobb, 's még nem látott
Társaságban,

Mitsoda? 's még mi lehetne a' Magyar, az Or-
szágban.

Sig. ut Sup. Horváth mpr.

Nagy-Szombat. 18 dik Jun. — O Eminentziája
Esztergomi Ersek, e' folyó elzrendőnek első Május
napján, alatta való két Káptalomban előbbeni ren-
delések-szerint örökre ürehsen maradandó Stallumo-
kat (Székeket) mostani Felségnek kegyes engedet-
méből bé-telleyesítette: ugymint Magyar-országi Esz-
tergomi Fő Káptalomban következőket helyhez-
tette: Szalay József Urat, ez előtt Szalkai Plébá-
nust, és V. Espereslet. *Gosztonyi István Urat, ez*
előtt Ersek-Ujvári Plébánust és V. Espereslet. Von-
tsáy János Urat, ez előtt Szemptzi Plébánust és V.
Espereslet. — Polonyi Káptalomban pedig Báro
Perényi Károly Urat, ez előtt Gútrai Plébánust, és
Szalaki Mihály Urat, ez előtt Divényi Plébánust.

Nagy-Enyedről Jun. 23 dikán. — Barátom!
Mái napon telének-bé Kolégyomunkban a' néhai
Tiszt. Szabó Sámuel és Galambos Mihály Uramék
halála által tavaly meg-ütetsedett Professoti székek.
Az Tanítóknak hivataljokba állítására jelen vólt,
mint két nembéli feles Uraságokkal edgyütt, Kolé-
gyomunk' edgyik fő Kurátorra Melt. Konsiliárius
Zejk Dániel Ur ő Nagysága, a' ki leg-elsőben is,
válogatott magyarsággal fontos Beszédet tartott,

az embernek arról a' boldogságáról, melly származik Istenéhez, magához, és felebarátjához tartozó kötelességeinek teljesítéséből; szollott továbbá az embernek azon kötelességéről, melly szerint tartozik ezt a' boldogságot munkálodni; úgy szintén az eszközökről is, mellyek által ezt munkálódhatja. Boldognak mondotta ez a' valójában érdemes Hércs, azt a' helyet, a' hol ezen boldogságra vezető eszközök taníttatnak; és közelebbről boldognak mondotta tanuló Társaságunkat, melyben az Előjárók' vigyázása, a' Tanítók' bölts szorgalmatossága és jó pelda adása által, az ifju szívek és elmék úgy vezéreltetnek, hogy következendő életek' folyásának elrendelése, egyenes úton indulhat a' boldogság felé. Azután említette a' M. Fő Konfistoriumnak róllunk való gondofságát, hogy vezéreltetésünkre uj Tanítókat választott, kikhez való engedelmességre intetésünkön végezte Beszédét. De nehogy Barátom Uram az én tsak homályos árnyék forma leírásomból itéljen azon épületes Beszédnek bölts egybe alkotására, mert én távol alkalmatlan lokaság közt ülven, keveset hallhattam belőlle.

A' Fő Kurátor Ur ő Nagyságának elmondott Beszéde után, felállott elsőben Tiszteletes *Benkő Ferentz* Ur, az eddig volt Szebeni Pap, és Beszédet tartott Anyai nyelvünkön: az Isteni gondviselésnek tsudálatos útairól, melyben, le szállván a' jelenvalóra, említette, hogy magának is, az Isteni gondviselésből *Szebent Nagy Enyeddel*, vagy a' mint szólni szerette Athént Helikonnal fel kellett tserélni. Elönkbe számlálta továbbá azon tudományokat, mellyekre a' Mélt. Fő Konfistorium' rendeléséből fogja az Ifjuságot vezérelni, úgy mint: A' Termézet' historióját, a' Föld' leírását, és a' Német nyelvet, mellyet ez urau is fognak Ifjaink tanulni, mint más akármely hasznos nyelvet, melly nélkül még most, könyvek' szükiben lévő nyelvünk miatt, némely hivatalokra elég világosok nem lehetnének. A' más két említett Tudományokat pedig

dig Magyar nyelven fogja tanítani. Utoljára az említett tudós Férjsü, Tárlaságunk szeretetét, barátságát, és jövendőbeli halgatónak jó igyekezetét ki-kérve, le szállott a' Tanító székéből.

Fel-állott másodszor Tiszt. *Herepei* Adám Ur, a' ki az Egyházi, Világi és Hazai Historiákat fogja tanítani; igen jó íz-érzésű Beszédet tartott szemén szedett Magyar nyelven a' Gulztusról, és meg bizonyította, hogy nem csak maga jó Gulztusa tudós Férjsü, hanem másoknak is tud jó Gulztust csinálni; az elő adása mint egy Oratori szabadsággal volt nyersebben elevenítve, mint az említett Tiszt. *Benkő* Ur' Papi szelid Beszéde. — Ezen ujj Professorkat, a' mi hasonlíthatatlan érdemű Fő-tanítónk Tiszteletes *Kovács* József Ur fogadta-el több Tárlainak képeiben, ez a' nagy Férjsü, elejekben adta az ujj Tanítóknak nevezetesen az Ifjuság igazgatásának terhét, és kérte ennek viselésében az ő segítségüket; a' mellyel vége lett a' Tzerémoniának. Már most őt Professorkunk vagyunk, míg a' hatodik is Tiszt. *Benke* Mihály Ur le-érkezik.

Tudósítás.

Győr Vármegyében, Rév-Komárom, és Szent Márton közt, a' Fejér Vármegyei útban Győrön álló Mező-Eörsön az helység Flébánusának, Tisztelendő *Istvánfy* Elek Urnak vagynak mint egy három száz akóig való finom hat. — hét ezteendő eladandó ó Borai, a' kiknek szükségé volna az ollyaténokra; a' nevezett Urnál jelentsék magokat.

Költ Bétsben 6-dik Juliusban 1790.

Minden-féle elegyes történetek.

Béts: — — — — —

— — — — —

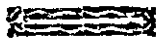
— — — — —

Egy Oberflájdinánt Urnak leveléből ujjságul ezen néhány szókat irhattuk ide — „Eo három Divisioval balról Bukerestől Siliftria ellenében vagyok] rendelve: az fában, és más egyebben is szükség vágyon, és tsak tokkal, kötsögevel, és friss vizával élek. — — A' Békeféség miatt itt naponként futkosnak a' Török Kurirók, Library —

A' békeféségről közönségesen bezéllenek, de idő kell még ahoz, még minden közönségesen meggyőzethetetik iránta. — Gregorien Hadnagy Ur közelebből mint Kurir Breszló-felé indittatott. — Tsak ugyan érkezett egy Kurir Báró F. M. Laudontól is: de nem tudatik, söt ugyan erősen nem tudatik, mitsoda követtséggel. — Tegnap előtt egy fereg békételenkedő Parasztot hozának-bé ide ismét, 's katonáknak öltöztették őket: — —

— — — — —

N. V. Véghelly István Ur, a' ki előbbször példás jó maga viselete által a' vólt Ns. Gr. Siskovits Regementtyénél Tiszttségre lépven, az után, mint a' N. M. Királyi Test-örző Seregnak edgyik igaz, érdemes, hiv Tazja, a' Titkos Kabinétumnak is. li-zen szolgáló Kurirja vala; ugyan ezen Ns. Vitéz
H H H M.

Magyar Seregnél, a' Felséges parantsolat mellett, Kapitányságra emeltetett.

Generál *Karajtzairól* már egy néhányszor Oláh országban emlékeztünk: melly talám tsudanak tettett azok előtt, a' kik a' Gen. Urat Gallitziában lenni tudták. Igaz hogy ott vólt elébb, de annak utánna a' *Koburg* Sergéhez rendtetett. Sőt közelebről-is nevezetesen viselte magát Oláh-országban: 3 száz Törököt öszve rontván, azoknak fok hájójokat, mellyeken azok a' Nagy Vezér táborának számára hadakozó eszközöket költöztettek, öszve lödöztette és el-sűjlesztette. — Midőn a' mi Sergeinknek Gysurgysó alatt a' Törökök annyi kárt okoztanak vólna, egy legény a' bágá'siás szekerektől, 7 ágyuinkat tartotta meg az ellenségtől; mely vitézségéért Arany emlékeztető pénzt kapott, és ugyan a' bágá'siás szekereknél All-Hadnagyságra emeltetett.

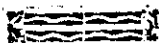
Morvából. Nájtscháin 23-dik Jun. A' mi F. Marschallunk B. *Laudon* a' tegnapi napot közöttünk nevezetessé tette. A' Híd és Sántz tsinálókát, Vadászokat és Tirolisi Kemény-lövöket ki állitván, és rendre őket meg-próbálgatván, érdemeikhez képpelt meg-ajándékozta. A' híd tsinálók 7 Minutum alatt egy 6 ölnyl hidat el-készitvén, 12 Aranyokat nyérének. A' Tirolisi Kemény-lövök, kiknek szél-puskájok vagyon, leg-több ideig foglalták-el F. Marschal figyelmetességit. Az Oberster Báró *Mohk* egy Minutum alatt 16 lövést tévén, tsak kétszer vétette-el a' tángyért. Maga B. *Laudon* el vévén egy *Bank* nevü Kapitánytól szél-puskáját, a' tzélul fel-állitattott fa-embert első lövésére mejjbe lötte.

A' Horváth-országi Levelek-szerint, *Tzettinnék* kö-falaj Jun. 26-dikának reggeli 3 órájától fogva legkeményebben ágyuztatnak és rontatnak.

BSU Cluj / Central University Library Cluj

H h h p

Ne-

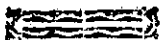

Páris. — A' Frantzia Nemzeti-gyűlés tsak gyedül akarja az egész Világnak figyelmetességit magához vonni. Jun. 19-dikén minden Párisban melatoló idegeneknek, Anglusoknak, Hollandusoknak, Oroszoknak, Pruszusoknak, Lengyeleknek Németeknek, Oloszoknak, 'Sidóknak, Araboknak, 's a többi, nevekben bizonyos Deputátusok jelentenek meg a' Gyűlés előtt, kik el-kezdett munkájához további szerentsét kívántanak, és engedelmet kértének arra, hogy Jul. 14-dikén, a' Nemzet Szabadságánál innepe napján a' *Márs* mezején a' Frantzia Nemzettel együtt, ők is jelen lehessenek, hogy hazanetelekkor ezt beszélhessék, a' mit tulajdon szemikkel látni szerentséjek vólt, A' Nemzeti Gyűlés kedvesen vette az idegeneknek ezen követtségét. — Ugyan ekkor fel-állott egyik tagja a' Gyűlésnek, és meg-mutatta, melly illő legyen egy országban, a' hol minden szabad akar lenni, az, hogy ott a' Despotismusnak, annak a', tsak a' Rab-szolgákon való Uralkodásnak, semmi nyoma ne láttassék. Nem kellene a' Győzelem nevű piatzon tovább 14 dik *Lajosnak* azon emlékezet-képét meg-szenvedni, a' hol a' tőlle meg-hodoltatott népek 's a' többek között a' Burgundiai Grófság, az őllábai elejébe vagnak le-festetve. Ezen dolgot az említett Grófságnak Deputátusai köny-hullatások között köszönték meg, mások is örömben minden-felé tapsoltanak. Azonban mindenek fel szóval kiáltozzák vala: „hogy ha tsak ugyan a' kevélységnek minden emlékeztét el-rontani szándékoznának, nem tsak az állóképeket kellene le-rontani, hanem az Ősi nemességnek minden Titulusait is örökre el-kellene törölni. Némellyek azt mondják vala, hogy egy Szabad Státusban, egy Polgárt a' mástól a' maga tulajdon keresett érdemének kellene meg-különböztetni, nem pedig a' mellyet az ő régi elejei érdemeltenek. Sok Grófok és Márquézok vóltanak ebben az értelemben. A' többek között *Noailles* és *Fayette* leg-többre mentenek, így szólván: a' fellyebb való Századoknak Barbarusságainak maradványa az, hogy

meg-

meg-hólt elsink és a' Pergament a' Virtus felett olly fokáig tartották az elsőséget. Ez az örökös nemes-ség a' régi leg-virágzóbb Státusokban egészen es-meretlen volt. — Romában a' Pátritziusok és Plébéjusok között előbbször külömbség tétetett volt; de abból olly fok tziwodások eredtenek, hogy utollyára a' Plébéjusoknak is meg-kellett mind azon helyeknek engedődni, mellyek elébb tsak a' Pátritziusoknak vóltanak tulajdonai. A' Romaiaknál ezen szók *Nemes* és *Nemtelen*, koránt sem ollyan értelemben vétettenek mint nállunk Frantziáknál: nállok a' nemesség mindenkor érdemet jelentett. *Cicero* azt mondja hogy a' nemesség nem egyéb, hanem nyilvánosságá lett *Virtus*. *Pinius* a' nemes Galambon, szép Galambot ért. Az ujjabb időken is ezek a' nevek Hertzeg, Márkéz, Gróf, Bá-bó's a' t. valóságos Hivataloknak nevei vóltanak; is tsak egy-egy embereknek adattanak. Ezekből, a' kevélység és a' személyes haszon-kivánás, örökös tsinált. Végre a' hivatalok magok meg-szüntö-
nek, tsak az üres nevek maradtanak, mellyekhez érdem járulván, Titulusok vóltanak belőlök, mellyek mellett a' valóságos Virtusnak gyakran meg-hunyászkodva kellett a' porban maradni. A' bölis Anglusok ezen igazságtalanságot leg-előbbször kez-
dették mérsékelni: nállok ritkább a' Titulus, a' mellyet egy Familiából tsak egy személy visel. Az Amerikaiak tellyességgel nem vettek bé magok köz-zé Titulust: még is ezen nevek, *Franklin*, *Vashing-ton*, *Pitt*, *Fox* az egész világ előtt tizteleiben vagnak. A' *Vagyon* és *Gazdagság* már magára is elég meg-külömböztető eszköz: mi szüksége vagyon a' Gazdagnak még Titulusra is, hogy a' Szegénytől meg-külömböztödjek 's a' Szegénynek sorsát az által még terhesebbé tegye? 'S mivel már meg-határozott, hogy ezen Titulusok semmi elsőséget senkinek ne adjanak, az tsak annyit tészzen külömbben is, mintha tökéletesen el-töröltettenek vólna.

Mind ezeknek a' beszédeknek a' következendő Végezések vetének véget: „Mivel a' Frantzia Nem-

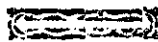
zeti Gyűlés a' közönséges atyafiakká való lételnek közalgető nagy nadján, az atyafiságnak példáját akarja mutatni minden Frantziáknak: tehát meghatározza, hogy a' szolgálatnak mind azon Symbolumai, jelei, mellyek ezen fő Városban, a' Király Kepeinek lábai előtt láttzanak, ezennel le szedfésenek. Meggondolván, hogy egy Szabad Státusban az Örökös Nemesség fenn-nem álhat: tehát meghatározza a' N. Gyűlés, hogy a' Hertzegi, Grófi, Márkézi, Bárói, Excellentziás, Abbási 's több e'féle Titulusok el-töröltfésenek, 's minden Polgárok nem egyéb nevet, hanem tsak az ő Familiájoknak nevét visellyék: Liberiát és Tzimert senki ne tartson: a' Temjén tsak a' templomban égjen, az Isten tisztelétére: senki Monseigneurnak ne tituláltfésék többet: de tsak ugyan mindennek az ő tulajdona, és a' közönséges 's személyes emlékeztető dolgoknak fel-ékesítései, semmivel nem kevésbbé oltalmazatsanak: a' mi változás esik, az közönséges hivatal-béli személyyek előtt mégyen véghez 's a' t. Ezen végezés-szerint Gr. *Mirabeau* és St. *Fargeau* már neveiket-is meg-változtatták, és régi Familiájoknak nevét vévén viszsa, az első öregebb *Riquetti* Urnak, a' második *Peletier* Urnak nevezstetik. Jun. 21-dikén a' Nemzeti Gyűléstől, Présék válofztatván, minden voxok ezen két személyyek között valának meg-olozolva, és az utolsó lett tsak ugyan a' Gyűlésnek Présésévé. Jun. 17-dikén A vénionak kívánsága olvastatott-fel a' Gyűlésben, az iránt hogy Frantzia országhoz foglalatsék; de nem tétetődött semmi végezés; mert a' Király hire nélkül nem akarta a' Nemzeti Gyűlés ezen dolgot meghatározni.

Párisban nem meszle egy *Montrus* nevű faluban, egy paraszt ember el-nézvén a' vetéseket, 's látván hogy az hol a' múlt esztendőben a vadak legelődtek, most ott szép gabona terem, így kiált fel: *melly nagy áldás!* bár akárki láthattya, hogy az Isten nem Aristokrátikus. — — Szegény Inbáta Idea! mikor válál egész Frantzia-országban Inna.

Innata Filozofióvá! — Egy valaki így szól erről az ujj Filozofióról: *ez a' Görögöknél 620 esztendőig tartott, a' Romaiaknál 311-ig: meddig fog tartani a' Frantziáknál?* — 82722 Óráig — 52 Minutáig, 34 Min. s. — ig — 's talám —

— — BCU Chui / Central University Library Chui — —

Pétervára. — Az Orosz Tsáfszárné valósággal el-útozott a' Cronstadi ki-kötő helyhez: és meg-esvén Jun. 3-dikán és 4-dikén a' tengeri ütközet, azonnal nagy jutalmakat osztogatott az érdemes Tisztek között. Nevezetesen *Krusc* nevü fő tengeri Vezérjének, a' ki a' Kronstadi hajós serget igaz-gatta a' Svédek ellen, nem tsak *Sz. Sándor Rend-jét* ajándékozott, hanem a' mellett igen nagy lélel-ségü örökséget-is. — Tsak ugyan nem minden részében a' világnak múlt-el az a' régi jó szokás, melly szerint az országot vérekkal óltalmazó Vité-zek, jutalomul örökséget nyertének. — Az emli-tett 3-dik és 4-dik Jun. az Oroszok és Svédek között esett tsata, nem volt nagy következésü: mert mind két részről láttattanak magokat a' sergek kimélleni.
Komá-

Komárom Vármegyéből. Máj. 6-dikán. — „Mint-hogy ezen a' részben *Joséf* naptól fogva mind ez ide-ig is semmi első nem volt: tehát a' lakólok mind marháiknak az éhség miatt leendő dügítől, mind a' következő éhségtől félvén, kezdték a' szá-jozságnak okát mindenben keresni; némellyek ke-resték ennek okát magában a' természetben, és a' *Phylikából* kezdtek okoskodni; más buzgobb Ke-resztyének bé-nyúltak mind az ő tulajdon, mind pedig a' Haza kebelébe, és ott keresték annak o-kát. De ezektől igen megszűntek némelly Helly-ségeknek, nevezetelsenn *M — isa* nevezetű Helly-ségnek lakóival; a' kik le-nem vetkezhetvén a' régi babonás világnak szokárait, arra vetemedtek, hogy ennek okát keresték egy megholt szegény ö-reg Afzszonyban, a' ki felől azt állitták, hogy halálakor valamely nem tudom mitsoda mestersé-gével meg-tselekedté volna, hogy ezen a' nyáron első ne legyen: már hát régtől fogva projectálják nem csak itt, hanem másutt is; hogy csak fel kell ásní, mert addig első nem lesz; és a' mint sokan bizonyitták, már alattomba némellyek a' fetétebb értelműek között meg-is tselekedték; de imé azért még-is első nem leve. — Ládd kedves *Kurirom*, ilyen tsuda leánya szokott ám születni a' *Superstitio-nak*; és valóba szegyenlem, hogy Magyar Hazánk-ba, annyival inkább Komárom Vármegyébe ilyen dolog történik; még pedig akkor, mikor mindenek a' meg-világosodással ditsekednek; holott a' többek között csak e' következő nem régibe történt do-log is azt mutatja, hogy még Hazánkba a' meg-világosodásnak egénn, sok helyeken, a' tudatlanság-nak, és a' bal vélekedésnek olly vastag fellegei vagynak, hogy fuhat a' szél, süthet a' nap, míg az onnét széjjel szalad. Ugyan is; nem régiben itt, egy nevezetes helységben, egy szegény tudatlan ö-reg embernek el-veszvéen 25 forintotkája, annak semmi módon nyomába nem igazódhatván, foja-módott hólni hazugságból élő vén Afzszonyokhoz; a' kik is a' midőn a' rostát fokáig hujjában forgat-nak,

rák, utoljára az igaz gyöngyöz igazították a' hamar hívő öreget, ez annakokáért kapván a' jó alkalmatosságon, csak hamar meg fogad egy tzigány Afzfonyt, és ezt bé küldi Komáromba igaz gyöngy vásárlani; ez a' jó áldomásért örömezt bé-megy, és sorba járván a' boltokat tudakozza: van-e as Uraknak allyan gyengye a' mitől a's ember seme ki-durran? De a' midőn látná, hogy mindenütt valahol csak tudakozza a' gyöngyöt, nem kedve-szerint való gyöngyöket raknak a' hátára; tehát haza-felé veszi útját, a' hól-is útjába ojtván valami Andorbéli vén Afzfonyt, bé-mevén hozzája, kapva egy kedve-szerint való gyöngyöt: ezt nagy örömmel haza hozván, nagy hízlekedések és tsapodárságok közt oda adja az öregnek; az öreg ekkor hátszerte-is jobban bé-fütteti a' kémentzét, mint maszor, belé veti nagy ifjui gyorsasággal a' gyöngyöt, sziv szakadva várván annak szemének ki-pattanását, a' kire ő gyanakodott. De a' midőn a' vén Afzfonyi theoreának a' fundamentom nélkül való praxis semmit nem használta, ekkor siratta osztán az öreg pénzét, költségát, és bolondságát. — Ugy-e Kedves Kurirom! az ilyen tsuda történeteknek el-távoztatására leg-jobb eszköz volna az, ha a' Szülék okosak volnának a' gyermek nevelésben. De oh! fájdalom; még ma is vagynak ollyan esztelen Szülék, a' kik magok plántálják gyermekeikbe a' bal vélekedéseket, babonaságokat, azoknak gondviselését holmi ész nélkül fetsegő vén Afzfönyökre, haszontalan dajkákra, szolgáltókra bizzák, nem csak, hanem még magok is félelmesséké téstik, a' kikkel csak hogy a' sirást el-hagyathassák, nem szünnek-meg őket réz-bagojjal, 'Sidóval, koldussal, szakállas farkassal ijelzteni, a' honét illyen köveikezések származnak, a' mi tegnap az én szomszédombba esett. Ugyan-is az érdemes Gazda virradta előtt valamivel, ki-küldötte szolgáltóját, valamelly dolog végett, a' háza végénél lévő Kukoritzás kertjébe, e' szegény a' kertbe lévő váztól, még egy kévéssé homályos lévén az idő;

annyi

annyira meg-rettent, hogy a' házba nagy lehegve pihegve bé-futván azt állította, hogy a' kertben szákallos tuzok van, mellynek úgy ragyognak szemei mint a' tűz: és mind addig el-nem lehetett velle hitetni, hogy a' váz, míg maga az érdemes Gazda őtet oda nem vezette.

Komárom Vármegyéből Afzárrol. Az itt történt dolog azt bizonyítja, hogy még a' lakadalom-is válhatik torrá, a' nevetés sirátsá; mert ugyan-is egy lakadalom alkalmatosságával, némelly paraszt legények midőn, a' zsiros vatsora után jól ki-tánczolták volna magokat, hogy lenne tovább-is mivel mulatni magokat, a' szokás-szerint némelly boldoskodásokhoz fogtanak; de a' mellynek utoljára nem lett örvendetes ki-menetele, mert a' midőn edgyet közzülök fő vételre büntettek, ki-rendelték annak a' hóhért-is, a' ki szegénynek tsak ugyan valóságos hóhérja leve, mert a' midőn a' fejére fel-tett fazékat akarná széjjel törni, úgy fil-tővön üté az ártatlan halálra valót, hogy nem vólt többé az a' Kaukler, a' ki őtet fel-támaszthassa. — Vajha azért a' mi Vőlegényeink az efféle mulattságokat, lakadalmas házaiknál meg-ne szenvednék.

— — — — —

— — — — —

Kérdés. Vallyon a' Magyar lehet-é jobban meg-tsalni, vagy a' Németet? A' ki ezt mutogatni akarja, világosíthatja szavait ezen nem régibe történt dologgal. Egy nevezetes Hellységnek Birái bé men-

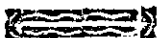
menvén R. Komáromba a' vásárra, bé-szállottak egy Német Vendég-fogadóshoz. Midőn pedig észre vették volna, hogy a' vendég-fogadás itzéje, mellyel a' bort méri a' rendes itzénél kisebb volna, jól magokhoz vettek a' jó borból, gondolván, hogy most semmit sem kell a' borért fizetni. Mikor hát már torkig laktak volna, hozatnak még egy itze bort, mellynek alkalmatosságával belé kötenek a' vendég-fogadásba, azzal ijesztvén, hogy mingyárt palaszt tesznek a' V. Ispánnak, minek tsalja a' Magyar Német létire. Ezen a' Német meg-ijedvén, tsak hamar ebbe határozá magát, hogy a' bor árát nékiek el-engedi, ha a' dolgot nem fogják üzni füzni: de ezek ezzel meg-nem elégedvén még azon fellyül egy akót kívántak (talám azért, hogy többet lehessen mutatni a' V. Ispánnak) ezt is tsak hamar meg-igéri a' vendég fogadás. Azonba elől jöven a' Kelner, meg-beszéllé mibe van a' dolog: a' Kelner semmit nem kése delmezett, hanem kimenvén a' bor-ivó házba, kérdi a' Biráktól: Hol van az a' bor, a' melly meg-nem üti a' mértéket? azok fel-tartván mutaták: ihol van Sogor nézd. Ekkor hirtelen oda ugordván a' Kelner, ki üté a' palatzkodt azoknak kezekből, és a' palatzkodt el-törvén, a' Proceusus a' borral edgyütt a' földre ki-ömlött. Már ekkor bezzeg fel-nyilt a' Németnek a' szeme, és még maga igazította őket a' V. Ispánhoz, söt utoljára a' bor árát-is meg-vette rajtok. — *Vis et nequitia quidquid oppugnat ruit.* — az az, A' vendég-fogadás, és a' Kelner, ha egy-akarattal vannak, mindent végbe vihetnek a' vendégen.

Kiss mulattsággra intézett elegyes Verssek.

Szent, szent, szent Mennyen seregeknek az Istene
légyen!

Földön békeiség, mennyire láttzik az Ég!
Békeiség fujatik vizeken, sík, tarka mezőkön,
Kiknek a' tárogató sip vidulást okozó.

Zen-

Zenged a' Ketskés bőr, sokat eö Bozdójok ha-
ragszik,

Bö Duda most kezeket, 's tombura tapra veret.

Hangzik a' fárgás fa, gombját kanyarétya tsigája;

Kedves kéz vonyogás, lábokat ejt a' Kaszás.

Hogy tehetős légyen, vidulás, kö-szikla falazza:

Mert homokos földet, szél hamar hajtya felelt.

Isten a' kö-sziclánk, kire mi Bástyánkat akasztzok;

Igy örömrünk tehetős, mint rebes Hóldnak erős.

Tsak mikor illy szépen Magyarok virágonak éppen,

Távul válogatás légyen a' nemzet hozás.

Ez Törvényt hozták, 's irás rendi szokasztyák:

Hogy fele tárlajdat, mint feles önn magadat

Kedvellyed, 's képét Meny-Ég mert alkota lelkét,

Egy az Atyánk légyen Menybe, ne bántsá ha-
szegény.

Ez nagy név Magyaron születék, mert véle tulajdon:

Hogy bösset embernek kedvre! pontra tehet.

Mind azon által az-is valamint nyelvekre tekintel

Nagy Isten módját rendelete, szabta porát.

Mert Égek ugy hoztak Törvényt embernek okoztak,

Hogy Nemeink ajakin, légyen a' nagy, kitsiny

Értékünk szöllyök, országunk mennyire birjok,

Tett jeleket, 's kereket, mennyire kedvre mehetz,

Itt honyban laktak Magyarok, mert földbe takartok

Számtalanok testét örseik ép tetemét.

Mit tehetünk most itt, hogy régiek ez maradékit:

Isten is ugy akará, kedvedet éld fel alá.

Nékie hogy szolgály hires Pannonba palántáll,

Még tartnak kezeid jobb, balog, örr tetemid.

Itt rendelte szerét, mivel hogy vezítette szemérmét.

Emberiség zsolgyát szemtelen áspis halált.

Özseitek tsontyát, melly Hony támosztya rohattyát,

Ott leszen nekünk Jóbal az állapotunk. (*)

Nem de szabad minden Nemzetnek az helybe vi-
gadni,

Mellyet az Isten után, Nemzetek értek után:

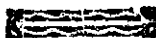
Meg-

(*) Értelm a' fel-támodást.

Meg-száltok, népek, gyerekek, Törvények eredtek;
 Melly részt kik keretik, tsak magokénak hiszik.
 Mert valamint a' madár zöldekben torka szakasztval
 Enekely, ugy a' Magyar mennyire ki mit akar,
 Ugrik-is örvend-is forsán, mert fényye meg-enyfszik,
 Tsak fészken keresi, tapsolatot se szegi.
 Ez mivel így hangzik, bizony méltatlan haragszik
 Minden az olly maga fi, ki Magyaroknak eszi
 Kellemetes fontos kenyerét, bár légyen a' pompos:
 Küldöztvén levelet: most Magyar öszve veszett.
 Nem szegjök kedvét, Meny-Ég éltesse kegyelmét;
 Tsas fenni fogait szünne-meg a' vitsorit.
 Itt náknk lenni, boldogságunkba vigadni
 Jó, valamint a' szegény Péter a' Tábor hegyen.

N. Kun Karfzag 23-dik Jun. — El-indultam
 vala Májusnak 16-dikán Kardfzagról Testvér Ötsém-
 mel N. Erdély-országába T. Kolos Vármegyének
 Kalotaszeg nevü vidékében lévő Valkó nevezetü fa-
 luba, deizka vásárolni. Vásárlásomban szerentsés
 voltam, de útozásomban szerentsétlen. Hazul gya-
 log indultam útnak, az ó és ujj Apostolok szokása
 szerint, de azért-is, hogy Valkon szándékoztam
 vizsza jövőlög szekeret fogadni. Fekete-tón innen
 a' Király-hágon lévő földbe ásott Kortsmán tanál-
 tunk egy Überrájtterekkel borozó Ur formájú em-
 bert: ki-is nagy szivelséggel igéri vala magát,
 hogy Fekete-tóig örömmel el-venne szekeren bennün-
 ket. Azonban szollit, hogy hozzak néki egy itze
 bort-ki: én meg-tselekedtem kérésit, sőt tsak ha-
 mar ötöt hoztam-ki számára. Mind az öt Itzét
 magam fizettem-ki; mert midőn fizetésre került a'
 dolog, nem volt az Urnak Aranynál aprobb pén-
 ze: de biztatott, hogy Fekete-tón váltatni fog és
 meg-fizet nékem. Innen el-indulván, veszem észre,
 hogy az hágon le-felé menő szoros de tsinált úton,
 minden módon fel-akar döjteni: ekkor jutott ezem-
 be, hogy mi végre tudakozta volt borozás közbe,
 mennyi pénz légyen náltunk? Elég az, hogy fel-is
 döjtött: de szerentsétlenül; mert úgy vágódott
 maga

maga artzal egy kö-sziklához, hogy még más nap is orrán száján vérzvé, egy óráig fekütt elzin kívül a' földön. Fekete-tón a' Postamester Ur réá ismérvén tudakozódott baja-felöll: mellyet szépen elő beszélt, és minket semmivel nem vádolt. Reggelre kelvén, kért hogy hajtsam Bánfi-Hunyadra lovait, minthogy mi külömben-is arra mennénk: ő tsak a' Borbélyhoz menne és tsak addig fogna ott mulatni, míg egy pár paripához lehetne szerentséje. Az Aranyit Fekete-tón sem válthatta völt-el, ott-is én fizettem meg magáért és lováért. B. Hunyadon, mind helytelen beszédjéből, miad pedig abból, hogy Ur lévén még tsak kotsifsa hint, észre vették millyen nagy Ur: azonnal Passus vizsgálásra került a' dolog: a' mi Passusunk jónak tanáltatott. A' szekeret mi mint nem kotsifok elhagytuk völt: mely-szerint kérdi a' Notárius, hogy mért hagyták-el kentek a' szekeret? hiszem a' beteg Ur azt mondja hogy kentek-é. En az egész dolgot elő beszéllém. Assak utánna tsak ugyan kijött a' dolog hogy a' mi Urunk a' lovakat szekere-stől egy fogadó előll lopta völt Májusnak 19-dikén. A' szekér egy üvegesé völt, kit a' fogadós mint kedves Komja, egy pohár borra bé-hiván, az alatt a' mi Urunk a' fogadóból ki-ment, és élt az alkalmatossággal, vagy inkább belé ült az alkalmatosságba 's el-ment véle a' merre a' 2 szemével látott. Ez az Ur, a' mint Váradon vizfszajötöm-kor hallottam, Sz — nevü Nemes fi Nagy Váradí Diligens völt, ki már most Máj. 25-dikétől fogva a' Kolosvári tömletzbe hever. A' Bánfi Hunyadi Notárius a' Passus meg-vizsgálásáért és páriálásáért rajtam egy forintot huzván, per Kompania a' Valkaival edgyütt magokat az ezekig meg-ittak 's az után kaputtyokat köpenyegeket el-vefztették.

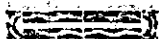

Tudósítás.

Höld - Mező - Várfelhely Jun. 20-dikán. Én ki magánofságban élni kénytelen vagyok, de így sem felejtkeztem-el arról, hogy Krisztus követtségében járó szolga vagyok, az Apostolokat követvén, kik a' hová nyelvekkel nem érhetek, ott írásaikba kívántanak dolgozni, irtam Isten segedelméből ezen Bétaniában egy néhány Magyar munkátskákat, kisebbeket 's nagyobbakat. Ezek közül most csak kettőt említek:

1.) Keresztyén Theologia az az, a' Keresztyéni igaz tudománynak részenként való elő-adása azon rend-szerint, a' mellyet a' nevezetesebb Theologusok magok előtt tartottak. Ennek leg-első részét, melly szól a' *Szent Írásról*, már nyomtató Sajtó alá-is adtam olly véggel, hogy ennél fogva mindenek itéletet tévén a' következő egész munkáról, kinek kinek Opinioját vehessem, avagy csak azoknak relátziojokból, kik közelebbi esmerőseim lévén figyelmezni fognak. — Mert ugy tapasztalom, hogy a' pusztá Tudósítások igen kevés érzékenységet szereznek. *Patzkó Ferentz* Ur fogja ezt ki-nyomtatni ez alatt a' Titulus alatt: *Szent Írás Zászlója, mellyet az abban szólló élő és örökké megmaradandó Isten nagy Nevének ditsőségére kíván kinek kinek szívében fel-emelni, Szönyt Pál. &c.* Lévén az egész Könyv két Szakaszokban, de nem nagyokban, mert Disputátor sohol nem vagyok, hanem csak tanító.

Az alsó Jegyzésekben a' Theológiára tartozó külsőségesebb' Historiák fel-lésznek téve, ugy szinte

a' hol szükség, némelly nevezetes *Dissertatiok*-is *in compendio*. Ezen kívül; fognak lenni a' Munkában a' fel-tétetett tudományhoz alkalmaztatott rövid *Könyörgések*-is. Végre; azok után a' részek után, a' mellyekben a' *Görög Ekklézia* véllünk ellenkezik, tóldalékúl; különösen fel-tétettetik ennek értelme cum deductione Historica et modellis reflexionibus. Ezt pedig azért tselekedtem, mert ez a' mi Theologusainktól, hólott szükség lett volna; még eddig ugyan igen tsak el-mellőztetett, meg-elégedvén az egy tudva lévönek fel-hozásával.

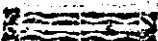
A' második munkátska vagyoo sub titulo: *Virdgös Kert*, az az; némelly vállogatott Ó és Ujj Testamentomi Sz. Irásbéli helyeknek meg-világosítások; mindenütt illendö *Tudományokkal*; mellyek azökböl folyynak.

Ha ki előtt a' jó Isten ezen szent igyekezétem kedvelsé téfzi, tsak éppen az helyben lévö T. T. Prédikátor Uraknál jelentse magát, a' kiknek tudósításokat én jó előre alázatossan ki-kérom. E nem egyébre való lészén, hanem tsak arra, hogy a' Typografus Ur, annál jobb kedvel és hamarább munkálódjon, én-is pedig más hasznos, és még a' mi Magyar nyelvünkön nem lévö Munkátskáknak ki-botsátására hathatólsan fel-ferkentessém.

Szőnyi Pál mk.

Költ Bétsben 9-dik Juliusban 1790.

B E T S.

Ezen hónapnak 7. dikén érkezék - meg *Stain* Regementtyebéli Kapitány Hertzeg *Hessen Homburg*, Hertzeg *Koburnak* a' Kalefáti tsata iránt való bővebb tudósításával: melly a' Bétsi fő Hadi Kantzellária által is közönségesé tétetett, és így következik: „ Jun. 15. dikén tudára adta Gr. *Klerse* Hertzeg *Koburnak*, hogy néki az adatott volna hirül, hogy *Viddin* mellett egy ellenséges Sereg kereztül menvén, Kalefátnál állapotott-meg. Ezen hir által a' Gróf magát arra határozta, hogy kis Oláh országban Radovánnál táborozó General *Bruglákknak* ilyen rendeléssel küldjön segítséget, hogy ha remélhető szerentsés ki menétellel eshetnék meg a' dolog, az ellenségre üssön reá, és Kalefáttól kergesse-el: de ellenben, ha az ellenségnek fekvése olyan erős tanálna lenni, hogy a' General a' reája való útést jónak nem állittaná; úgy tehát az alatta való sereggel, Karduelnél állapotják-meg.

Hertzeg *Koburg* Jun. 17. dikén olyan tudósítást vett Gróf *Klerfétől*, hogy az ellenség nem vártamag a' miénkektől való meg-támodtatást, hanem magát Kalefáttól egészszen vizsgálta vont. Mind azonáltal, hogy az ellenség semmi módon kis Oláh-országba elő ne nyomulhasson, és magát ott meg-ne félszelhesse: tehát olly rendelést tett Hertzeg *Koburg* Gr. *Klerse* eleibe, hogy 10 Batalion Gyalogsággal és 8 Orzály Lovasággal, a' Dunának bal-felől való partját minden haladék nélkül meg-szálván, az ellenséget, ha az ismét ott megtanálna jelenni, egész erővel verje vizsgálta.

A' meddig ez meg-esett volna, az ellenség az alatt 8. ezerevel magával a' Dunán ismét kereztül-szállott, és magát Kalefátnál Sántzokkal körül vette. Gr. *Klerse* General Májor *Bruglákknak* a' *Lattermann* Regementből 2 Batalionnal, a' *Rájszkieből*

ugyan annyival, és 3 Osztály Húzfárokkal az ellenség ellen előre küldvén, azonban maga is a *Stein* Regementből egy Bataliont, a *Jordis*éből a töt, a *Gr. Károly*éből ugyan annyit, és 2 Osztály Húzfárokat maga mellé vevén, *Brahovából* útnak indult. A két sereg Jun. 25-dikén magát *Fontina Banulindl* öszve foglalván, azon túl kettős serénységgel folytatta úttját az ellenségnek tábora-felé.

Jun. 26-dikén reggeli hatodfél órakor ágyuztatni kezdette *Gr. Klerse* az ellenségnek Sántzait, mely által az ellenség a Sántzok között ki nem kergettethevén, kézre és *Bajonétra* került az ostrom. Így is keményen ellent állott az ellenség mindenfelől: de csak ugyan erőt vettek a miéink. A Sántzokban sok Törökök maradtanak meg-ölettetve, sokan fulladtanak a *Dunába* is. Az után Sántzaikat és táborokat a miéinknek kezékbe hagyván, az egész vidékről el-takarodtanak.

Még ebben a tudósításban lintsen sem a Törökök részéről sem pedig a mi részünkről való egész vesztes fel-jegyezve *Gr. Klerse* egy előre az ellenségnek vesztesít 1500-ra teszi: részünkről pedig ennyit emlit, hogy a *Jordis* Regementtyéből 6 Tíztek: *Májor Klammal* edgyütt sebet kaptanak: az *Erdödy* Regementtyéből egy Tíz el-eset, egy pedig meg-sebelsített: *Ráizkiból* egy Tíz sebet kapott, és az ugyan ezen Regementből való meg-öletett és meg-sebelsített köz embereknék száma mint egy 80-ra számláltatik. Ezen előre való tudósításban, csak egy ágyuzó vágyon emlékezet, mellyet a miéink a Törököktől sok Zászlókkal edgyütt vettek el: a több ágyuzókat pedig, észre vevén a mi Sergeinknek közéltetését, enizakának és a tsatának ideje alatt a *Dunán* keresztül költöztették. A Sajkákban is sok kárt vallottanak az ágyuztatás miatt.

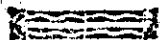
Gr. Klerse ezen ütközetre nézve az egész seregnék hivségét és vitézségét ditséri: azonban igéri, hogy

hogy név szerint is ki fogja nevezni azokat, a' kik magokat mások felett meg-külömböztették: különösön dítseri a' Gróf ezen tudósítással el-küldetett ifju Hertzeg Kapitányt *Hessen-Homburgot*, ki akkor a' Generálnál Komandon lévén, a' Sántzra rohanó Lovassággal edgyütt az ellenségre réá ütött, melly alkalmatossággal alólla lova-is el-lövetett.

Egy más hasonlóképpen H. *Köburgtól* érkezett tudósítás-szerint, a' Törökök egy néhányszor ütötteknek *Silifridből* a' Gen. *Karajtzay* alatt lévő seregünkre, ugy izintén *Brajlowból*-is a' F. M. L. *Stáderére*: de mindenkor olly serényen történek vissza minekutánna észre vették a' miéinkeket ellenek indulni, hogy tsak egyszer érhettem-bé őket egy *Staadertől* ki rendeltetett seregtske; melly akkor is 20-at közüllök le-apritván, mindent a' mit a' Török seregénél tanált, maga prédájává tett.

Ezen hir a' Királynak nagy öröme szolgált: a' hirt hozott ifju Hertzeg Kapitányt, vitézségeért Májorsággal ajándékozta-meg ő Felsége.

A' további Oláh-orzági tudósítások, nem bizonyosok: és közönségesen bajos bölts lenni valakinek általok. Némellyek szerint, minekutánna Hertzeg *Köburg* a' maga seregeit 2 órányira *Gysurgyso* aloll vissza vontá, a' Törökök egész erővel ismét által jöttek, és a' miéinkektől el-hagyatott helyet el-foglalták: a' Hertz. *Köburg* Sereg pedig onnan az hova magát előbbször bé-sántzolta, ki nem mozdult, hanem az Oroszokat segítségül várván, azoknak meg-érkezésével ismét *Gysurgyso* ellen fog

öfzve foglalt erővel szerentsét próbálni. Mások szerint Gr. *Klerse* Turnul felé nagy erővel előre nyomulván, maga H. *Koburg* Brajlov ellen mondatik indultnak lenni. — Kevés idő múlva ismét fogunk hallani valamit. Ugy láttzik, hogy a' Törökök egész erejeket Oláh-ország ellen fordították. — Serviaból a' Timok felől semmit nem hallunk; sőt igaz vőlt az-is a' mit már említettünk, hogy a' Törökök Jun. 12-dik napján Prégovából olyan izenettel jöttek Oberfl. B. *Reyay* Urhoz Negotiu. ba hozzánk keresztül, hogy ők Jun. 13-dikán az ő Bájram innepeknek végén mind Viddinbe, mind pedig körül-bé keményen fognának ágyuzni: mellye a' miéinknek ne állítsanak lenni a' fegyver-nyugvás meg-törésének; sőt állának réá arra, hogy az, még 10 napokig nyullyon. Másnap ismét által jöttek, és valóságos fegyver-nyugvást kértenek.

Summája egy tudósíttásnak, melly Jun. 28-dikán költ a' Tzettini táborban. „Ezen város, miolta körül vétetett, minden napokon jobban kezd a' legnagyobb köfal-törő ágyukból lödöztetni. Már tegnap előtt minden ház fedelek le-vóltanak vonatva, egyéb fa portékák öfzve égtének, és az ellenségnek egy puska-poros háza-is fel-gyullytatott. Mind ezek két mérges ki-ütésekre indították a' Városi és a' Városiaknak segítségére érkezett ellenséget. Igen nagy erővel rohantanak a' mi föld töltéseinkre: mellyeken hogy erőt nem vehetnek, a' *Szulini* és *Ogulini* határ Regimentak Kemény lövőiaek és a' *Serefsánufoknak* köszönhettyük, kik éppen a' ki-ütéskor vóltanak szerelvek az ostrom körül. Ugyan
ezen

napon 5 köz-embereink ölettettenek meg, 15-tön pedig sebet kaptanak. Ezeken kívül meg-lövött a' *Szluini* Regimentből Fő Hadnagy *Mikhájlóvits*, nak lába szára: hasonlóképpen Intsinér Májor *Tzerininek* lába is, még mingyárt a' Város bérekeztetésekor, keményen meg-sebefsített. Leg-nehezebben esett pedig minnyájunknak Generál Báró *Bunenhofennek* szerentsétlensége, ki, hasának alsó részében, halálra sebefsített. Tegnap előtt jó reggel, midőn a' Sántzok ki-mérettenek, a' Gr. *Gyuzay* szabad Batalionnyának egy részetskéje az elenségtől egészfzen körül vétetvén, egy Fő Hadnagy is 5 köz-emberek bellőlle meg öletének, a' többek pedig a' *Gnesevits* szabad Húszárjai által menekedének ki a' szerentsétlenség aloll. — „Ezen Levélben nintsen egyéb nevezetes, a' mit el-nem lehetne talgatni, és inkább csak a' készülétekre tartozik, mellyek a' Város ellen tétetnek.

Oldh országból ismét ujjabb hírek érkeztenek, mellyek által erősfittetik, hogy Gysurgysónak ostromoltatása ujjanton kezdődnek. Ugyan ezen hírek szerint a' Gen. *Karajtzay* szerentsés próbája a' Törökök ellen, mellyről közelebbről emlékeztünk volt, ilyen formán iratik le: — „Észre vévén *H. Joburg*, hogy a' Gysurgysovi Basa, a' töllünk el-tetett ágyukat 's készüléteket hajóra rakatván, Dunán szállittattya, rendelést tett a' nevezett Generál Urnak, hogy a' Török hajókra üfson, és ha lehet az ágyukat vegye visszra: a' Gen. Ur rendeléseit a' leg-nagyobb böltséfséggel meg-tévén, nem

csak

tsak az ágyukat vette vizsgálva, hanem 3 száz Törökök-is vezítették-el életeket.

Ugyan Oláh-országból, *Tihából* Jun. 23-dikán, Mi, Jun. 18-dikán dél után *Islás* tályékára, az hol magokat a' Törökök a' Gysurgysóvi történet után gyakran mutogatták, 4 Osztály Gyalogsággal és 3 száz Lovasokkal, rész-szerint vizsgálódásra, rész-szerint pedig olly véggel küldtetvén-ki, hogy sergünk ujj bátorságra inditódjanak, a' Törökök bátorsága pedig egy keveset ez által-is kitsínyedjek: a' ki-rendelt helyre *Islás* mellé a' Duna partra, nélkül, hogy a' Törökök leg-kisebbet vettének volna a' delogból észre, ehvéli 10 órára meg-érkezünk, a' parton Gyalogjaink 4 szegre állittattanak, a' Lovasok pedig, magokat el-titkolva, hátulról rendeltetvén, a' 4 nagyobb ágyuk pedig éppen a' víz szélére szegeztetvén-ki. A' tulsó partnál jó reggeli 6 órakor Nikopolisból 2 Török hajók jelenének-meg: ezekre a' mi ágyuinkból tűz adatott, és az első fele az egyiknek meg-törettetvén, alig volt az ellenségnek ideje, hogy belőle a' partra ki-szállhasson, a' másik pedig vizsgálva indult. Erre láрма esvén, mind Nikopolisban, mind Thuruban az ágyuk 3 rendben egymás után készületnek jelül kilövetvén. Tsak hamar 6 fegyveres Török hajó érkezett ismét meg: egyike azonnal meg-lövetvén süjvedni kezdett, mellyből a' Törökök egy szigetre szállottanak-ki: még más kettő-is annyira meg romlott, hogy alig évezhetvén rajtok a' Törökök a' partig: a' többi vizsgálva szaladott Nikopolis felé. Harmadszor ismét közelített felénk igen nagy

nagy ágyuzással egy sergetske, mellynek hajóji vesresre és zöldre vóltanak fessve: ezek sem érhetvén el semmi tzellyokat, károkkal tértenek visszsa. Utollyára maga próbált a' Basa: a' tulsó parton egy dombra 4 nagy ágyukat felvonatván, az azokból való tüzeltetésnek ótalma alatt parantsolt egy hajós sergetskének, ellenük közelíteni. Mind két részről egy óráig tartott a' kemény tüzelés u. m. elivéli 7 töl fogva 8-ig. Ekkor-is futva tértenek visszsa az ellenség hajói, a' miéinkek pedig örömt lövén, 4 napi kün-létek után leg-kisebb vesztes nélkül tértenek visszsa a' Táborhoz. A' két Oberstlájdinánt Urak u. m. a' *Nádasdi* Regementből B. *Salis*, a' *Splényieből* *Adorián* és Májor *Szentkereszti* Ur, vitéz magok viseletek által igen sokat tette nek a' dolognak szerentsés ki-menetelére: az ágyuzók között pedig haton tettek magokat méltókká a' jutalom pénzre.

A' Morvai szélekröi. — Báró *Laudon* Najti: Scháinban veszedelmes betegségben fókszik. — A' Pruszsziai és Ausztriai szélek között, félben szakasztott az által járás: ugyan tsak azon Pruszszus Pátensben, melly által ezen tilalom ki-hirdettegett, az-is benne vagyon, hogy a' kereskedők ezen tilalom miatt nints miért nagy kártól féllyenek; mert nem sok ideig fog így tartani. — A' *Hudik* Regementtyénél Kapitány *Deszöffy* 3dik Májorra tettegett. — Gr. *Vilhorzky*, a' *Vurmzer* Reg. Obestere tavally-is hivattatott vólt Hazája-szaitól a' Lengyelektől visszsa: most pedig fenyegettetik; hogy ha Generálifságra visszsa nem megyen, jofzágait-is elveszti, pénzt sem kap hazul többet.

Hazánk.

Hazánkából. — egy virguláig szóról szóra. — A' Nemes Szabolts Vármegyei Vitéz Nemes Bandérium, a' Szentséges Magyar Korona nyoltz napok alatt igaz Hazafi buzgósággal véghez vitt Or-állásból folyó Sz. Iván havának 14-dik napján Budáról elhagyott Megyéjébe vizsza térvén, ugyan azon Hónak 20-dik napján a' Ns. Vármegye közepére Ujj Fejértó névezetű Hellységbe szerentsésen bé-jutott. De minék-előtte ezen Hellységbe bé-ért volna, fél-mériföldnyire Körtvélyyes nevű Erdőske alá, eleibe ment ezen Nemes Bandériumnak a' Nemes Vármegyének nagy érdemű Első V. Ispánya T. Nemzetes Vitézlő Szathmáry Királdy Josef Ur Paripán 32 válogatott és dízesen fel-öltözött Megyebéli Nemes lovasokkal és lobogó Zászlóval, kiis a' Budáról eddig szerentsésen érkezett Nemes Bandériumot válogatott szókkal öszve szedett ékes beszéddel köszöntötte, 's a' Szentséges Korona örizetiben meg-bizonyított igaz hazafi hívségeket a' Nemes Vármegye nevében is meg-köszönté; nem külömben Tekintetes Nemzetes Vitézlő Mihályfi Ferentz Ur a' Debretzenen Vidéki Törvényes Táblának egyik Hites Birája, mint Ujj-Fejértói egyik Földes Ur, a' Kotsikon azon helyre öszve sereglett Ujj-Fejértói Földes Uraknak 's Afzszonyságoknak Nevekben és Képekben, ezen Nemes Bandériumot ékesen szólló nyelven köszöntette 's idvezlette. Mind két köszöntő nagy érdemű Uraknak dízes köszöntését, a' Tittes Bandériumot a' Hazájában vezető Kapitány Vajai Vay Adám Ur, igaz Magyarassággal készült betses köszöntéssel váltotta-fel. Melly kellemetes Tisztesség tételhez képest, a' Vitéz Nemes Bandérium is Tokjából lobogóra ki-botsátá Zászlóját, és Lodingoson, Pantalleroson egész dízes készületbe inditameg elől ezen Erdőske alóll Fejértó felé, az feant említett első V. Ispány Ur és Kapitány Urak vezérlése alatt, 's nyomba kilérvén ezt a' tiszteesség tételre eleibe jött Megyebéli lovas Nemes Zászlós leki-vont fegyverrel sip és musikák harfogása
 nek mindnyájan ezen Nemes Vitéz Korona

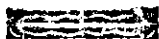

rona őriző Bandérium, Törvény Halgató Fő Hadnagya Tites Diófzeghy *Erdődy* Lajos Ur Ujj-Fejértől lakó házának kerített Udvarára, Holott is a' Kaplány Ur jelt adó hangos szavára az egész Bandérium Paripán szép rendbe meg-álván, a' Háznak Uri Gazdája Diófzeghy *Erdődy* Lajos Ur, hasonlóan maga paripáján ülven, ekképpen szollította meg, és idvezlette az Udvarán meg-állott Nemes Vitéz Bandériumot.

Édes Magyar Hazánkunk tulajdon védelmére felnevelt és pallérozott kedves Fijai! tellyes gyönyörüségei! Nemes Vármegyénknek mint egy jeles Bokréiába öszve válogatott drága világ szálai! Szerelmes Pajtásaim!

Repeső öröm fogva szívemet azon: hogy a' hitelesen reánk bizott, és szentül magunkra vállalt, veszedelmes bujdosási után, Hazánk Anya Városába Budára vissza kerített Szentséges Magyar Koronát nem tsak hazafi forró buzgósággal meg-öriztük, és annak szinről szinre maga valóságában lett meg-látására, mind magunknak, mind más azon tzeire epekedő Személyeknek nem tsak útát tartunk 's ohajtott engedelmet nyertünk, hanem Ör állói Hites, de egyszermind igaz Hazafi hiveséggel lelkesített kötelességünket, mind magunknak, mind másoknak tellyes elégtételére, igaz és egész buzgósággal, hiven, tökéletesen, minden hiba és fogyatkozás nélkül véghez vivén; már kevés ideig elhagyott Nemes Megyénk Kellő közepébe, tulajdon Kedvesséinkhez szeretsésen és minden sérelem nélkül vissza tértünk 's értünk. Öröm keríti körül ezen én Kisded Udvaramat, a' tölti-bé tsekély Házzamat is, midőn illy mohosodott régi Nemes Nemzetekből virágzó jeles, valójában egy tettetést nem esmérő edgyes! szeretetnek lántzaival öszve szemzett Uri Vitéz Seregnek belé érkezésével díszeskedhetik. Szállatok-le hát már kedves Pajtásaim, szállatok le hosszúság utazás, Égig emelkedett porr, és forróan südő napnak rekkendő heve miatt már

ele-

el-süggedésre hanyatló negódes Paripáitokról; jöj-
 jenek bé Titeket egyenes hiv indulattal fogadó pusz-
 tás Hazámnak gyenge falai közzé, nyugodjatok ez
 nyájason fedezgető árnyékba, légyetek edgyül ed-
 gyig, kivánt egészségbe talált kedves Hitvesem, te-
 ritett asztalának drága és kellemetes Vendégei !
 Vegyétek erántatok igaz Hivséggel dobogó szive-
 met, hamvaink között is fel-bomolhatatlanul tar-
 tandó Pajtásággunknak tsalhatatlan zálogául. Ald-
 gyuk a' Magyarok Elő-Ittenét, útozásunknak sze-
 rentsés végezéséért. Igyunk atyafiságos Aldomást,
 Ellyetek kedves Pajtálim, és ellyen a' ti drága
 emlékezetetek még a' leg-későbben következő
 Maradékoknak zengedező nyelven is meg-motskol-
 hatatlan ditséretben. Ellyetek, ismét mondom él-
 jetek, és velem edgyütt örvendeztetek; Mert:

Meg-van Szent Koronánk, ujjult szabadságunk

Szivünk 's értelmünk egy, ez az bódogságunk,

Adjon a' Fő Felség Hazánknak olly Királyt,

BKi el felejtse mellünk azt, a' mi fájt. *Chij*

Igy leszliz a' Magyarának, lidjétek mindene,

Mert bizony él még a' Magyarok Ittene.

Hidj benne, kérj tölle, tölti szükségedet,

Tsak meg-ne kortsoftad többzör nemzetedet.

Végezván ezen szavait T. *Auditor* Fő Hadnagy
 Ur, az egész Vitéz Nemes Bauderiumnak minden
 Tagjai nagy Vivát kiáltás után le-ugrándozának
 Paripáikról, bé-fátállának a' szobákba nyájason ö-
 lelgeték mint azon egy Anyának kedves gyerme-
 kei egymást, és a' meg-pihenést siettető kontösök
 ki-gombozásának Szabadságot valóstván; nem so-
 kára gazdag vatsorához ülének, és Hégedüknek 's
 egyéb Musikáló szerfámoknak harfogati között,
 Magyarok régi áldotti szokások szerint egészségetért
 való köszönetek után bőven és a' leg-vigabb ked-
 vig hörpögeték a' leg-jobb féle Magyar Borokat,

fent

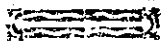
fent említett kedves Pajtások és Gazdájok, 's szorgalmatos jó Gazda Afzszonyok T. Diolzeghi Erdődy Lajosné Tettes Kis Rkédy Rédey Borbára Afzszony igen szives Gazdálkodásokból. Más napra kelvén az idő, minekutánna kedves Gazdájoknak 's Gazda Afzszonyoknak sziveségéből ki-ki tettése szerint fölöstökömölt volna, egéiz készülettel kiereiztett Zászlóval Paripákra ülének, és a' tegnap kísérő Megyebéli Nemes Seregnak atyafiságos kísérése alatt indulának N. Kálló Mező Várofsa felé, az ott lakó jeles Nemesség-is Paripákra ülven, fele úttára Fejértótól fogva Kállónak eleibe jöve ezen Vitéz Nemes Bandériumnak; fogadá örvendő közöntés tétellel, és a' Fejértói Nemes Sereggel öfzve tsatolván magát a' Nagy Kállai Nemesség-is, szép rendel és Musika szó alatt késérék-bé a' Nemes Bandériumot, a' Nagy Kállóban fekvő T. Ns Vármegye nagy épületü házához, holott-is a' ház kapuja előtt sorba állott Ns. Bandériumot, a' Ns. Vármegyének érdemes második Iró Deákja, vagy-is Notáriusfa Tttes Osváth Lajos Ur hoszfzas és jeles elmével készült közöntéssel fogadta. Megszállának hát itt, és a' Zászlókat minden illendőséggel, azon helyre a' holott tartatni szoktak bé helyheztvén, minekutánna itt-is rész-szerint Első V. Ispány Ur rész-szerint a' Tttes Nagy Kállay Familia érdemes Fiscálisfa Uri asztalaiknál gazdagon ebédelték volna, egymásnak szives ölelése és tsókolása között szomorú bútsút vévén egymástól, ki-ki tulajdon lakó helyeire széllyel oszlott. Így végezte hát Pályáját, a' Szentséges Magyar Koronát őriző Tttes Nemes Szabóts Vármegyei Vitéz Nemes Bandérium.

Had. Tört. 20, 21, 22 és 23-dik lap. — Hont
 Vármegyéből, így ír egy buzgó Hazafi: — „A'
 már nagy rézint aluvó félben volt Hazafiúi tűz,
 fel-gerjedt minden rézében a' Magyar Hazának.
 Ezen tűznek élődése, ujj életet kezdett adni Ország
 szerte a' Magyar Nyelvnek - is, még ott-is, a' hol
 igen meg-szünt volt az hangzani, egy időtől fogva.
 Ertem Felső Magyar országot, a' hol tellyes igye-
 kezettel rajta vagynak már most a' Magyar Nyelv-
 nek virágozó állapotba való hozásán. Ez, annyival
 is szükségesebb: mivel a' Hazafiúi buzgóságnak tü-
 ze, és a' Nyelv, költsönöfsen vezik egymástól az
 elevenedést. Mennyire éléztette mind kettőt, 's é-
 leszti most-is napoukent az Uraknak hív fáradozá-
 sok, 's szives iparkodások: látja ezt minden, a' ki-
 nek szemei vagynak a' látásra. Mivel pedig a'
 Haza bődogságát, ugy, a' mint telhetik kitől kitől,
 eszközteni, minden igaz Hazafinak fő kötelessége:
 kívántam én is fel-tenni valamit, a' Nemzeti Nyelv-
 nek egész Familiákba 's Hazákba való leg-könnyebb,
 és ugyan azért leg-is alkalmatofsabb bé-férkezteté-
 séről. “

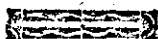
„ Senki sem fogja talám ellenzeni, ha azt ál-
 litom, hogy Trentsén, Turotz, Liptó, Szepes, Sá-
 ros és több felső Vármegyéknek gyökeres Fő Ne-
 mesfeinél, a' Magyar Nyelv volt hajdan a' házi
 Nyelv. — De ki mozdította tehát ezt ki, azon Ne-
 mes Házakból? — valóban nem más; hanem —
 a' házi tselédek — mert, bár más tekintetben szol-
 gák, 's szolgálók is azok: de a' Nyelv dolgában
 ők az Urak a' Háznál. A' mint, a' Kotsis, az
 inas, és a' Szobaleány, a' Dajkával Magyar, Tót,
 vagy Német: a' szerint változik az egész Ház is
 által Magyarra, Tóttá vagy Németté; ugy kell en-
 nek járnai, mint amazok fűjják. Ez, tapasztaláson
 épült Igazság. — A' mi történt a' felső Várme-
 gyékben a' Tót tselédek miá; ugyan a' történt má-
 sátt a' Német 's Frantziák miatt. Innen van, hogy
 sok fő embereink meg-szóllalhatnának a' Regensbur-
 gi,

gi, vagy Párisi Gyűlésekben; Nemzeti Nyelveket pedig csak alig törtetik, vagy talán éppen nem is értik — mellyet osztán most tulajdon magoktól is szégyenlenek. Látom, hogy ezen hibának meg-orvoslására lok helyeken Magyar Nyelv' Mestereket vesznek-fel — e' jó: de Tselédek-et is Magyarokat kellene fel venni; mert különben a' mit építenek egy felől, azt más felől magok el-rontják; a' mit nyernek a' réven, el-velzik azt a' vámon. — Mennek már némelly fel földi Uraságok e' részben követésre méltó jó példával elől: mert csak magából N. Szathmár Vármegyéből, több Magyar tseléd takarodott kívánságokra hozzájuk zoo ig valónál. — Már tavaly, Eperjesen léteimbem, édes érzékenységekkel teltem-el, midőn hallottam, melly tisztán beszélnék magyarul a' Tábla Elölülője' M. Szirmay Ur' Fiai: és ez honnan vólt? nem onnan bizonyára egyedül, hogy az Ur és az Alfövény tökéletes Magyarok (mert hány Magyar Szüléknek Magzataik fíketek a' Magyar Nyelvnek értésére; 's némák annak beszéllésére); hanem mivel több vólt az említett Ur' Házánál a' Magyar, mint sem a' Tót tseléd. — Erre a' Kérdésre: „Hát a' Tót tselédet hová tefszük? “ könnyű a' felelet: „Le kell az Alföldre küldeni. „ — De azt mondod: ha igaz az, hogy a' tseléd a' házi nyelvnek Mestere — féld, hogy a' Tót tseléd Debretzent, Ketskemetet vagy Köröst-is Tóttá ne tegye. Soha sem kell ettől tartani Barátom: mert csak úgy történhetne e' meg, ha a' Tót tseléd nagyobb számmal fogna ezearúl lenni az Alföldön, mint a' Magyar — annyit pedig bajoskás vólna egyszerre le-küldeni. És így inkább lehetne reményleni, hogy a' ízületett Tót Tselédek is szintén ugy neki magyarosodnának oda le; valamint ide fel, előbbeni Uraik és Alfövényeik. „

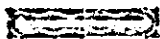
Vivit post funera Virtus!

Néhai Nagy Kállai *Kállai* Mihály Ur, Mélt. Gróf néhai *Haller* Sámuel Ur Ns. Regementtyének Századosa, született vala, e' Világra 1730-dik esztendőben néhai Nagy Kállai *Kállai* János Ur, és Mélt. Perényi *Perényi* Borbára Asszony ő Nagyságoktól, a' kiknek Szorgalmatóságok által minden alsóbb Világi-Böltsefégi, és Törvényes Tudományokat, rövid idő alatt, magát meg-különböztetd vifelettel, el végezt; azután pedig egy darab ideig magát a' Törvényes dolgokban gyakorolván, midőn látná, hogy itt Királyához és Hazájához való hiv szolgálattját nem bizonyithatná oly nagy mértékben-meg, mint a' *Márs* mezején, el-végezte magában, hogy a' fean említett Ns. Regementnél próbálná Szerentséjét, az holott szolgálattját a' leg alsó gráditson kezdvén, eizes és minden nagyobb szolgálatokra való alkalmas voltát annyira meg-bizonyította, hogy tsak hamar All-Hadnagyságra emeltetett: ezen Hivatalban meg-bizonyította a' Vitézséggel egyben köttetett maga böltseféget; mert mint egy esztendő alatt a' Pruszfuzsal hét esztendőig tartott háboruhoz, nem tsak nagy Szorgalmatósággal készítette az alatta lévő Ifjuságot, hanem azt három százon fellyül, egyedül maga, 1 Strá'samessterrel, 2 Káplárokkal, és 20 köz-legényekkel, Péterváradról egészfzen a' Pruszfiai Határ-szélekig fel-vezértette, a' nélkül, hogy tsak egy-is közüllök el-szökött volna; itt a' maga ki-rendelt állásához alig érkezett-meg, a' midőn észre vette, hogy az el-

Enségnek két ezernél többől álló száma csak egy fertály órányira vagyon tölle, 's ötet fel-akarja prédálni, még-is a' maga maroknyi népét bölts hátrálásokkal minden kártól meg-tudta védelmezni, mind addig, a' mig több segítség érkezett, mellyel maga erejét egybe kaptsolván, az ellenséget bátran vizsgálta verte, 's ugy azután bekével a' Ns Regementhez tsatolta magát. Annakutánna több ütközetekben jelen vólt, nevezetesen, midőn a' Pruszsus Királynak minden Bágá'siája el-foglaltatott; de mindenünnen seb nélkül szerentsésen vizsgálta tért. Vég-re ama *Kolini* nevezetes ütközetben, mellyben vitézi bátorságát különösönn meg-mutatta, karján és tzombján olly tetemes sebeket kapott, hogy azok miatt tizen-egy elztendők el-forgása alatt szüntelen sínlödött; de ugyan-tsak meg-gyógyulván; elsőben N. Erdély-országba a' Vas-kapuhoz, azután Péterváradra, végtére pedig Kafsára Kommendánsi hivatalnak fel-vállalására hivattatott; de mivel egy részről ditsőségesen uralkodott Felséges Királynénk *Mária Theresia* által 800 frt. elztendei fizetés-sel ugy el-botsáttatott, hogy soha szolgálatra ne kényszerithetsék; más részről pedig el-törödett állapotya az Hivataloknak viseléséhez éppen kedvetlenné tette, sem edgyiket, sem a' másikat fel-nem vállolta; hanem maga Jószágában töltvén napjait, ősi Jószágait, a' mennyiben még kezínél nem vóltak, rész-szerint ki-kereste, rész-szerint pedig szem-be tündöképpen jovítottta. A' vólt első gondjai közül; hogy Isten' ditsőségét áhíthatos, tökéletes éllete, és jó példa-adása által; nevellye. Bő-követ-

kez-

kezven a' mostani Ország-gyűlése, tsak ugyan a' maga Familiája dolgának elő-mozdítása végett, Pestre fel-jött, az hol, szintén elzendeig tartott nyavallyája után, Sz. Iván Havának 26-dik napján e' mostan folyó 1790-dik elzendeiben meg-határozván, 27-dikén estvéli 7 órakor a' Pesti nagy Templomban lévő Kriptába el-temettetett. A' Temetési pompán a' koporsó előtt ment a' N. Szathmár Vármegyei Nemes Bandérium az Ifju Gróf *Károly* Ur ő Nagysága vezérlése alatt, utánna egy része a' reguláris katonaságnak; a' Testet követte, a' Fő-rendek után, a' más része a' reguláris katonaságnak, melly után ment a' N. Szala Vármegyei Ns. Bandérium a' maga Musikájával. A' reguláris katonaság 3 szori lövés által tisztelte-meg ezen halotti pompát, melly *Perényi* Püspök Urtól vezetettvén, Gróf *idősb Károly*, *Smidegli* és *Sztray* Mihály ő Nagyságok' jelen léte által is meg-dicsőítettett.

Utolsó jegyzések.

Pest. — Báró *Herbert* Jul. 5-dikén Pestre érkezvén, 7-dikén tovább folytatta útját Bukeress felé. Két Követtség béli Titoknak utoznak ezen Báró Urral. — Ama híres B. *Trenk* a' héten Pestre érkezett az Ország-gyűlésére. — *Liptai* Obelstet Ur Szeredán indula Feliről a' Táborhoz. — F. M. L. Gróf *Vartensleben* Ur is, ki már nyavallyáiból jobban érzi magát, siet a' Tábor-felé. — Mint-hogy még eddig az Ország-gyűlésén a' Diárium ki-nem jött; mig e' ki-nem jö, addig jobbnak itélik sokan, hogy az ujjságok is halgassanak, ne hogy a' dolgok hibáson essenek. Reménylyük, hogy egy néhány napok alatt útba indulnak ezek, és akkor a' mi E. Olvasóink is láthatják ezeket.

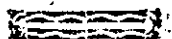
Költ Bétsben 12-dik Juliusban 1790.

B E T S.

Az Udvartól a nevezetesebb parantsolatok tételé-
 tenek újjantán közönségsé. Az edgyik Ize-
 rint, minden szökevényeknek, kik a' katonaság
 vagy egyéb félelem miatt hazájokat idegen földel
 tserélték-fel, az hazájokba való visszfa jövetel De-
 tembernek utolsó napjáig meg-engedtetik: az ha-
 za jövőknek nem tsak hogy semmi bántódása neir
 fog esni, sőt a' jelen lévő háboruban még tsak ka-
 tonaságra sem fognak kényszerítettni. A' másik Ize-
 rint az Auszriai és Magyar Birodalmok között való
 gabona-béli kereskedés iránt való szabadság mérfé-
 keltetik meg: úgy hogy a' gabonával kereskedők, sem
 a' Magyar-orzági Harminzad aloll, sem az Auszriai
 vám aloll ki nem vétetnek. — Az Illiriai és Oláh
 Nemzetnek Metropolitája a' Károlovitzi ó hitű fő Püs-
 pök *Putnik Mózes* Úr, Kolikában a' múlt 9. diken
 meghalálozván, Budára le-vitetett. — Neápolisból
 a' múlt 12. diken egy Kurir érkezvén, olyan hirt
 hozott, hogy a' Királynének Jul. 2. dikán reggeli
 8 óra után egy Printze izülettettvén, már 9 órakor
 meg-is keresztteltetett, és a' nevek, mellyeket Ke-
 resztttségben kapott e' következők: *Leopoldo,*
Giovanni, Guiseppe, Michelé, Francesco de Paula,
*Salvatore, Casparo, Melkhiore, Baldasare, Gen-
 to, Carlo, Pasquale, Filippo Neri,* és *Benjaminó.*
 — Ugyan ezen 12. dikén itt Bétsbe a' B. Tsászárért
 tartó utolsó gyászbeli 6 hetekig tartó változás fel-
 vétetett.

F. M. B. *Laudonnak* hirtelen való terhes nya-
 vallyája a' vizelletének meg-állása miatt okozta-
 tott. Ő Excellentiájának Jul. 10. dikén a' Sz. Sa-
 cramentum fel-adatott: tsak ugyan már könnyeb-
 hedni mondatik ezen nagy beteg, és életének még
 mostani meg-maradásához reménség vagon.

Horvátország. — A' Tzettini Táborból Jul. 1-ik és 2-dik és 3-dik napján. — Itt következik vagy 3 Le-
 vélnek summája a' meg nevezett táborból. „Az a'
 jó katona Báró *Bubenhofen* Jun. 30-dikán, a' hasá-
 nak alsó részében vett seb miatt, *Szlubinban* meg-
 halálozott. Fegyvertármester B. *Devins* meg-hatá-
 rozta magát, hogy a' boldogult Generálnak temető
 helyét, egy emlékeztető temetési-kövel tisztelje-
 meg. A' *Tzettin* bélieknek őltalmára Jul. 1-ső nap-
 ján nagy Török sereg érkezvén-meg, azonnal három
 ízben rohant az ellenség a' mi ostromló töltéseink
 és sántzaink ellen: de mind annyiszor visszla ve-
 rettetett. Meg-vallom (szóll a' tudósító) soha még
 a' Törököket az ellenségre ilyen méreggel ütni nem
 láttam: az álhatatóságnak, alkalmalságnak és bá-
 torságnak leg-felsőbb grádittsa kívántatott ennek
 ki-álhatására. Tsak az *Ogulini* és *Szluni* határ
 Regementeknek Kemény lövői vészik itt különösön
 a' ditséretet. Ezeket vezette F. M. L. Báró *Vallisch*,
 ki, első volt a' tűzbe való menetelben is,
 és a' vitéz Horvátokat személye szerint igazgat-
 ván, egy hasonló bátorságu *Holivázt* nevű Had-
 naggyal edgyütt, meg-sebessített. Ezen szeren-
 tsélen eset után a' sebels Gen. B. *Vallisch* helyé-
 ben, Gen. *Peharnikh* rendeltetett. Oberster B. *Bajalits*,
 ki az ellenség földjén más felől állott, ére-
 vévén a' miénkeknek vézedelemét, 300-ad magá-
 val hetett a' Város ellen: melly sokat is használt,
 azért; mert az Oberster Ur a' Törököknek hátul-
 lyára kerülvén, ök is le-hagyták a' vakmerőségből,
 és három magok közzül halva a' tsatázó helyen
 hagyván, a' több el-eslyeiket pedig visszla takarít-
 ván a' városba visszla tértenek. Gen. *Vallisch*nak
 gyógyulásához reménség vagyon. Vége lévén a'
 tsatának, Oberster B. *Bajalits* ismét visszla tért a'
 ki-rendelt helyére: de nem azon az úton, mellyen
 jött volt; mert akkor-is ki-ütöttek ellene a' Törö-
 kök, és félt, ne hogy visszla menetelekor nagyobb
 sereggel jöjjenek ellene. A' miénkek Jul. 3-dikán
 már 60 lépésnyire közelitettének volt a' kerület
 Sán.

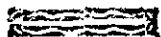
Sántzok által a' várhoz. A' várnak valóságos ostromlása Jul. 1-ső napján kezdetett-el. Ha a' városnak erősebb segittsége nem érkezik, nem igen áthat fenn tovább 6 vagy 7 napoknál, noha mi is ostromlókul olyan kevesen vagyunk, hogy a' várost, annak módja-szerint körül sem vehettyük. Ugy láttzik, hogy a' miénkek nem szándékoznak a' várat réá rohanással meg-venni; minthogy az után is, minekutánna a' város egészfzen öszve rontatott, és az ellenségnek minden ágyui haszon vehetetlenké tétettek, u. m. 30-dik Jun. és 1-ső Juliusban is *mina* ásás körül forgalódtak. A' Jul. 1-ső napján oltalomul jött, és a' miénkektől vissza veretett Török Vezér *Bányalukából* jött volt. Jun. 30-dikán 9-dik napja volt, hogy a' miénkek minden látor és bág'lia nélkül táboroztanak a' városnak megszállásában, 's még máig is tsupa vesztő kajbák alatt táboroznak. A' vigyázatra való járás szüntelen való; mert az ostromló nép kevés. Valami 3 ezerig való segittsége ismét meg-érkezett az ellenségnek: a' várostól egy órányira fekszik egy erdőben, és a' miénkektől körül vétetve ágyuztatik.

Oldh-ország. Az Oroszoknak egy részetskéje egész erővel liet, a' mi *Oldh-orzági* sergeinknek segítségére. — Ennyiben áll mind az, valamit délről az Oroszok felől mostanság olvasott, vagy hallhatottt valaki. Olyan mintha a' Törökökkel egészfzen fegyver-nyugvásra léptenek volna, és a' Lengyel izéleken állanának vigyázaton.

Bresneftiből Jun. 29-dikén ezt írják: „Mihent a' Törökök a' Timok vize mellett észre vették, hogy a' mi Sergeink Brahovánál, a' Kalefáthoz által küldettettek miatt meg-gyengültenek, haladék nélkül által izentenek General *Vétseihez*, ki a' mi népeinket a' *Klerse* jelen nem léte alatt Brahovánál igazgatta, hogy ezen szempillástól fogva a' fegyvernyugvásnak és barátságának vége nagyon, melly szerint őket a' miénkek 4 óra múlva mint kedvetlen vendégeket el várhattják. Az edgyezés szerint

K k k a

3 nap.

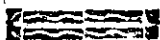
3 nappal kellett volna előre hirül adni a' fegyver nyugvásnak félben szakasztását, mellyből a' Törökök nem tsak hogy 4 órákat tsináltanak; hanem az-is hirül adatott a' miénkekek, hogy ugyan akkor már nagy sereggel vóltanak útban ellenünk. Erre a' hirre a' miénkek fel kerekedvén *Krajna* vidékit oda hagyták, az eleséget, mellyet magokkal Oláh-országba által nem vihettek, a' vízbe hányták, és egy nagy elés házakat elégették. Elkergetvén Gr. *Klerse* Kalefától a' Törököket, ismét azoknak a' *Krajnából* való ki-kergetése ellen indult, mellyet, ezen hir-szerint, véghez is vitt: minthogy közelítvén a' miénkek, a' Törökök magokat hetséggel *Viddin* felé visszra vonták.

A' Morvai és Sléssai szélekről Jul. 4-dikén. — A' Pruszsziai széleken nem látni semmi mozgásokat: még tsak aprobb vigyázatok állittatnak - ki. Nálunk Jégerndorfon keresztül járnak a' Kurirok Béts felé, és onnan visszra Rájkhembakh-felé. A' mint mi halhattuk, még tsak két magános gyűlések tartattanak ottan: az Orofz Követre várokoznak. Még mind tart azon tilalom; melly szerint sem a' Pruszszus Birodalomból az Auszriaiba, sem innen oda által menni nem szabad senkinek. A' szökevényeknek lovai és fegyverei, még máig-is mind két részről visszra tseréltetnek. — Némellyek nem hiszik, hogy a' Belgiumi és Lüttikhi zenebona-is a' Rájkhembakhi 's *Breszlóvi* egyezések által tsendesítették le; mert, így szollanak ezek: a' Lüttikhi környül-állásokot tsak a' kettő u. m. Auszria és Pruszszia nem igazithatták; mert oda Izova vagy on a' több Német Fejedelmeknek is.

Belgium és Lüttikh. — A' Papi Válofztó Fejedelmeknek seregei egész erővel ki-indultanak Máleykből a' Lüttikhiék ellen: ezek pedig minden városaiknak kapuiban föld oltalmazó töltéseket építvén, azokat agyukkal rakták meg. A' Pruszszusnak Geldria felől sereglő népét senki sem tudja hová tzélozzanak. A' Lüttikhiék a' magok legit-
tse.

tségekre várják őket. Mások azt mondják, hogy valami julsát formálta a Pruszsus Lüttikhnek bizonyos részéhez, és abba akarna belé-szállani. Mások ismét azt tartják, hogy a Pruszsus Király is, a Püspök julsát akarná ismét a nép ellen oltalmazni, és a végre szándékoznék népeit a Német Papi V. Fejedelmek seregeivel újra öfzve foglalni. — Az idő fogja mind ezeket meg-mutatni. Elég hogy a Lüttikhiek egy tsepp vérig magokat oltalmazni el tökéltették: sőt ök-is magokat, valamint a Pápa *Avenioja* és Helvetziában *Geneva*, a Frantzia Nemzeti Gyűlésnek mondatnak ajánlottaknak lenni a végre, hogy Frantzia-orfzággal öfzve kaptsoftasanak, és azzal edgyé légyenek. A Lüttikhiek *Hafseltnél* erőfstitik magokat. Ide Brabantziai Pátrioták-is nagy sereggel gyűlnek: vallyou nem jönnek-é a Pruszsus seregek-is itt az Hazafimányokkal öfzve? — ezt sem az edgyet, sem a többet jelentő számbéli Ujjság-írók nem tudják: tehát — Nos — Uram környörülly az Ujjság-íróknak e-béli tudatlanságán! — *Vanajpen* a Belgák edgyik nagyobbik Ura, közelebből egy hadi-történetet hirdetett-ki Brűszfelben, melly-szerint a *Mósa* mellett *Huindl* az Ausztriaiak a Belgákkal Jun. 24-dikén öfzve tsapván, ök tsak 9 köz-embereket, 1 Dragonyost, és egy Kadétot vesztettének-el, az Ausztriaiak ellenben 6 Húzárokat és 37 gyalogokat. Ezen hírről, minek-elötta el-hiánök, várjunk bövebb tudosttál másunnan pedig ne Brűszfelből: mert a Brűszfeli ujjságot maga *Vanajpen* szokta meg-rostálni, s egy betüig azt hágy benne, a mit maga akar. Azonban pedig maga *Vanajpen*-is meg-vallyá ezen tudosttásban, hogy a tsatázó helytet a miénkek tartották-meg, a Belgák oda hágyván.

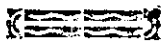
A Tsászfár Koronázásához minden-felöll a leg-pompásabb készületek tétetnek. Ezen, II-dik *Leopoldal* edgyütt, nem tsak a Királyné fog a Bétsi K. Udvarból jelen lenni: hanem az 5 idősebb Her-tzegek-is,

Némellyek azt is erősítik, hogy ezen dolog annyira ki volna már dolgozva, hogy most egyszersmind *Ferentz Hertzeg*-is a' Romai Királyságra el-fogna jegyeztetni. A' K. Német Testörzök 24 en készítetttenek-el ezen pompára: ruhájok ezüst pafzomántra.

Svédzia. A' Svédok a' múlt hónapnak 20-dikán el-énekelték a' 3 dik és 4-dik Jun. esett vizi tájáért való *Te Deumot*; azonba az ujjabb hírek nem emlékeznek semmit arról, hogy vallyon a' Südermanlandi Hertzeg hajós sereg ki szabadult-é a' ketős Orosz hajós seregek közzül, mellyeknek egyben kaptolsztatása miatt magát bátorságos helyre kellett az ütközet után mingyárt állítani, és a' mellyektől meg-szorittatván, egy darabig sem ide, sem sem amoda nem mozdulhatott.

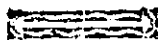
Anglia és Spanyol-ország. Még máig sem bizonyos, hogy ki-fogja-é magát ütni az hadakozás itt, vagy nem. A' Spanyolok szintugy elég-tételt kívánnak az Anglustól, valamint az Anglus a' Spanyoltól: azonban, meg sem határozódhatik az, hogy mellyiknek lehet oka, az máfiktól való elég tételnek kívánására, valamедdig előre nyilvánosságá nem lépzen, hogy mi igazzok vagyon mind az Anglusoknak, mind pedig a' Spanyoloknak a' fenn forgó dolog iránt, melly miatt a' per támódott. — Az Anglus Követ *Fritzherbert* már Madridba meg-érkezvén, meg-visgáltatás alá került a' kérdés: de a' dolognak ki-menetele még ez után fogja az hadat vagy békelséget meg-határozni.

Arad 4-dik Jul. — Minthogy még eddig, gondolatom szerint, ezen tályékon Levelezőid nem lévén, Ns. Arad Vármegyének Szék-ujjítását Erd. Ol. vasóid között ki-nem hirdethetted: imhol most itten vagyon, ha tettik Kurirod harfogó sippjával küürtölthetted.

Május hónapnak 1-ső napján, délutáni 6 óra tájba fegyveresen eleibe lovaglottanak ő Excellenziajának ifjabb *Sadányi Almásy Pál* Fő Ispány Urnak, némely Ns. Uri rendek, kik között vala, az ide való Camerális Erdő mester-is *Vizner Ur*, ki maga ámbár Német nemzet, Magyarúl nem-is tud, és Magyar ruhát soha se-is viselt, ezen alkalmatossággal, még-is tizfra Magyar köntösbe vala öltözve, e' mellett valának 50 számmal Oláh erdő Esőszfzei mindnyájon ló háton és Uniformisba, ezeken kívül valának még itten sok Oláh Nemefsek is, kiknek ezen Vármegyében, nagy a' számok. Ezek mindnyájan tehát málika szóval, szép rendbe vezették ő Excellenziaját Arad Városra felé, a' mellyhez midőn már közel érkeztenek volna, a' Városban lakozó *Sidók* nagy számmal egy *Baldachinum* forma arannyal gazdag árnyék-tartóval és minden-féle szép muslika-szóval eleibe menvén, legottan egy hídnál meg-állították, kik közül egyike ottan helybe egy rövid Beszédet Német nyelven elmondván, a' többi néppel kísérték ő Excellenziaját a' Városba. Ezeknek ő Excellenziaja bizonyos ajándékot papirosba takarva akart ajándékozni, de ők mély alázatossággal meg-köszömvén, el-nem vették.

Második Május napja Vasárnap vala, azért ez nap a' Ns. Státusok semmihez nem fogtanak, hanem harmad napra, u. m. 3-dik Májusra kelvén a' Ns. Vármegye minden-némű rendei, reggeli 9 óra tájba Vármegye Házánál öfzve jövéen, onnét mindnyájon Fő Ispány Ur Kvártélyára mentének, kit-is szép rendbe Templomba (a' hol az nap ő Felségéért nagy emlékezetű II-dik *Josef*re Requiem tartott)

tatott) kiférték. Vége lévén az Isteni szolgálatnak a' Templomból ismét azon szép rendbe a' Vármegye Házához vissza vezették, a' hol ő Excellenciája a' Ns Vármegye Ordinárius Notáriussa *Török Albert Ur* által, (kinek tudományát és éleltsen szólását a' *Cicero* felől nem haladja) inflailátatott, kinek is elmondott Beszédje mint ritka Magyarságáért, mint pedig a' foglalattyaért a' Ns. Vármegye költségén ki-nyomtatattatott, csak az kár, hogy még eddig a' Magyar Világ előtt eléggé ki-nem terjedett.

Ezen Cérémónia után a' Ns. Vármegye Házánál 150 Személlyre asztalok terítettének, a' hol az egész Ns. Vármegye rendei gazdagon vendégléltetvén, estve tisztséges Bál vagy tántz ugyan csak ottan tartatott.

Negyedik Május napján tartatott az után az Ujj-építő-szék. A' Válofztatott Uraknak nevei a' következők.

A' Tiszt Uraknak nevei, kik ezen Ujj-építő-széken válofztatták a' következők: 1-ső V. *Ipány Delsbacher* Sigmond Ur. 2-dik *Lovász Imre Ur*. Ordinárius Notárius *Török Albert Ur*, 1 ső V. Notárius *Faskó*, 2-dik V. Notárius *Török József Urak*, Ordin. Fiskális *Tahy Adám Ur*, V. Fiskális *Kereftesy Ur*. Fő Szolga-Birák: *Kálfonyi Károly*, *Stanislovits György*, *Csernovits János*, és *Hendrey András Urak*. V. Sz. Birák: *Török György*, öregebb *Arady*, *Nagy József*, és *Nagy János Urak*; Másod rendbeli V. Birák: *Remenyik*, *Kerek*, *Egyed*, és *Vásárhellyi Urak*. Generális Perceptor *Frummer Filip Ur*; Exactor *Butzurka Ur*. Particuláris Perceptorok: *Kis György*, *Csejtor Antal*, *Lörintz Pál*, és *Jakabos Urak*. Registrátor *Belinay Ur*. Ezekon kívül vagynak még 3 Salarifatus Altsorsorok is, u. m. *Birsel*, *Potyondi*, és *Kovács Urak*. Vagynak még ezeken kívül rendelve két Commissáriusok, és 12 Esküdtek. Kiknek neveit minthogy fok helyt el-

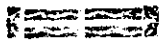
foglalnának, tettet ki-hagyni. Mindnyájan ezen Tiszt Urak Katholikuskok ki-tévén egy *Csernovits* János Urat, ki Görög Vallású.

Méltóságos és Nagyságos, 'Sadányi ifjabbik *Almáffy* Pál Ur ő Excellenzijának, Nemes Arad Vármegyében a' Fő-Iszányi hivatalban lett bé-iktatásának alkalmatosságával, melly volt Májusnak 3-dik napján 1790. Ugyan Arad Vármegyei Státusok és Rendek részéről mondatott

B E S Z É D.

Azon tselekedetek, mellyek az Országok Dicsőt terjesztik, a' Nemzetek Ditsőségét nevelik, és mind kettőnek emlékezetét a' későségre örökösítik, valamint más Tartományokban, ugy ezen Nemes Hazában is voltanak mind számolsak, mind jelessek. Melly efféle viselt nagy dolgoknak jegyzésével, noha külső, 's belső Könyves-tárházak fellyesek legyenek, 's bár a' Régiségtől vett Hagyomán kevélykedgyék is emlékezetével, ugy tettik mindazonáltal, sem *Chartagó* nem látott, sem *Roma* nem ért, de még ezen ditső Magyar Haza sem igen ditsekedhetik olly jeles Tettevel, mint a' minéműnek méltó inneplésére, Dicsére, 's Magasztalására e' máj napon illy számolsan, és pompásan ezen Megyének Tettes Státusi egybe gyülekeztenek.

Győzedelmeskedtünk tudnillik Felsőgesen uralkodó, de már örökre nyugovó Fejedelmünknek II-dik *Joséf* hatalmas Tsászár, és Királynak Szivén, a' mellyet nem ostrommal nem fegyveres erőszakkal, hanem Nemzetünk ditsőségét magasztaló, és a' Fejedelmi Méltóságghoz éppen illendő fegyverekkel: a' szüntelen való kérelmekkel, méltó panaszokkal, hívséges figyelemmel, egyedül ügyünknek igazságától fedezettvén, a' megvilágosított eszmélkedés, és emberségtől gyámolittatván, és Természet, 's Haza Törvényeinek meg-másolhatatlan Szenttségétől segítettvén, meg-vittuk, és meg-győztük elannyira,

annyira, hogy maga-is azok által magát meg-gyö-zettettek lenni esmérvén nem tsak tulajdon kezé-vel hitelezett Levelét, mint el-foglalt örökséginknek zálogát meg-adta, hanem Országunk Szent Koroná-ját, mint a' Haza Győzedelmének jutalmát, és di-tsőségeinek bizonyosságát vizsgálva adta: által látván, hogy a' győzedelmes Hazát illetné a' Korona.

Oh hallatlan! és Eleink példája nélkül való, de bizonynyal a' későségek tanuságára örökösítő győzelem! a' mellyben annyi, ha nem na-gyobb a' győzettek ditsősége, a' mennyi a' győ-zedelmesnek boldogsága; mert egy részről az Igaz-ság és Kegyelem, mellyek ditső Afzszonyunk a' Ki-rállynénk boldog *Mária Theresiának* nagy Lelkét a' Sirban követték, kilentz esztendeig tartó siralmak után a' Királyi székben vizsgálva történek, más felől pedig a' Szabadság, és Törvény, az Igazság, és Kegyelemmel egybe ölelkezvén, a' fel-háborodott Hazának nyugalmat szereztenek.

Ki nem kívánnya, az illy közönséges boldog-ság, és nyugalomnak vizsgálva-terítésében édes Ha-zájával hála adó örömet közölni? a' holott annak meg-szerzésével nem feltetett az Anya Föld Atyafi vér-follyásokkal; nem nyittatott a' külső ellenség-nek tágos és bátorságos Menedék, az Országunk pusztítására; nem gyengített meg azon belső erő, a' mellyre a' múlt Századnak végétől, 's ennek kezdetétől alig juthatott-fel (máskép-is a' Szám-ban 's Ertékben nagyon meg-fogyatkozott) Neme-si vér.

Ditsőséges, és örvendetes legyen tehát Miné-künk ezen mái Gyülekezet, mivel hogy: meg-adat-tatott létünknek ama nemesebb, 's betesebb része tudniillik: a' Törvény, és Szabadság; a' mellyek nélkül, sem a' Közönségnek boldogul élni nem le-het; amaz örökös kötéssel egyben foglallya a' Ki-rályi Hatalmat a' népnek figyelmével; ez pedig bizonyos Határokat tévén, hogy a' Hatalom nem
 mátra,

másra, csak az Ország, és Népeknek boldogságára szolgályn.

Meg-adattatott szóllásunk ereje, Hazai Nyelvünknek értelme, hogy minkutánna nem Plátó Törvénye szerint, hanem az irigy, és fordorló szomszéd Nemzetek veszedelmes sugarlásokból erőszakozott letzke-szerint majd kétfzer öt egész elztendökig el-némúlnunk kellett; egyfzer immár nem idegen, hanem magunk káruak, és veszélyünköt szerzett böltsefség nyírsa-fel ajakinkat, sínlödö, és meg-sebesített anya Haza ügyinek, 's fájalmának panaszira, 's erősítse értelmünket, a' haladék nélkül való orvoslására.

Meg-adatott Nemzetünknek azon belsö ereje, 's föbb tulajdona, hogy külsö, és belsö állapotok elrendelésére Kormányozókat, ügyes Bajaink, elintezésére tökéletes Birákot, ösi, töfs, gyökeres Jusztainknak védelmezésére hatalmas Pártfogókat, veszedelmeink el-távoztatására vitéz Bajnokokat a' Fejedelem, és az Ország, a' Hatalom, és a' Törvény, az Uralkodás, és Figyelem között történhetö Egyenetlenség el-mellözésére, hathatos Szóllókat, kegyes Attyákat, biztos Barátokat, szabadon választhasunk, nevezhesünk, és teheshünk; a' kiknek bölt tanátskozásiban, értelmös végzéseiben, egyenes Törvénytételeiben, feddés, és unalom nélkül való vezérlésekben miad fö, és alacsony, Egyházi, és Polgári Rend, az adót vevö, és fizetö nép tökéletesen meg-nyughafson.

Illy érdemes Fejet tisztelünk mink ez mái nap Nagyságodnak Excellentiádnek Uri, tisztos Személyében, melyet hogy tisztelhetünk, különösen örvendünk, 's vigadunk. Mert ezen Ns. Megyebéli Tárfaságnak meg-építéséte-is szükséges völt az alkalmas, és a' Tagokkal meg egyezö Fö, a' melytöl majd 10 elztendök óta meg-tsonkúlva lévén, nem tsuda völt, hogy ha a' Tagokhoz nem jó alkalmaztatott idegen Fönök Kormányja alatt, a' Törvények.

vényeknek, 's ősi Jufsoknak szoros nyomdokából akaratumk ellen-is valamennyire ki mozdultunk.

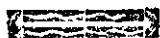
Ugyan ezen vesztélyből, ne hogy idővel öregbedne, 's a' következő maradékinkra mintegy törvénnel vetekedő szokásban által menne, ki akarván magunkat fejteni: való és tagadhatatlan, hogy lankadt volt Excellentiádhoz való vágyodásunk, 's azért nem is bátorkodtunk magunkat több Nemes Vármegyénknek példájából kormányozása alá bocsátani; félvén attól nem ok nélkül: ne hogy mint a' Perliai Fejedelem éjjeli látásába fel-tűnt Ofzlopi kép, mellynek tagjai külömb-féle értzből, és szerekből formálva lévén, sem jól ölve nem edgvezhettének, sem a' nehéz Királyi személyt jelentő arany fejet, öfzve omlások nélkül meg-nem bírhatták. Félvén mondtam attól, ne hogy a' Királyi nevezettől 's hatalomtól terhes, 's nehéz Fő, vagy az egész foglalását ezen Megyebéli tagoknak fel-bontsa, vagy éppen a' parancsolás, és nem tanátskozáshoz szokott Főnek terhe alatt öfzve omoljon, 's magának, Hazájának vesztelyt okozzon.

De minekutánna mind a' közönséges hir, mely a' valóságnak első jelensége, mind ezen Ns. Vármegyétől Excellentiádhoz követségben küldött tagoknak be-mondása, mint pedig immár önnön tapasztalásunk Excellentiádnak kellemetes nyájajságáról, a' köz-jóra, és az Haza boldogságára tzielőző buzgósgáról, ugy nem tsupán hit, hanem vér szerint gerjedező hívségéről bizonyosbb tanuságot vettünk volna; nem tsak tellyes bizodalommal, ki telhető örömmel, és minden habozások le-tsilapodásával járulunk Excellentiád bolts Tanátsihoz, 's Kormányozó Tisztiehez; hanem egyszersmind belsőbb illetődéssel emlékezünk azon haladókra, a' mellyben kéledelmeskedtünk Excellentiáddal mint Főnkkel egy közönséges Polgári tessben öfzve kelni.

Azokban bátor (a' mint mondtam) Excellentiájának Fő-Ispány Urunknak be-iktatásával meg-adatik is

tit-ic ezen Ns. Megvének egész épsége, 's tagjainak tellyesedése: ugy tettik mindazáltal; nem vagyunk még olly kemény értzből öfzve foglalt ofzlop, a' mellyen a' Hazának boldogsága biztossan nyughasson, a' mellyen a' Ditsölség Koronája állandóul maradhafson.

Mert nem de vóltak már ez előtt 9 esztendőkkel is Hazánk Törvényei? és még-is azoknak szentségétől mennyire távoztunk! nem de meg-vólt mind ezen Megvének, 's az egész Hazabéli Köz társaságnak épsége? és még-is magunkban meg-hasonlottunk, mi lehet tehát ennek a' meg-velztegő kútfeje? bizonynal vóltak, a' szomizéd Nemzetekből Hazánk adózásain hizlaltatott Irigyek: de ha jól meg-fontoljuk, valóban nagyobb részre magunk közt neveltük azt az eméltő férget, az álhatatlanságot, és egyeneltenséget. A' holott el-pártolván eleinknek hozfzas tapasztalással, és nagy előre látással erőlitett szokásitól azok helyébe bé-vettük az idegen módokat, nyelveket, ruházatokat, és erköltselenségeket, mellyek meg-velztegetvén ama Nemzetes szilajságunkat, puhaságra vetemedtünk: a' ruhaság okozta a' tetteireft, és Udvariságot. Ez a' Magyar egyeneltenséget durvaságnak, az együgyü szelidséget tudatlanságnak, a' Haza Izabadságát vakmerőségnek, Szent Törvényeinket, az ellenkezés, és pártolás örökös forrásának magyarázta, 's így hanyatlott meg lalsanként bennünk az álhatatoságnak ereje, így férkezett az Anya Hazának kebelébe az értelemben, 's egymáshoz való bizodalomban meg hasonlott egyeneltenség. A' midön t. i. az idegen tsalfa szinekkal pallérozott, külső Nemzettel kortosodott, és az hizelkedő Nevezeteket, ereklyék 's Tisztek hivságától magokon kívül ragadtatott Ország egynémelly Nagyayai, tsak ugy tekintettek az Haza közép, 's alatszony rendekre, mint a' költemények Ifenei szoktak Olympusból a' földiekre le-nézni: noha magoknak-is azon emberi fősből tett volna szármozások, 's ugyan azok által emeltettek volna-fel a' kepzelt Ifenségre.

Oh ditső, 's nagy emlékezetű Atyáinknak elenyészett hamvai! miképpen eltemettetett veletek az Országnek fényre, 's boldogsága! Vajha még egyszer a' halhatatlanságból hozzánk ki-térnétek, hogy Maradékoknak, feslett puhaságát méltán fedhetnétek, talám komor, 's kemény meg-feddéstek az ortza pirulást, meg-térést, egyetiséget, és ebben áthatatóságot okozhatna.

De nints ezekre szükségünk Tettes Státusok, mert ugy-is szemünk előtt vannak Eleinknek példái, Törvényeikben foglaltatnak azoknak paransolati, és sziveinkben bé-vannak öntve, sőt vérünkben elegyedve azoknak ösztöni, nem-is egyéb, hanem a' fel-ébredés, 's a' meg-térés fogyatkozik, mellyeket ha az áthatatóság, 's egyetiség fogja követni, nem árthatnak mi-nékünk semmi irigyeknek sugarlási.

Ne képedelmeskedjünk tehát Tettes Státusok, hanem mingyárt most a' közelebb való Ország gyűlésének alkalmatóságával, a' midőn maga-is az Uralkodó Fejedelem, a' Törvények, 's ősi szokásoknak rendes vilzsa hozásától, 's meg-tartásától akarja Birodalmának eredetét venni, ragaszkodjunk mi-is élő Törvényünknek Szentségéhez, mint leg-erősebb pai'sunkhoz, védelmezzünk azokat eleink példájára egész tehettségünkkel, edgyes értelemmel, áthatatos bátorsággal, sőt ha ugy kívántatik, életünkkel, 's vérünkkel; velsük öszve vállainkat a' közterheknek emelésére, ne hogy azok megint idegeinkre bizattasának, férkezzünk egymás szívének titkaiban, fel-oldhatatlan kötéssel, ne hogy az irigyek részt kapván bennünket meg-özlizanak, 's az által erönket vesztegelsék, végre egymást, mint egy Anyahazának fiai, vér szerint való Rokoni, és szövetséges Baráti, mert ezt kívánnya Nemzetünk ditsősége, erre támaszkodik a' Hazának boldogsága, 's ettől függ Unokáinknak nyugodalmas maradása.

Mivel hogy pedig ezen foganatos fel-tételek végbe vitelére minnyájunknak egyenlő szívvvel, és köz-

köz-erővel a' mint mondám járulnunk kellett; noha ugyan immár ő Excellenciájának Fő-Ispány Urunknak hazai hűségéről nem kételkednénk, sőt az igaz Magyar indulatnak többet mint az hiteltetésnek-is tulajdonítánk; kívánnjuk mindazáltal ő Excellenciáját Törvényünk rende szerint meg-hitelteni, 's az által Polgári Társaságunk Fejének meg-ismérni, 's bé-iktatni. Azontúl pedig kérjük Excellenciádat, hogy bennünket mint egy Társaságbéli testet tekintvén magával egyetemben töllünk egyenlőségét, hajlandóságát, és Tanácsának titkait meg-ne vonnya; hogy az által viszont való bizodalmodukat, 's figyelmünket, mellyet ígérünk, öregbítse, kérjük tovább-is, hogy fordítsa Excellenciád minden erejét, 's tökélelelségét a' köz jónak elő-mozdítására a' Nemesi Rend, és adó fizető népnek boldogulására nem másképp, tsak a' mint fordította azokat a' Királyi hivatalok tellyesítésére, és leszünk el-fáradhatatlan köz-munkálói. Fordítsa szollásának értelmét, szivének bátorságát a' Törvények gyámolítására, 's azoknak maradására, és lélszünk hiv követői, fordítsa vérbéli nevezetes őlt Rokonságának, 's magának a' hadi, és Polgári hivatalokban nyert jeles érdemét, 's méltó ditsőséget ezen Nemes Megyének díszére, 's hasznára is, mellyeket már ez előtt nagy emlékezetű Gr. *Grasfalkovits* Antal, és Gróf *Lékete* Győ. Urak hajdan Ország Otlzlopi, Hazánk Nagygyai, és ezen Megyének akkori Fő-Ispánnjai szivünkben, 's emlékezetünkben szerzett neveknek örökösítésére, emelték, és terjesztették. Fordítsa egy szóval kegyességét igaz szeretetünk meg-ismérésére, és leszünk Excellenciádnak, Nagyságodnak örökös tisztelői; a' mint hogy vagyunk-is fejenként, és közönségesen kik hozlszú életét, boldogulását, 's nevének halhatatlanságát ohajtva kívánnjuk. *Vivat!*

Kolozvár 3 dik Jul. — Némelly Pap társalm a' minap azon panaszolnak vala; hogy a' Székellyekből *Braille* tájékán 600 nál többet rakott halomba

a' Török: a' míg e' fekete Gyergyai vezedelem e-
lött esett: de ennek sints hiro, ott ha nyertünk vol-
na; bizonyosan az Hadi tanáts tett volna tudósítást
rólla. Kolosvárt-is fel-állott a' Verbunk; és a' jó
forma legényt kemény szókkal is körül veszik hár-
mon négyen, úgy hogy tsak bé-kell állani; de ön-
ként-is isap elég kezét.

Itt már rég hirlelik, hogy a' *Splényi* Regemen-
téből valami 600-at jó kézre kaptak volna *Viddit*
tájékán a' Törökök; de még nem bizonyos, és ne-
vezetesen egy Stab Tiszt Ur tagadgya igazságát e-
zen hirnek: ugyan tsak szél fuvatlan nem igen in-
dul. — Kolosvárt UR-napkor katonaság nem lé-
vén, Parádét az úgy nevezett apro katona gyermekek
tettek: a' Szentséget pedig 12 Nemes Uniformába
való ifjak, kik között volt Unitárius, és más min-
den féle valláson való-is. Ezek ki-vont kardal tet-
ték szolgálattyokat, és igen gyakorlott móddal-
bezzeg ez a' szép egyféség. Ur-napján hathatos be-
szédet tartott *T. Fejér Mihály*, Ur-nap után való
Vasárnap *T. Kovács Ignácz* Ur: leg-kifsebb férelmes
szók nélkül.

Tudósítás.

Egy nagy érdemű Poéta *Blummauernek* Minde-
nes Verseit fordítja Magyar Versekkbe, és már jó
darabja készen lévén; minthogy sokoktól ösztönöz-
tetik, és az egész még eddig készen lévő munka
mindeneknek tettzéseket meg-nyerte, tehát világos-
ságra kívánnya botsáttani. Ha azért valaki ezen
munkához akarna fogni, adatik tudtára. Ezen mun-
ka a' leg-szebb Magyar öltözetben fog rövid időn
meg-jelelni.

Szomoru gyász! — *Laudon* meg-hólt!! —
a' folyó hónapnak 14-dikén hólt-meg. Éppen
most érkezett egy Kurir, ki ezen Szomoru hirt hoz-
ta, mellyel egész Béts azonnal el-telven, leg-mél-
több gyászt öltözött szívére.

Költ Bétsben 16-dik Juliusban 1790.

A' 2 Magyar Hazdt illető dolgok.

Nem igaz Magyar az, a' kinek szive örömmel nem telik-el, midőn az idegeneket-is meg-es-mérni kénteleneknek láttya, hogy nem tsak bátor Iziü katonákat nevel a' 2 Magyar haza a' maga kebelében, hanem nagy elméjü is nagy tudományu férfiakat-is. Betsések fok Magyaroknak nevei a' külső Nemzeteknek Tudós Társaságai előtt. Ebben áll az igaz Hazafság, u. m. nevelni az Haza ditsős-ségét az idegen Nemzetek között-is. Hányszor nem ragadták-el már némelly Magyarjaink az ide-geenek előll az érdemet koronázó tudós drága Em-lékezet, pénzeket? Ezt tsak az nem tudja, a' ki vagy a' boldogult *Fogarasi Pap* és a' még éle-tének leg-zebb idejében virágzó *Szathmári Pap* Mi-hály Uraknak 's a' több ezekhez hasonlónak drá-ga neveit, nem ismeri, vagy irigységből esmerni sem akarja. De hadjuk-el, mert esmeri ezeket *Hol-landia*, 's esmerik más idegen Nemzetek-is. Meg-ujjították a' Kolosvári N. Ref. Collégium Theolo-giát és Eklésiai Történeteket magyarázó nagy Ér-demü Professorával, a' nevezett Tiszt. *Szathmári Pap* Mihályly Urral való esmerettségeket közelebb-től-is a' Belgák, midőn az *Hágai Udvari Ujjság*-le-vélbe (Hof Curantba) Jul. 2-dikán közönségesse tették: „Hogy a' Hellytartó Hertzeg jelen-létében a' *Hágai Tudós-Társaság* 2-dik Julii egybe gyül-vén, és minékutánna az oda való Pap *Reguloth* egy Oráziotskát el-mondott volna, a' ki-adott kérdé-scáre irott Dissertáziokat e' szerint ítélték meg: — Az első: *Michael Pap Szathmári, Nobil. Transylv. Hung. Prof. in Colleg. Claudiopol.* a' kinek Dissertá-tzioja 100 aranyos Arany Monétával meg-koronázta-tott, melyben azt mutatta-meg, hogy a' Kristusnak Tudományja (a' Keresztyéni Vallás) a' mioltától fog-va hirdettetik, mennyiben világosodott avagy erős-ödött annak oszromlása által.

Második: *Jacobus Engelsma Mebius* egy Belg Pap meg-mutatta, hogy az idvelségre egyetlen egy tít vagyon. „

Harmadik: *Heringa* nyert Præmiumot 's a' En a' ki ezen Erdemes Urnak egy idegen Nemzet től lett ilyen meg-tiszteltetését, hogy ki-hirdettem, szivemből örvendek, de félvén ne talám ts kéllységemmel gyalázattyára légyek: külömben nagy nevének dicsőítésére semmit nem mondok. Remolhatatlan az így kerestetett Nemesség. Az idő a' mint Frantzia-ország jelen-lévő példa, a' min mindeneket, úgy az ösi Heitzegséget is meg-emlézheti, a' változás pedig a' Polgárokhöz hasonlósítésti: de az így kerestett Nemesség a' leg-nagyobb zenebonák között is fenn marad győzedelmesen.

Zemplén Vármegyében, a' mindenütt fájdalomosan tapasztalt Szárazság miatt, a' mint tavaly az idén is

A' szükség nyakig ér, nints dara, kása, kenyér

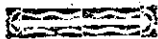
A' *Zemplén Vármegye* igen kedves V. Ispánja T. *Bernáth Ferentz Ur*, az eddig is mind nagyrágán, mind mentéjén edgyes Arany sújtással megelégedett Zemplényi Uniformát, még kevesebb kártyüllöbek akarván tenni, a' mellett hogy külömben ez a' Tettes jó szivü Hazafi nagy pénzrel bir, & adakozó is, a' maga Uniformisát ször finorral szőrtöztatta. - Igen jó vólna ettől a' Fától áradni talviznek, mert a' Sellyem éreftő Bogárnál több lévén az ször éreftő Bogár, oltsóbb ez mint amaz

Buda.

Buda 15-dik Julii. — Mi okozta legyen a' Kurirnak eddig a' *Budai* hirekről való mélysséges halgatását? ez egy olly kérdés, melyre máskor felelünk. Azonban irhatjuk, hogy még eddig minden *Kerület* külön külön a' maga *Kerületi* gyűlésében dolgozván a' *Diplomát*, és a' *Diplomát* megelőző törvényes tizikkelyeket, míg ezek a' 4 *Kerületbéli* gyűlésekben készült 4 munkák az *Országnak* közönséges 2 *Tábláin* meg-nem fontoltatnak, és a' 4 rendbéli munkából egy meg-állított és határozott munka vagy *Diploma* nem készítették, addig nem is egyébbel, hanem meg-határozatlan, vagy kétséges dolgokkal szolgálhattunk volna, *Erd. Olvatóinknak.* *Sat cito, si sat bene.* — Már most a' *Tisza* mellyéki *Kerületen* kívül, a' más 3 *Kerület* a' maga *Diploma* készítését el végezvén, a' *Kerületbéli* gyűlésekben, a' *Deputátzio* által készült munkát rostálják, fontolják és jobbitják; míg a' 4 dik *Kerület* is a' maga munkájával készen lévén, ezen 4 *Kerületbéli* munkákból, az egész *Országnak* minden *Rendeiből* ki-nevezett *Deputátusok* egy valósággal meg-fontolt *Diplomát* készítenek, melly a' *Koronázandó Felsőges II-dik Leopoldnak* fog fel-küldetni. A' múlt *Hétfőn* *Közönséges Ország-gyűlése* tartaték, mellyben minden féle *Rendből* tagok neveztetének, kik az eddig készült munkákat meg-visgálják, és azokból egy *Diplomát* csináljanak.

— — — — —
 — — — — —
 — — — — —

Az első *Tábláról* *Gr. Károly Ur* ő *Excellentiája*-is az *Egri Püspökkel* *Gr. Eszterházi Károly Ur* ő *Excellentiájával* ezen *Felsőges* munkának ki-rendelt készítői közs neveztetvén, az a' kérdés támoda: ki leszen már ezen *Deputátusok* között a' *Prézes*? a' *Világiak* mind azt kiálták: *Gr. Károly Ur* ő *Excellentiája* legyen! a' *Papok* pedig *Gr. Eszterházy Ur* ő *Excellentiája*! A' dolog az nap el-nem iga-

zodhaték; azért erről még semmi bizonyos nem íhatunk.

Annak bizonyosabb jelöl, hogy az Országgyűléséről a *Kurirba* iktatandó hírek nem lézzen költemények, azt írhatjuk, hogy maga az Országgyűlése, és a 2 Táblának Fejei a Kurirnak *Rostán* rendeltének, hól ennek irási meg-visgáltatnak, és már ezután fogunk az Ország-gyűlésének végezéséről bizonyosabban írni. A Budán már meg-visgált irásainkat küldjük minden nap Bétsbe, és itt, a *Deres* a Sajtóból mindenkor sebes nyargalvást u-gordván-ki ezekkel, közleni fogja a maga Olvasóival. Ugy reméljük, hogy a Diárium-is minden órán Sajtó alá adatik Magyar nyelven; ezzel is szóról szóra fogunk szolgálni, mint hogy e' lézzen az, melly minden meg-határozot dolgot magában foglal. — Tsudálkoznak jól tudom a Kurir Olvasói, hogy még eddig semmit sem írtunk, úgy szolván, Budáról; de más Hazabéli Ujság-írók sem írtanak. A Német Levelek pedig, mellyekben az írtott, hogy a N. Bandériumok az ő Excellentiájá Gr. Z ** házára rohantak volna — hogy egy N. Bandérium egy tzug *Gräfen* sergebéli Húzársággal öszve tsapván a Pesti hidon vér-ontás lett volna, ezek mind olyan irigység' lelkétől származott hamis vádok, mellyeket itt a gyerek is nevetve olvas a Német Levelekből. Még itt a Bandériumok semmi erőszakos tselekedetre nem mentenek; annál is inkább ezen Ns. Nemzetnek Tagjai a fő után halgatnak; nem hogy az ellen rugkapálodnának.

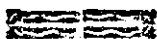
Székes-Fejérvárrott 29-dik Máj. a Városi Magisztratusnak Ujjító-széke, nagy Méltóságú Gróf *Nádosdy* Ferentz Ur, ezen Nemes Fejér-Vármegyének Fő Ispánya 's Királyi Kommissárius Urnak ő Nagyságának Praesidiuma alatt illy képpen vitetődött végben. Város Fő-Birájának egyenlő voxal választott *Kiss* György Ur. Sénátorokká *Parraghy* Ignátz, *Hell* Ferentz, *Iblaker* Ferentz, *Korker* Domonkos, *Rauch* Adány, *Holner* Leopold, *Boros* Imre,

re, *Hoffman* Josef, *Nagy* László, *Czujtrungh* György, és *Braun* Josef Urak. Fő-Notárius *Say* Josef, V. Notárius *Hell* Gyögy, Fiscális *Zuber* Sándor, Defendens Fiscális *Nagy* Josef, Perceptor *Hell* Ignácz, Contralor *Vass* Pál, Interimális Exactor *Vagner* István Urak tétetődtek.

Ugyan Székes-Fejérváratt 15-dik Juni vólt *Paulinusok* el-adatott Fundusán, és éppen az ugy nevezett Szt. *Joséf* Kápolnája fala mellett találtatott egy 410 elztendős, 335 fontot nyomó Harang, illyen Inscriptioval: *Ambrus Sebastianus D. Dalmad Praeceptor. Albensis Anno 1880.* Melly ugy látszatik, hogy még toronyba sem vólt.

Csorna 8-dik Jul. — Nállunk, az az *Csornán*, *Sopron* Vármegyében, Rába közbe szörnyü tüzi veszedelem történt 25-dik Juny, mert egy Polgár háznál pipából ki-gyúlladván a' tűz, egy ferály óra alatt az egész Vároft lángba borította; 270 házakat; két Templomot, és ezekben, vagy ezek körül találtatott minden Jovait és Kertyeit a' lakofoknak, de még az utzáknak földjét-is ugy megégette, hogy a' futkározó embereknek lábaik az utzákon és a' piatzon meg-égtek, ember halál ugyan nem történt, mivel nappal dél után 3 órakor vólt a' veszedelem, de az egész Városhau minden baromfiak, sok telkenek, borjuk, és Sertések égtek-el; a' kik *Csornát* látták, azt mondgyák, hogy ebben a' Században olly rettenetes tűz Magyar országba nem vólt, mint ez, melly a' napnak nagy hésége miatt, a' nagy és hosszvas szározság miatt, az akkori rettenetes forgó szél miatt egy minuta alatt 20, 30 egymástól távol lévő helyeken gyujtotta a' Vároft annyira, hogy a' házakkból ki-kapdozott jofzágaikat a' lakosok kéntelenittettek az utzákon, és kertekben a' tűz dühöfséginek engedni, és magok ürehsen a' láng elöl futni.

Az Hazánkból igen sok helyekről bé-jövö e' féle szomorú hirekről meg-illetődés-nélkül mind ol-

vasni, mind inni lehetetlen. Mely keferves az! mi-
kor olyan tsekéllyesség miatt, a' millyen már a'
pipa, olly sok ártatlan lelkeknek kell ezen a' vilá-
gon kenyér nélkül maradni. Némü-némü részben
nem lenne jobb, mintha lenkinek nem engedődnek-
meg igen drága pipáknál különbet kézzinteni: így
nem mindennek jutna pénze pipára, 's némelly a'
ki most pipál, akkor csak rágná a' dohánt. De
hiszem, mit kárhoztattuk a' pipát? — így szol-
nak a' pipások — ha egyszer el végeztetett, hogy
ez vagy amaz helység elégjen, tanál a' vakmező
Végezés más eszközt is annak meg-gyújt-isára. Példá-
nak okáért *Carlsrona* (*) a' Svedeknek *Stokha-
lom* után egész Svétziában első fő Városja Jun. 17.
dikén valamelly Oberstarnek házában mosó Léá-
nyoknak vigyázatlansága miatt gyulván-meg, majd
az egész város prédájává lett a' tűznek. Ha a' Vároft
8 részekre oszttyuk, abból csak 1 maradt meg,
a' más 7 rész tsupa hamuvá vált. Gondolhattya
pedig minden, millyen sok gazdagságnak kellett e-
zen városba füstbe menni, melly a' leg-hiresebb ki-
kötő helyek közzül egygyel ditsekedett. Nem tölt
2 óránál több belé, hogy 1087 lakó 's kereskedők
portékájával rakott házak, 2 templomok, kenyér-
lütő épületek, Ispotáll yok a' tüztől el-borittattanak:
ugyantsak 2 napok teltenek-el benne, míg az égés
mindenütt le-tsenedesedett. A' Királyi hajó készített
hely, egy kő-fallal lévén a' városnak más részei-
től el-váloztatva, nem gyulhatott meg. A' betegek
nem

(*) Ezt Magyarúl igen jól ki-lehetne így tenni
hogy *Károlykoronája*: csak hogy közönséges be-
vett szokás már az a' Föld-le-iróknál, hogy
minden helységeknek azt a' nevit tartják-meg,
a' melly valamelly Országnek nyelvezzerint, a-
zoknak tulajdona. Miért nem tévzfűk-ki ma-
gyarul *Versáliát*, *Portsmuot*, *Filadelfiát* 's a'
többit?

Türni tudunk látom, nékem a' Pápiſta Barátom;
 'S En neki Attyafia, a' ki meg-ütne ki a' ?
 Hirét nyelvem ſzöld maga-is ſzeret ugyé? **LEOPOLD**,
 Tronusa léſz ſzeretet drága kövére le-tett.
 Már Haza böl dog vagy, egy más kebelébe az a'
 nagy

Türni tudó ſzeretet, hogy nagy örömbe le-tett.
 Moſt Eged olly fénnel ragyog, a' melly drága re-
 ményel

Tölt tele, hát a' Haza böl dog-é? oh! biz az a'!
 Mert lok eröſs Atlás kiket Peſien ha akarſz láſs.
 Oh! Haza! Téged emel, a' Te javadra felel.
 Ofzlopot érdemlök maradék, ezek az Haza *Emlök*.
 Kiknek a' hiv ſzeretet Téged ölkbe le-tett.
 Híre **LEOPOLDNAK**, ſzarvát ki-tekerje a' Hóldnak;
 Légy mindent le-verő Hectori fontos erö.
 Nyerje-el a' Pálmát kezed, ugy igazítsd Uram álmát,
 Hogy tsak, az által-is ő, lokba meheſſen elő.
 Hiv legyen Ur, 's köz-nép hozzá, 's valamire tsak
 ő lép;

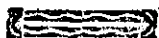
Hozza vitéz ſzekere, a' miket arra nyere.
 Ellyen egész *Státus*; örökké maradó legyen a' *Jus*.
 Mellyet a' hiv *Szeretet* hajdani nyomba bé-tett.

Arday Joſef

Morvából 14-dik Jul. Kedves Bardtom!

Ki-ki tsudálkozik azon, hogy a' Magyar Dié-
 táról a' Publicummal leg-kifebbeſt ſem közlel, hol-
 ott a' Diéta világofsan tractáltatik, és más nyelv-
 veken ſzabadon írnak felölle; ſzükség volna tehát
 az Anyánk nyelvén-is hirül tenni az ott folyókat,
 anél inkább: hogy láſſa, tanúllyá, és példát vé-
 gyen az egész világ a' Magyaroktól, melly nagy
 hívséggel, bátorsággal, és élet, halál ohajtáſſal vi-
 ſeltetik ez az nevezetes Ország, és jó indulatú Nép,
 maga Királyához — Szükség volna valóban, hogy
 tudhaſſák az idegenek, hogy az Diétán fontos dol-
 goknak végezéſekre jöttek öſzve a' Magyarok, és
 nem

nem (a' mint sokan itélik) a' hasztalan, és ruzfra köntösökben parádéros pazérlásra. — Szükség volna azért-is, hogy, a' fok hamis, irigy, rágal-mazó, álnok nyelvek, le-tsendesítsenek. — Az Armádiánk még most-is a' régi Kvártélyain tsen-deségben vagyou, foglalatoskodik az exertzirozás-ban, de ez magától meg-fog szünni, mivel a' föld népe, ujra kezdi a' földeket művelni.

A' világ előtt nagy érdemü hires, nevezetes már boldogult Fő Vezér B. *Laudon*, két héttől fogva halálos betegségben Morvában Najtischán nevü város-ban sínlödvén, fájdalmas volt folyó hónapnak 11-dikén, a' midön ez a' nagy érdemü Ur a' mellet-te lévő hadi Uraktól végső bútsúzását vette, és végső szándékját, 's rendelést meg-teite. — Végté-re a' szorgalmatos Gyógyítóihoz bátor foházkodá-sai között így ízöllott: Barátim! meg-éret termés vagyok, eleget éltem, nem kívánom gyógyúlásomat, egyedül arra kérlek benneteket, — enyhítsé-tek fájdalmitat, mert ízonyuk! a' betegsége pe-dig az volt; hogy a' fővény, és kő miá tellyesség-gel nem vizelehetett.

Az ellenség tsendességben vagyou, várjuk minden órán tovább való rendeléseinket, és kívánunk ezért a' jó Királlyunkért, vele hadakozni, hogy ez által-is meg-bizonyithassuk hozzája viseltető igaz Magyar Ízivünket, és indulatunkat, 's reméllyük hogy meg-is fogja ismérni azt, hogy a' Magyar tudgya a' Királlyát szeretni, betsülni, és nekie hív lenni.

Itten a' Polgárság igen nagy tsendességben va-gyon, örülnek a' jó Királlyoknak, 's örvendeznek, hogy a' vakságból még-világosítottak, 's már most nyugott elmével meg-ismérik, hogy a' boldog, és boldogtalan sorfok, egyedül a' földes Uraságnak kegyeliségektől függ, 's ennek bizonyítására, hogy még a' maradéki is meg-ismérje, erősen hidgye, és tud.

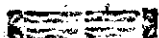

tudgya; a' mi még soha szokásban nem vólt, el-
tökéltt egyességgel a' méhből földes Uraknak déz-
mát ajánlottak, hogy a' következendők ismérjék-
meg az földes Urakat méltó tiszteletü engedelmessé-
séggel betsülni, és szeretni; illik, tanácsos, sőt tar-
tozik minden Polgár nyomdokját, 's példáját kö-
vetni, ha szerenisésen akar élni, és magának nyu-
godalmot szerezni. Ezek felett, önnön magától
a' Polgárság, egy ki-mondhatatlan keserves kint,
és kínos halált nevezett büntetésül azok ellen, a'
kik a' közönséges jót zavarják, és földes Urak el-
len leg-kisebbit bátorzkodnak ellenkezni. — Itten
felettébb sok első jár, melly miá, nem lehet a' me-
zei munkát folytatni, és így a' kenyérbe szükség
vayon. — Az Armádiánál egy Toth születésü,
Geltzy Antal Czigány jár, másképp nem beszéll,
hanem totúl és egy kevelet magyarul, Magyar ru-
hába jár, soha a' kép-író mesterségit nem tanulta
külömben, egyedül, hogy örökre besztendeig egy
Képirónál lakott, még-is az embert Olaj festékekkel
igen jól le fessi; én-is le-irattam magamat általa,
e' mellett órákat igazit, és az Orgonát jádza. —
Ezek pedig mind valóságok.

*Frusinesfiből a' H. Kóburg táborából Jul. 2-di-
kán.* — A' Hertzeg Kóburg táborá 1-ső Juniusban
Gysurgyson innet 2 órányira érkezett, a' honnan
az erdőben bujkáló Jantsárok, és Spáhikat jól
láttuk, kiknek száma mint egy 2000 vólt, de a'
mezőre ki-jöni nem merték, hanem még azon éjt-
szaka Gysurgysó Várába mint az ürgék a' lyukba
bé-szalattak, más-nap reggel mi-is Gysurgysó alá
érkeztünk, az ellenség maga ágyuit, és puskáit
minden kárunk nélkül reánk sütögette, 's várolsát
gyujtogatta. Mihelyt pedig a' Sántzok tsinálásához
fogtunk, mingyár háborgatni kezdett bennünköt. —
6 dikban számosan jött-ki a' várból, de vizsza ve-
rettetett, 200 halottat hagyván a' tsata helyén,
a' mi gyalog sergünk közzül csak 12 esett-el, 10
pedig gyógyulható sebet kapott, *Barkó Házát*
Tisz.

Tisztei közül *Lovász* Antal, Svadronyos Kapitány, *Garriga* Fő - és *Madarasy* All-Hadnagyok lokat le vágván, vitézi módon vielték magokat. 8-dikban 3 részről igen nagy erővel rohant reánk az ellenség: Jantsárokkal meg-rakott 7 nagy Sajkákból keményen ágyuzott, és a' partra ki-jöni iparkodott, de halzontalan volt minden igyekezete, Sajkáinak 's embereinek nagy kárával, vitorláit vízfíza fordította. Málodik, közel 3000-ből álló sereg, még tellyeliséggel el-nem készült Sántzunkra tódult, 's egy néhány ágyuinknak kerekeit öfzve vagdálván, azokat el ragadta, akkor 400 Török esett-el, kö-züllünk Generális Gróf *Thurn*, 3 gyalog Tiszt, és 29 köz-ember. Táborunknak bal Izárnyára sietett a' Jantsároknak 3-dik része, kiknek jövetelét, *Barkó* seregének Fő-Strá'samestere *Taucher*, leg-első vette észre, és azonnal, tsak a' maga fél osztály vitézeivel, nagy gyorsan eleibe ment, 's vitézi kö-zül egyet sem vesztvén, az ellenség közzül pedig lokat le-apritván, azt szaladásra kényszerítette, a' melly ör-álló 's vitézi tselekedetiért Borostyán ko-szorút, és örök emlékezetet érdemel, különösen viselte itt magát *Rátz* Kapitány-is, a' ki mind hat-hatós beszédgye, mind jeles Tettei által, nagy kedvet 's öfztönt adott a' Húzároknak. A' *Léve-ner* könnyü Lovasok-is nyomba követték a' *Barkó* vitézit, 's derekasan vifelték magokat

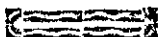
A' *Kalefáti* nagy győzedelemért, az hol a' Tö-rökök vesztéfit 2-ezerre könnyen lehet vetni, Her-tzeg *Koburg* tábora Jun. utolsó napján, a' Seregek Urának, 's Hadakat vezérlő Ur Istennek méltó há-lákat adott, ágyuknak és apró fegyvereknek sok-zori zörgéseivel.

Frantzia orszög. — Bővebb a' matériánk mint sem a' Frantzia Nemzeti Gyűlésnek minden rendelkezéseire ki-terjeszkedhetnünk. Kivált a' Papi Rend iránt, úgy láttuk, semmit sem akarnak a' Frantzok elfelejteni abból, a' mi által hivatala mellé le-kötthetik az. Sőt nem hiszik amaz igaz mondat: hogy a' kinek az Isten valami hivatalt ad, annak egyszersmind okoságot-is ad a' hivatalának folytatására: melly-szerint a' kik az országnak 83 részeiben az első Püspöktől fogva, a' leg-utolsó Káplányig hivatalra fel-vétettnek, a' Tartományok Deputátusai által valóztatnak, valamint más külső hivatalbéli személlyek-is. — Valamint, hogy az ország tsak 83 részekre osztatik: úgy Püspökök is tsak 83 man fognak maradni. És így 28 al kevesedett a' Frantzia Püspököknek száma. — Nem szabad a' Frantzia Eklésiáknak semmi más külső Hatalmátságának földén lakozó Érleknak vagy akár mi fő Püspökök-is hatalmától függeni. De hát a' Pápáétól le? — A' Nemzeti Gyűlés fogja meghatározni az Érfekségeknek számát, 's közöttök a' Püspökségeket fel-osztani. A' Püspökök, 's a' Tartomány Polgári Székei ujj-Osztályát fogják tsinálni a' Plébániáknak, meghatározván azoknak számokat 's nagyságokat az eleikbe szabott Regulák szerint. Minden Cathedrale Templom egyszersmind Püspöki és Plébánusi Templom fog ezentúl, a' hajdani szokás-szerint, lenni; mellynek azért más rendes Plébánusa nem-is lesz a' Püspökön kívül: minden más Papok ellenben, a' kik szolgálni fognak azokban, tsak Vikáriusoknak neveztetnek. Az o'ly Városban lévő Cathedrale Templom mellett, mellyben 10 ezerre, vagy fellyebb-is megy a' Lelkek száma, 16 illyen Vikáriusok fognak lenni; különben pedig tsak 12-en. Egy Megyében nem lesz több egy Pap nevelő Háznál, mellynek minél közelebb kell esni a' Cathedrale Templomhoz. A' Pap nevelő Házra 4 Vikáriusok fognak vigyázni, kik azonban, a' gondviselések alatt lejendő Ifjakkal edgyütt, segíteni fogják a' Cathedrale Templomnál lévő több Vikáriusokat a' Papi szolgálattal.

nak tételében. Az említett Vikáriusokból fog általani öszveséggel a Püspöknek mindenkor Tanátsa, a' kiknek hírek nélkül leg-kisebb törvényes dolgot sem igazíthat; tsupán elől-járó parantsolatokat adhat magától. Az olyan kerített 's mező Városokban, mellyekben nem megy többre 10-ezernél a' Lelkek' száma: nem lesz több egy Plébániánál. A' Püspökök fogják a' Polgári Székekkel kintsinálni, másoda Plébániák maradjanak-meg, vagy töröltesenek el; valamint a' falukat-is meg-határozni, mellyek chez vagy ama Plébániához kaptsol-talsanak. Az olyan helyeken mindazáltal meg-hagyhatják a' Templomokat, mellyekből nehéz volna a' Plébánia helyére járni. Az ilyen Templomokhoz Káplánt rendelhet a' Plébánus.

A' Válofztatott tartozik magát az Érseknél bemutatni, 's azt nyert hivataljában lejendő törvényes meg-erősítetése eránt meg-kérni. Azon esetre, ha az Érsek meg-nem akarja a' válofztatott Püspököt hivataljában erősíteni, fel kell néki azon okokat írásba tenni, a' mellyekre nézve meg-nem elégszik a' válofztott Püspökkel, 's tartozik azoknak maga saját nevét alájok írni, és még az Érseki Tanátsnak-is leg-alább két harmad része. Ha alkalmatosnak találja az Érsek, tudományára 's erköltsére nézve, a' válofztatott Püspököt, köteles azt hivataljába bé-állítani. Ezt ha nem tseleksi: viheti fellyebb a' Válofztatott maga dolgát. Az Érsek nem kívánhat a' Püspökségre válofztatott Személytől (ugy a' Püspök sem az ujjonnan válofztatott Plébánustól) semmi más hitbéli vallás-tételt, hanem hogy ő a' Romai Apostoli Katholika Vallást tartya. Az ujj Püspök nem tartozik a' maga ujj méltóságában lejendő meg-erősítése végett a' Pápához, folyamodni: mindazáltal meg-jelentheti néki, ugymint az Ekklésia' látható Fejének, Püspökségre lett válofztatását. A' Püspök fel-izenteltetése egyenesen a' inaga Cathedrale Templomában mehet véghez, az Érsek, vagy a' leg-éltesebb Püspök által. Minekelötte fel-izenteltetnék, meg-kell nékie

arra közönségesen esküdni: hogy ő a' réája biz-
tost nyáira vigyázni fog; hiv lelsz a' Nemzethez,
Törvényhez, és a' Királlyhoz, 's eszközteni fogja,
valamint tsak tölle ki-telhetik, az Országnek azon
állapotban való maradhatását, mellyet a' Nemzet
Gyűlése el-intézett, 's a' Királly meg erősített.

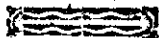
A' Frantzia-orzági 83 Püspököknek éztendei
fizetése nem megyen többre 1 Millio 670-ezer Liv-
ránál ezen-tul, eddig pedig tsak a' *Roháni* Hertzeg
Ferdinándnak a' *Cambray* Erseknek egyedül reá
ment annyira a' jövedelme. Tsak ebből akár ki
meg-ítélheti mennyit nyert a' Nemzet a' Papoknak
kész pénz fizetésere való vételével. Ezentúl a' leg-
első Erseknek u. m. a' Párisinak fizetése 50-ezer
Livr. leszen: a' többeknek pedig 20-ezer. A' Püs-
pököknek általtyában 12-ezer 's a' t. — —

BCU Central University Library — Igy
már semmi jószágot nem fog Frantzia országban a'
Papok maradékaitól félteni a' Politziai előre való
vigyázás. — Felette sokan kezdik az Uraságok o-
da hagyni Frantzia-országot: ezek pedig mindene-
ket vizik magokkal, a' miek tsak fel-vehető. Angliá-
ban tsak egy *Bánkos* Társaság 8 Millioig kötelezd
papirofsat osztott-ki. Jó szivvel ad az Anglus pá-
piros-pénzért kész pénzt. Van észé, jól telzi.

Olofsz-ország.

Itt sem a' tsendétség uralkodik: de nagyobb
még is az, hogy 1794-ben fog tartatni a' világ mia-
den Nemzeteinek utolsó Gyűlésének napja — de
miért? — azért hogy azt egy *Olofsz Remete* meg-
jövendölte. Ez azt mondja, hogy már az Antikris-
tus-is meg-születtetett, 's a' mostani minden-felé va-
ló zenebonák által készíti a' világot, az említett
1794-dik éftendöben Decembernek 1-ső napján tür-
ténni fogó egész világ-béli közönséges gyűlésre.

Loth-

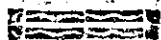

London. — Amaz híres Anglus Generális *El-Not*, 6-dikán ezen hónapnak, életének 74-dik esztendejében, meg-hólt. Reménség vagyon hogy a' Spanyolnal való had, nem üti ki magát. Tsak ugyan nagyobb báterságnak okáért ki-szállott már Gen. *Barrington* a' tengerre, és valami 9 hajókból álló Hollándus. hajós sereggel minden órán öszve fogja magát foglalni.

Spanyol-ország. — A' Spanyol Király kérdést tetetett a' Frantzia Gyűlésnél az iránt, hogy szándékoznék-e a' Frantz és Spanyol Királyi Familiák közt való atyafiságon fundáltatott kötéseket felbontani. Ezen kérdésre a' Spanyol egyenes választ kíván a' Frantztól.

A' Svédek és Oroszok között a' leg-utolsó ponton láttatik állani a' dolog. A' Svédek egy felől a' szározon vagynak az Oroszoktól körül vétetve, más felől pedig a' vizen. Tsatázás nélkül egymástól el-nem válhatnak: ha tsak az Oroszok magok gyalázattokra a' Svédeknek úttjokból önként kienem állanak. Tsak ugyan midőn a' Svédeknek úttja minden-felől el-vagyon álva, az Oroszoknak Viburgi ki-kötő helyeket akkor-is bé-rekesztve tartják. Egy uj hir-szerint ezen veszedelmes állásokban tökéletesen meg-verettenek a' Svédek az Oroszoktól. A' Király és az Atyafia a' Züdermanlandi Hertzeg-is nagy bajjal szaladhattanak-el a' szározon lévő kö-sziklák között. De várjunk erről bizonyosabb tudósítást mert ez eddig igen bizonytalan.

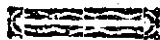
Béts. — A' *Tzettini* történetekről a' fő Hadi Kantzellária is ki-adta már a' tudósítást Jul 11-dikéig. De minthogy a' mi benne nevezetes Jul. 3-dikáig, azt már a' Kurir-is diribba darabba Erd. Olvasóinak meg-küldötte: tehát most tsak egy néhány szót tesszen ide belőlle abból, a' mi 11-diken történt. Ekkor a' miénkeknek jobb szárnyát 6000-ból álló ellenség meg-támodni szándékozván, egy más sereg dél előtt 9 óra tájban a' bal szárnyára ütött;

ütött, de csak azért, hogy a' többinek tüzélya el-
 titkolódhassék. Csak ugyan ekkor is minden felől
 vízfőzta verettenek a' Törökök, 200-at halva hagy-
 ván magok után a' tsatázó helyen: meg-sebesít-
 tettenek pedig 4 — 5 százan. A' miéinkek közül
 12-en meg-ölettenek, 72-en pedig, kik között 1 Had-
 nagy és 2 Kapitányok tanáltnak, sebet kaptanak.
 Az Udvari Ujjság levél semmit a' F. M. B. *Laudon*
 halálának körül-állásairól még eddig egyebet kö-
 zönségessé nem tett ennél; hogy Jul. 14 dikén igen
 kínos Hemorrhoidális Kolikába, életének 75-dik él-
 tendejében meg-hólt. — Ezen volt Nagy Vezér' éle-
 tének viszontagságait közlőtte volt: Erd. Olvaróival
 a' Kurir az ezen éftendőbéli 111. dik *Toldaléban*.
 A' meg-halározott beteg- Hitvesének, Gen. Májor
 B. *Saamen* Ur által jelentette az Udvar azon mé-
 tő szomorúságát, melyet az egész Udvarnál, az Au-
 stiriai ház ezen edgyik erősz. oszlopának ki-dülése
 okozott. Egyszersmind rendelést tett ő Felső-
 Doktor *Lehmáchernek*, hogy ezen nagy Afzöny-
 nak gyógyulásán egészsz gondal igyekezzék. —
 Tegnap előtt érkezett meg Postán a' meg-hóltnak
 hidegült teste *Hadersdorfban*, és az még életében
 készítettett temető. Sírba minden pompa nélkül el-
 temettetett. Az öngön Magától életében ugyan e-
 hez készítettett Epitáfium a' közvetkezendő: *Memo-
 ria Mortis Optima Philosophia*. — A' múlt Vasár-
 nap bámulva szemlélte maga között a' Práterben
 a' Bétsi nép *Sándor* fő Hertzegét, Húszár Regiment-
 tyének egy forma ruhájában, jó nagy kardal Tar-
 sojason sétálni.

Költ Bétsben 20-dik Juliusban 1790.

B E T S.

Feld Marschall Gróf *Lascin*nak az egész Szászországi, Morva és Tseh-orzági Sergeknek fő igazgatója által adattatott ugyan: de minek-előtte úttját oda venné, előbbször egészségének tökéletesebb helyre állítására, egy néhány napokra, a' *Bádeni* ferdőre fog menni.

A' Bétsieknek szerentséjek vala látni a' napokban a' *Lájtha* vize mellett fekvő *Brugg* városa-béli Polgármestert, mint köz-katonát a' Várdára vigyázatra elé rukkálni. Ezen jutalmat azért nyerte a' Királytól az említett Polgármester, minthogy 38-ad mgával mind Paraszttokkal, azon foglalatoságon rajta kepatott, hogy a' Parasztokat a' régi de most ujra bé-hozatott adó és szolgálat módja ellen fel-akarta lázasztani. — Illyen akaratos fejéket, kiknek a' régi Rabotának formája semmi-képpen tétleni nem akar, a' napokban ismét kiserének vagy 18-at az Hadi Kantzelláriához, 's mind edgyik Reklutáknak öltözteték őket. — *Stiriában Marburgban* keményebb orvos szerekkel nyúltanak egy néhány napokkal ez előtt ugyan e' féle gyógyúlhatatlan zenebonásokhoz. Már itt majd támodásra került volt a' dolog: de jó részt le-tsendesedett ismét, mihent vagy három az Indittók közzül a' maga helyére egész tisztelettel fel-köttettétvén, minden Pap nélkül el-temettetett. — Miolta az hajózás el-töröltetett, igen gyakran költöztetnek erre fel-felé az hajó-húzásra sententziáztattak. Nem régiben-is egy tsomóban '64 en érkezének-meg, és a' város *Báthyai* alá, a' *Kázamátokban* záratának. — A' *Báró Laudon* el-maradott Hitvesének elzendei fizetésül 4-ezer forintok rendeltetnek: sőt azt mondják, hogy ezen Alszónyság meg-fogná artani azon 1500 forint fizetést is, melly a' *Gen. Nagy Rendjéért* járnai szokott volt. Kész pénzt 42 ezer forintot mondatik hagyottnak lenni az meg

M m m

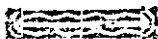
Holt,

Holt, és hogy minden pénzé tehető portékáfi 334
 ezerre betsültetnének. Örökösének, kedves Felesé-
 gét, *Hágen Klára* Afziszonyt hagyta. Ennek halá-
 la után pedig, a' Nénnye' *Fiját, B. Laudont*, kit
 a' *Zimonnál* meg-halálozott' helyébe fogadott-fel;
 's kit most a' Király, a' néhai Fő-Vezer' halálá-
 ról érkezett szomorú hirnek vételével, Oberflájd-
 nántságból leg-ottan második Oberflerségre küldött,
 a' *Laudon* nevet viselő Gyalog Regementbe. —
Ferentz fő Hertzeg roszszatskán vagyon, melly mi-
 att szamar tejet ifzik. — Azt is mondjak, hogy a'
 Frantzia Pater Abbások az itt való Uraságok gyer-
 mekeinek tanításából el-kezdetnének laisan laisan
 botsáttatni: melly abból az félelemből esnek-meg,
 ne hogy az ifjak még gyenge korokban a' Frantz
 szabad-gondolkodásnak métellyével meg-maszlagosít-
 tatnának. Ellenben mindeneknél a' Spanyol és O-
 loz Papok kezdenek betsülletbe tartatni, és mint
 jó kerelziényül gondolkodó Pátrioták, ezek vétet-
 nek-fel Udvari tanítóknak. — A' 3 idősebb Her-
 tzegek olyan Felséges Rendelést kaptanak, melly
 szerint, minden Udvari Tanács-Iszékoknél minden
 Tanács-gyűlésekben meg-jelennek. — Egy Bétsi hi-
 teles tudatlónak azt erőlsiti, hogy Belgiumból 4
 Deputátufok érkeztenek ide, kik a' Király elébe
 való bé-botsáttatásra várokoznak. — Helvetziából
 egy Seb-gyógyító-is érkezett ide, a' ki minden Dok-
 torokon Iszgyent akar tenni: egészsz tsuda a' mit
 véghez viszen: más féle nyavallyafokat fel sem vá-
 lol; tsak olyanokat, a' kik már a' több Dokto-
 roktól el is hagyattanak, és mint meg-gyogyíthatat-
 lanok kínlódnak beteg ágyaikkban. — A' Bétsben
 nem régiben meg-halálozott O-hitü Metropolitának
 Titoknaja, a' K. Magyar Kantzelláriánál Udvari
 Agensségre emeltetett. — Gallitziában illy kegyel-
 mes Rendelését hirdette: ki *Leopold*: hogy a' mely
 Paraszt-munkás (Alattvaló) 100 ujz elő-fákat plác-
 tálánd egy emlékeztető-pénzt; a' ki pedig 200-at tud
 munkája után mutatni, ha nem mind ujzák-is azok;
 2 Aranyokat fog esztendőnként jutalomul kapni.

A két Magyar háza kedves Kurirjának. Cseh-ország-
ból, a Silésiai szélekről Jun. 15-dik napján.

Eljen a' Nemzet Kurirja! 's vegye kedvesen e-
zen itt menő tudósítását, egy olyan háza 's vere-
fiának, ki, semmit oly érzékenyen nem ohajt;
mint azt, hogy azt az idegen levegő-eket, melyet
már 8 elztendőtől fogva, itt, a' Silésiai havatok
alatt szív, a' kívánatos Magyar levegő éggel;

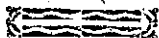
Itt állanak a' mi Sergeink, egy olyan kalap
alatt, melly alá Náchod felől akar a' Pruszszus te-
kinteni, há azt a' botránkozásnak követ, melyet
a' Breszlóban gyülekező. Ministerek, már el-kezdet-
tek főni, egy olyan erőszak találja érni, hogy el-
pattanjon. Mozgunk mi-is; mozganak a' Pruszszu-
lok is. Itt-is ugyan, de még sokkal szűkebb ott a'
kenyér, a' ízéna, és abrak. — Az a' lok riskása
viz, melyet a' Pruszszus táborában, a' mi
széleinken kánáloznak, nagyon apad, 's mikor
tele ifszák magokat jól a' Pruszszus katonái, elébb
állanak, 's ki öntik, ezt mondván: *schwere Noth!*
es ist doch besser; der Oesterreicher Wein! szedte,
vette! tsak ugyan jobb az Auslriai bor, mint a'
riskása lé! alig van olyan nap; hogy által-jövő
katonái meg ne keressenek a' Pruszszusnak úti köl-
tségért Prága-felé; kik, sokkal öltövérebben néz-
nek ki, mint a' *Jarcho* hajdani tehenei, 's tsupa
fült hazugságnak mondják azt, hogy a' Pruszszus
Silésiai erőlségei; so elztendeig való éléssel meg-
vólnának rakva; ott sem elzik a' kulya kenyeret,
's a' katona meg a' haját — a' kása pedig; ha szin-
te riskása-is ő, tsak ugyan nem étel — a' leve-
pedig éppen nem olyan fegyver, mellytől mi meg
rettenhetnénk, pedig az ottunk előtt mozog a' Prusz-
szus: En már nem-~~is~~ merek a' Kurirnak; mind ad-
dig;

dig, míg *Sólvet* nem lönek a' háboru felől irni. —
Mosi ezt a' tudósítái ragasztom ide.

A' Cseh-oroszági Református Státus Deputátus-
sairól emlékezek a' Magyar Kurir, az el-múlt Májusi tudósításai között, hogy: Bétsben, a' Király előtt személyes meghalgattatásra várakoztanak, egy nehéz' Levéllel, 's abba maradt. — Azóta, sok tudakozó levelek érkeztek ide hozzáuk körül belől, a' Nemes hozából nagy helyekről is, 's felette kívánják azt tudni: igaz-é ez? Mit kerestek? mitsósoda valózt nyertek? 's itthon vagynak-e már? Felette háládatlan, 's roszsz hazalinak tartanám én magamat, ha ezt Nemes Nemzetemtől, 's annak kedves Kurirjától el titkolnám, 's a' fent említett nagy érdemü levelezőket, ismét azon kérdések alatt hagynám. En nékem magamnak, nem lehetett az igaz eddig szerentsém, a' mi Deputátus Urainkal beszélni; hanem olly hiteles Levelekből, iktatom ide ezen tudósítái szoról szóra, kik azokkal mind ketőjökkel edgyütt, 's mind különösenj mindenikkel beszélettek.

Hogy a' Cseh-oroszági Református Státus Deputátusai, T. T. *Szitts* Sámuel, Superintendans, és *Fazakas* György, Generális Notárius Urak, az itt lévő igen el-nehezedett közönséges Ekklesiái dolgok, jobb 's állandóbb lábra lejendő tétetések végett, edgyező értelemmel, a' Királyi Felsőghöz, az el-múlt Májusnak 9-dik-napján, ki-indittattak, 's 15-dikén, azon hónapnak. Bétsben szerentsésen bé-is érkeztek, az a' Bétsi fontnál-is igazabb. Holott is magokat ki pihenvén, 's követtségeknek tzélját, a' már nállok kézzen lévő nehéz papirofsal, a' Bétsi Ts K. Helvetica Confessiot-tartó Konsistoriummal az alatt közölvén, 19-dikén azon hónapnak, a' személyes meghalgattatás végett, magokat a' Felsőges Udvarnál bé-jelentették; kik is, mint Státus Deputásai, a' már akkor bé-jelentett, több mint 200 Insiánsoknak eleikben tétetttven; személyes meghalgattatásokra, ugyan azon hónapnak 21-dik napja

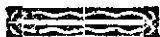
ja rendeltetett. Meg-jelenvén azért a' rendelt napon, és órán a' Királyi Udvarban, az említett Deputátus Urak; Ő Felsége II-dik LEOPOLD eleiben, délutáni 7 órakor bé is eresztettek. A' Király, ki, a' Deputátusokkal tsak egyedül vala szobájában, igen kegyelmesen fogadá őket, 's a' homagiális térdhajtás meg-tétele után; az egész Státus képiben, holzfű, és bóldog u'alkodáit, 's az ellenségen, állandó szerentsét, és győzedelmet kívánván leg-előfzör-is a' Királyi Felségnek; hozzá foga olztán, követtségeknek tzeljához, a' fent említett Tisztelendő Superintendens Ur, 's az előtök álló, külömben-is természet szerint-is, igen kegyelmes Királyhoz, olly fontos, 's válogatott kifejezésekből egyben füzött beszédet tarta szokás-szerint, az egész Státus képiben, Német nyelven; mellyet nem tsak a' vele lévő nagy tizteletű, 's érdemű Deputátus Ur, egész meg-illeiödéssel, hanem maga, a' kegyelmes Király-is, ugyan azzal, 's igen nagy le-eresztkedéssel, egy egész fertály óráig, végig ki-halgata! Orátzioját a' Superintendens Ur el-végezvé, 's azt-is, millyen nehéz az a' papiros, mellyet kezében tart, 's mi képpen lehetne azonn, a' Cseh-orzági környülállások-szerint, az igazságnak, minden leg-kisebb férelme nélkül is segiteni, fontos, és szivre ható rövidtséggel elől adván, egy igen érzékeny kegyelem kéréssel, a' Királynak által adá; mellyet ő Felsége, kegyelmesen el-vévén, meg-szóllala, 's azt kérdé: mitsoda Nemzetek Kegyelmetek? hol tanultak? Van é magoknak, és hol van Consistoriumok? mellyre az elsőb Deputátus Ur, (a' hozzám érkezett tudósítás szerint) e'képpen felelé: Felséges Uram! Születésünket a' mi nézi; Cseh-orzági Református Papok, mindnyájann, annak a' Nemes hazának, 's Nemzetnek, igaz és tesivérffiai vagyunk, melly, az Auszriai ház aránt eleitől fogva, annyiszor meg bizonyított, 's tetézett Magyar hivségének jutalmát, mellyet az ez-előtti, mostoha idők, attól kimillették, éppen most akarja Felséged kegyelmétől el-venni;

venni; mostani felette boldogtalan forfunkra nézve pedig, egy olyan *Keresztényi türelemnek* foglyai vagyunk Cseh-országban, melynek rab szíjjait, semmi magunk, sem azon hatvan-ezeren fellyül lévő *Lelkek*, mellyeknek gondját, ez-előtt 8 elztendő-kkel, az Isten, a' Király, 's a' mi Nemes Nemzetünk, reánk bizta, tovább átallyán fogva nem bírhatyuk. Azon időnek el-forgása alatt, negyedik izben kérjük most személyesen a' Királyi kegyelmet, 's a' tereh alól való könnyébbülést azon népek. Azt a' kegyelmet, melly nélkül, az annak adattatott *Keresztényi türelem*, tsupa hordozhatatlan tereh. Azt a' kegyelmet, mellynek tovább lejendő meg-vonása, a' lelki isméretnek szabadságát, most mindjárt, 's átallyán fogva haszonvehetlenné téfzi. Azt a' kegyelmet *Felséges Uram!* mellyet attól, sem a' népeknek közönséges törvénye, 's igazság, sem az Uralkodónak különös tetteje, 's Atyai szíve, tovább el-nem titkolhat, 's a' mellyet annak, egyedül tsak *Felséged* adhat. Mely ha külömben jön-e ki; mindnyájan meg-vagyunk az aránt győzöttetve, hogy: mind Isten, mind Királyunk, mind Nemes Nemzetünk aránt való hűségünknek, nyöltz esztendőknék el-forgása alatt, annyi lanyarúságnak ki-állásával eleget tettünk — Alig van *Felséges Uram*, erősebb törvény, a' haddi törvéynél! még-is az-is meg-igazitja a' katonát, ha olyan Várat ád-fel, mellyben se kenyér, se puskapor, se gollyobis nintsen. — Tanúltunk mindnyájan, a' mi Nemzeti Oskolánkban, *Sáros Patakon* — hol nékün 4 *Professoraink* vagynak. — Leg-felsőbb *Consistoriumunk* pedig, itt *Bétsben* vagyon, mellynek *Superintendensek*, a' *Tsázfári Királyi Német Birodalomban* tagjai.

Ezenk végi lévén; a' bé-adott nehézségekre még ő *Felsége*, némelly ellenvetésekét tévén; meg-főllala a' második *Deputátus* Ur-is *Deák* nyelven, 's minden nehézségeire a' *Felséges Királynak*, igen fontosán, 's a' meg-elégedésig meg-felelvén, felette kegyel-

kegyelmesen, 's igen nagy le-erészkedéssel, beszél-
gete vele Deák nyelven; miglen olztán, az egész
Státusnak kegyelmet, 's dolgaiknak jobb rendbe sze-
dettetésekét igérvén, egész vizafiztalással észfé- el
öket, Királyi széki előll. Kik-is, Májusnak 22-di-
kén Bétsből ki-indúlván; azonn hónapnak 27-dik
napján, hozzánk, szerentsésen vizfiza érkezének.

Most tehát már, felette nagy ohajtással, várja
az egész Státus, a' Királyi kegyelmes igéretnek
meg-telleyesittetését; mint azt is, hogy azt az örö-
met, mellyet szivében, ezen kegyelmes igéret ger-
jesztett, szóval-is ki-fejezhesse, 's magyarázhassa e'
képpen: *Ellyen a' Kirdly! ellyen a' szabadság! el-
jenek a' Státus Deputdtusai!* melly-is mihellyt meg
érkezik, 's tudunkra adattatik a' mi kedves Sup-
rintendensünk által; a' Nemzet Kurirjával közleni
el-nem mulatom.

Következik némelly Leveleknek summája: melyek Magyar-országáról külömb külömb-féle helyekről kelvén, ugyan Magyar országon Német nyelven szabadon olvastatnak. Ugyan miért ne volna a' Magyaroknak valamit szintugy szabad olvasni magyarul is, valamint németül? Irigy volna a' Magyar akkor maga-magához, midön az idegeneknek ő rolla mindent tudni szabad lenne, 's a' Magyar Ujjság íróknak az haza tagjaival ugyan azon dolgokat közleni szabad nem volna? Egy szóval a' Német Ujjság Levelekből a' többek között ezeket is olvashattuk.

„ *Eperjes.* — Midön azt olvastam a' Német ujjságból, hogy a' Prutzszus Debretzen tállyékára pénzt és fegyvert szállított, szomoruán jutottanak eszembe azon idők, midön Debretzennek 's öttkörülbé lakó Protestánsoknak ellenségei, őket már azon időkben az Uralkodó előtt gyanulokká tenni nem áttallották. Ki nem tudja hány gazdag Nemefeket meg-nem öletett Generál *Caraffa* Eperjes tállyékán 1687-ben, kiknek ártatlanságok mindazonáltal kézzel tapogatható vólt, 's kiknek jószágai is el-vétettek. Tsak az isméri ezen vidék-béli embereknek Királyokhoz való hiveségét, a' ki közöttök járt. 's a' t. „

„ *Bars Vármegyéből.* — Itten Jun. 14-dikén vette kezdetét a' Magyar-orzági Gyülésen való értelemeknek meg-edgyezésekért való könyörgés. A' *Budáról* jövő hírek ellenkezők, és ez szerint nem tudhattuk mi az igaz. „

„ *Alsó Magyar-orzágról* 9-dik Jul. — Nagy örömmel telék-el szivem halván azt, hogy a' *Budai* Gyülés tellyes igyekezettel meg-akarja *Leopoldnak* *Frankfurtha* esendő koronáztatását előzni, és azon vagyon minden módon, hogy ugy koronáztatódjék *Romai Tsászárnak*, mint már Magyar Király. 's a' t. „ —

Ö R Ö M - T A P S ! ! !

Tapfot ütök százszor, szaporítsd Magyar anyyira
mászor!

Zúgj Duna, Pest 's Buda löjj, száz öröm edgyü-
ve jöjj.

Vig szavaid hasfák-meg az Ég' kapuját hasogafsák!
Tsattogjon tenyered, a' mikor öszve-vered.

Százszor örülj! mert Szent Koronád kebeledbe vi-
szont ment:

Tapfodat ülsed-elé Ujj-Buda Vára-felé.

Nemzeti Nap-lényed ki-derüle, meg adta reményed,
Nyújt bizodalmat elől, tisztá le mente felől.

Régi szabadságban, valamint az elébbi Világban

Allani fogsz Magyarom! Tapfot üt erre karom!!!

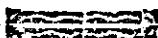
Beanned örökké lett Eleidnek a' Hamva fel-éled't!

Tetteiket nyomozod, hajdani dízre hozod.

Nemzeted el-terjed't ősi-Virtusait neki gerjed't

Szível ugyan követed, gondod azokra veted.

Már

Már Neved el-nem hagy, Szavaid-is ki-mutatja Ma-
gyar vagy !
Nem töredezve beszél Szád; noha bajba veszel.
Nyelvedet ujítottod, Nemes Ifjaid arra tanítottod
Pannoni-Hélikonod Nemzeti Nyelvre vonod.

Hafznos időd telén, Cicerónak a' holt Anya Nyel-
vén,

Mit töröd annyit eszed! jobb ha Magyarra veszed.
Szép ezeket tudni Magyarom! rút volna hazudni
Sőt valamennyi vagyon Nyelv; sokat érne nagyon.
Ugy de, ne máséban gyarapodj, hanem a' maga-
dében

Minthogy ehhez közelébb állsz, ehhez érts leg-elébb.
Mert bizony így vélsen nagy elő-menetelt, hogy
egészen

R-ja beszély; nemesítsd Szádba tökéletesítsd.
Jó tudom a' Nyelved, tsak elébb gyarapítani fel-
vedd

A' Tudomány, nehezen, rendibe, nem foly ezen.
Mert az eléggé szép; 's ha fogod fel-venni Ma-
gyar Nép!

Edgy máj Nyelv se lehet jobb; hamar arra mehet.

Végre szokásá vált, mellette pediglen alá szált

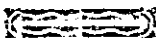
A' Magyaré; ki puhán kapdosa módi ruhán.
Tapsot ütök !!! hogy már Magyar a' maga köntö-
siben jár

Taps !!! Anya-Nyelve nagyon fel-szabadítva
vagyom.

Temesvár, Juliusnak 7-dikén: Éppen most va-
gyon az időnek azon pontja, mellyben az emberi
okofság a' tökéletességnek szintén leg-magalsabb
grádittsára vitte azt az uralkodást, mellyet néki a'
Teremtő a' tengernek Halain, a' földnek Vadain,
és az égnek Madarain engedett: találtatik ugyan-is
itt olyan ember-is, a' ki bizonyos mesterség által
a' levegő-égben a' Madarakot egy bizonyos fára,
a' földön a' Vadakat egy bizonyos helyre, a' víz-
ben pedig az Halakot egy bizonyos tsumóba ösz-
ve-gyűjti, és ott őket kedve-szerint meg-fogdossa.
Hasznos mesterség ez; mert ez által nem csak a'
test' táplálására szükséges állatokat lehet meg-sze-
rezni; hanem a' kár-tévő állatokat is zabolán lehet
tartani. A' ki ennek igazságában kételkedik, mon-
nyen ennek fel-találójához, a' kitől minden bizo-
nyal még ennél többeket fog tapasztalni; a' mint
hogy kéz is ő ezt Temesváron mindennek előtt nyil-
ván tellyesíteni.

Erdélyből. — Kérdés: miért olyan szegény
Kolosvárt a' Király uttza szegelyen lakó Ötves-mes-
ter? — Azért mert olyan korhel, hogy 3 kalá-
nyokat 12 elzindők' és 6 hónapoknak el-follyások
alatt készített-meg. Ennek bizonyoson ötves Pro-
kátornak kell lenni; mert a' Prokátorok kényere
szokott lenni, ennyire húzni, halasztani a' dolgot.

Egy Keresztény és egy 'Sidó a' Maros mellett Náz-
námba szóba indólván, midőn az első a' másikat
férteni kívánná, így szólván: *Athozott Pogány*, a'
'Sidótól következő valósz nyere: „Hallja az
Ur! az Ur ugyan engemet, azért hogy a' Krisztus el-
jöttek lenni nem hiszem, Pogánynak tart; holott
inkább és nagyobb Pogánynak nevezhetem én az
Urat, a' ki a' Krisztus hiszi hogy el-jött, még sem
hiszi hogy Isten; mert én csak azt nem hiszem hogy
el-jött volna, de azt hogy örököktől fogva való Is-
ten fog lenni, ha el-jön, azt hiszem. — Ki tanál-
lya-ki hirtelenebben, ki vólt ezek között leg-oko-
labb

sabb ember? En a' Keresztényt személynesen is merem, 's azért egyebet nem mondhatok, hanem hogy mind ketten leg-okosabbak voltak, 's azoknak is fognak maradni. — Lehet talám az orvafaltató halaltató személyeket is, ezen következendő példában az előre való nézésre tanítani.

Itt az Ádáshegyen 2-dik Jul. egy szép nevű dék Léány, a' ki az Afztronyi Neuban szükséges képpen fel-tanultató nyavalyának halta való nem látt jól tudta, és még is azt szeméremből é? vagy vakmerőségből? nem orvafaltotta, 's Szüléi is nem gondoltanak véle, az utza közepén le-rogyván, hirtelenséggel élni meg-szünt. — Az e' féle példának tudtára való adásával, talám a' hibás embereknek jobbulásokat remélhetjük.

Külső-orfszági okoskodások és ujjságok.

Hollandia 9 dik Jul. Igaz az, hogy Barrington az Angliának egyik nagy tengeri Vezérje, Pottsmuthból a' tengerre ki-evezett hajós fergével *Kingsbergen*-is ki, egy Hollándiaival; de mi végre? — azért-é hogy magokat egybe foglalván, az Anglusoknak a' Nootka tenger szoross-béli uj lakosaikat a' Spanyolok ellen meg-erősíthessék? Eppen nem. Ezen dolog nem volna méltó az hadakozásra. Sokkal bellyebb néz ennél az 'Anglus előre való látás. Mind Anglia, mind Hollandia, tsak egy ször szálon áll, hogy a' Frantzia zenebona, melly az egész világot fenyegeti, és a' mellynek kézzittő szakáttjai Lüttikhben és Brabántiában tsak a' szomszédba vagynak, erőt nem veszten rajtok. Valamint a' Spanyol ugy a' Neápolifi Udvar-is, nyughatatlan derék allyon mondatnak minden környül-állásokra szemeskedni. Nem lehet-e hát az, hogy az Anglus és Spanyol meg-edgyező ákaratból szándékoznának egymált meg-támogni, rontani és pusztítani? azért: hogy így Frantzia-orfszágot is előbbeni állapotjára vizsgálja tehessék,

és így a' Frantzia példák' minden tovább terjedéseknek úttyát bé-vághasák. Ez pedig úgy fog meg-esni, hogy a' Frantzok is a' háboruba majd bele-elegyedvén, és a' Frantzia hajós seregénél a' Fiztek többnyire Aristokratikusok lévén, leg-könnyebb leszén a' Frantzia Polgárok ellen mindent eljátsadni, sőt a' Frantzia Királyt-is el-vezített jussaiha viztza tenni, kivált mint hogy a' Frantzia Nemzeti Gyűlés' 1200 Deputátusai között-is sok Aristokratikusok tanálatnak.

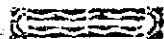

Frantzia országn. — Itt a' Nemzeti Gyűlésben fenn forogván az, hogy valamint az ősi titulusok el-töröltetének, szintugy töröltésének-el a' tisztségeknek, u. m. Kereszteléseknek 's a' t. Rendjei-is: ebben határozottatott meg a' dolog, hogy ezeknek el-törölése éppen szükségtelen volna, azért; mert ezek kinek-kinek a' maga keresett személyes érdemeiért adattnak. — Nevezetes az hogy midőn ősi titulusoknak el-törölése iránt való végezése a' N. Gyűlésnek a' meg-erősítés végett a' Királyhoz vitetett volna, ama nagy *Minister Nekker*, annak ellene mondott, és arra akarta a' Királyt venni, hogy azt meg nem erősítvén, venné arra a' Király a' Gyűlést, hogy azon-dolgot még végye jobb gondolóra. Ezen tselekedete miatt *Nekker* a' néptől tartván, a' maga tselekedetét nem tagadta, hanem közönséges beszédben adta - ki azt, és röviden ide mégyen mentségének summája: „ Ő el-hiszi hogy hibás volt jóvallása: különben helyly adatott volna annak. Fundamentoma pedig értelmének ez lett volna: hogy akár melly tsekély dolog-is a' Titulus, tsak ugyan sokat tart abbau a' Nemesség, melly annak fel-áldozására igen nehezen-is fogna ráa.

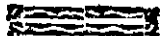
réa vétetni: az nép ellenben majd semmit nem nyerne rajta, ha el-töröltetnék-is az. — Ezen okoskodása *Nekkernek* a' N. Gyűlés előtt annyira tetített, hogy ha szinte el-töröltetnénk-is a' Titulafok, a' *Nekker* belezédje a' N. Gyűlés parantsolattyára tsak ugyan nyomtatásban tetített közönségfésé. — A' Titulafoknak el-töröltetése által 60-ezer emberknél többen mondanak Frantzia-országban megbántottaknak lenni.

Prága 10-dik Jul. Isten kegyelméből békeféségünk vagyon, és minden hadnak vége. *Rajkhem-bakh Szejidban* nevezetefsé lett az Historiákban azal, hogy ott szereztetett-meg azon békeféség, melynek *Leopold* 5-dik Jul. nevét alája irta.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Belgium. Had. Tör. 84, 85, 86 lap. — „Vurnjé
Húszár Májor Gr. *Kollonits Maximilián* Ur, parantsolatot vett, hogy a' Pártosokat verné-el *Belle Maison*tól. — Kiméliai kíván a' Gróf Ur jó katonáinak véreket, oldalról vagy hátúlról igyekezett meg-lepni az ellenséget. E' végre meg-akarja annak fekvő helyét előre vizsgálni; de arra, a' földnek dombos és völgyes voltta miá, réa nem mehetett. Jun. 24-dikén közelébb férkezett a' Rendelések-szerint, *Oltá*tálynak első Svadronjával, 's egy 6, és egy fontos ágyuval, *Belle-Maison*hoz, és az ott levő hegynék tövében fekvő Majorságot el-foglalta. Itt ki nyerte a' Májor Urtól, Kapitány *Frimán* Ur, hogy a' iserében 14 Stuttzos Húszárok kal próbát tehessen az ellenség ellen. Nem-is lett szándéka haszontalan: mert a' Pártosokat meg firtam-

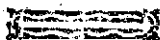
amtatta, kiknek azonban más oldalról is nekik es-
 tek valami 20-ig való Vitézeink, 's ugyan meg-érez-
 zették velek mindjárt ezen első alkalmatossággal is,
 a' Magyar Kéz' súlyát. Látván a' Májor Ur Lo-
 valsainknak nagy tűzőket, valami 30-ig való Gya-
 logságot indit utánnok; ne hogy azok mezfize ra-
 gadtatván fel-buzdúlt 's neki hevültt indulataiktól,
 valamelly veszedelembø ejtsék magokat. — Ez
 után a' Svadron Kommendánsa *Steingruber* Ur-is u-
 tánnok eredett, 40 Legényekkel, kiket 40 Gyalog-
 gok követtek ágyukkal. Hátulról maga vitte a'
 Májor Ur 80 Vitézeit. A' lármára öfzve tsődültek
Huy, Trinité, Deballeaire 's más szomszéd helysége-
 gekből is a' Pártosok, kiket miéink ágyukkal ijjeszt-
 gettek vólt előbb; de mivel látta a' Májor Ur,
 hogy nem boldogulhat azokkal, a' nagy számú el-
 lenség ellenség ellen: fel-olstván több apró tsoport-
 okra Húzfárjait, el-dugta azokat a' hegy ólda-
 lábán; ugy, hogy tsak valami 10 Húzfárink for-
 gottak szem előtt. Ezek, addig tsalták a' Párto-
 sokat, hogy a' lesben lévő tsoportok réájok üthet-
 tek azokra hátulról. E' meg-lévén, szaladásra vet-
 te a' Pártosok' foksága a' dolgot. Mi mindenütt
 nyomokban vóltunk, egész a' Téréségig. Az eliet-
 ség közzül mint egy 50 esett el. — Mi el-foglal-
 tuk *Belle Maifont*, 's birjuk: — Ki nem lehet ma-
 gyarázni, mennyire örvendett, a' tsata után, a'
Klerfe Regementbéli született Belga Gyalogságunk,
 Vitéz Húzfárjainknak. — Ketten eslek-el a' Húzfá-
 rok közzül. Edgyiknek hólt testét meg-kapván a'
 Gyalogság, el-hozta magával a' tanyára, 's tisz-
 tefségelsen el-temette. — Sebet 1 Húzfár, 's 3 Gya-
 logok kaptak. — Lovunk pedig 4 veszett-el és e-
 lett sebbe.

BEJ Cluj / Central University Library Cluj

Kelt Betsben 23-dik Juliusban 1790.

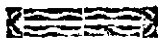

* * *)

Buda 17. Junii. — Ma, u. m. Szombaton közönséges Ország-gyűlése tartatván, már reggeli 9 órakor mind a' 2 Tek. Tábla bé vala ülve. A' T. Státufok' Táblájának Feje M. *Urményi Ur* ő Excellentziája, szokott módja szerint, ékes Anyai-nyelvünken fel-nyitván a' Táblát, és a' T. N. Státufoknak eleikben terjesztvén a' tzelt, a' Haza terbének emeléséhez fogának. — Már tudva vagyok, hogy az Ország 4 Kerületeinek különös Tanáts-székei a' Diploma dolgozásának véget vetettének, és az ez előtt tartatott közönséges Ország-gyűlésében minden Státufokból és Rendekből ki-vállogatott személyek rendeltettének vala az egész Országból, kik ezen 4 országos Kerületek által készített külömb külömbb, Diplomára tartozó, értelmekből egy valóságos (és midőn az Ország gyűlésétől újra meg-rostáltatott és meg-határozott) a' Koronázandó Király all-írására fel-küldendő Diplomát készítenének. — Ezen Felséges munkának mennél hamarább, és mennél jobban lehető ki-dolgozására, mind a' 2 T. N. Tábla olly bölts Tagjait kívánnyá vala ki-választani a' N. Hazának, kik öszve vetett vállakkal ezen Hazánk boldogsága szegelyt kövének emelésére, és az Épületbe való helyhezteté-ére alkalmasok lennének. Ki-nevezték azért ilyen tzeállal a' főbb Méltóságok Táblájáról, az Egeri Püspök Gr. *Ejzterházy Károly Ur* ő Excellentziáját. — A' Veszprémi Püspök Mélt. *Boizáth Ur* ő Excellentziáját. — Gróf *Károly Ur* ő Excellentziáját. Gr. *Zichy Ferentz* — Gr. *Pálffy János* — Gr. *Forgács Miklós* — Gr. *Teleky József* — M. *Skerletz Miklós*. — Gr. *Ejzterházy Ferentz* (Mosony Várm. Fő-Iszpány) — B. *Pronay Gábor* — B. *Ortzy Josef* — Gróf *Szetsényi* — Gr. *Bothyáni Ferentz* — Gróf *Apányi Ur* ő Nagyságokat.

A' Státufok és Rendek Táblájáról; nevezetesen a' Királyi Tábla részéről nevezettek: — „Az all Ország

N n n

Ország Birája *Tihanyi Tamás* Ur — az Ország Bír-
rája Itélő-mestere *Kornis József* — *Bernáth József*. —
Mikoss László Ur ö Nagyságok. — Horváth-ország
részéről: *Bedekovits Ferencz*, és *Lukavszky József*
Itélő-mester Urak. — A' Tisztelendő Egyházy
Rend részéről. T. T. *Hollofj Esztergomi Kánonok*,
T. T. *Rojoss Velzpremi Kán*. T. T. *Zabrátzki Egri*
Kán. Gr. *Szauer N. Váradi*. T. T. *Galyótf Zagrábi*.

A' Dunán innen lévő Kerületbéli Vármegyék
Követjei között: „ *Balogh Péter* Ur Neográdi
K. — *Szentiványi János* Barli K. — *Suly*
József Pefli K. — *Radvánszky János* Zollyomi K.

A' Dunán túl lévő Kerületbéli Vármegyék Követ-
jei között: „ *Spisits Szaladi* K. — *Kajdátsi Ba-*
ranyi K. — *Bezerédy Tólnai* K. — *Pázmándi*
Györi K.

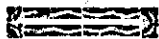
A' Tiszán innen lévő Kerületbéli Vármegyeyi Kö-
vetjei között: „ *Horváth Pál* Ungvári K. — *Ber-*
zevitz Szepesti K. — *Szullyovszky Zemplini* K.
— *Vay József* Borfodi K.

A' Tiszán túl lévő Kerületbéli Vármegyeyi Követ-
jei között: „ *Lubi Károly* Száthmári K. — *Ká-*
rász István Csongrádi K. — *Pogány Lajos* Má-
ramarosi K. — *Lonyai László* Beregi K. —

A' jelen nem lévőknek magok helyett küldött Követ-
jeik között: „ *Dvornikovits*, és *Adonyi Antal*. —

A' Királyi Városok Követjei között: „ *Marton*
Sopronyi K. — *Stetner* Posonyi K. — *Dom-*
kos az ifju, *Debretzeni* K. — *Smitsek* József Eper-
jefi K. és *Matzán* Zagrábi K.

Ezek az itt meg-nevezett Tagjai Haza azok, kik
a' Diplomának együtt való készítésére rendeltettek,
és midőn már ki-vólnának e' szerint rendelve, a'
jöve Kérdésbe: hogy a' két főbb Méltóságok köz-
zül mellyik fogna már ezen munkában Praeses,
vagy Elöllumó lenni; Gróf *Eszterházi* az Egri Pü-
spöké, vagy fő Hadi-Vezér Gr. *Károly* az Ország
Birája? Ezen Kérdés azon Gyűlésben meg-nem ha-
tároz-

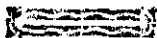
tároztatván, Szombaton u. m. 17-dik Junii e' fordulafel mind a' 2 Táblán. — A' Státusok' Táblája olly izenetet küldé-által Káptalanbéli Pap T. T. *Hollofssy* Ur által a' fő Rendek' Táblájára, hogy a' T. N. Státusok, ezen környül-állásokban inkább kívánván a' főbb Hazafiáknak sziveiket edgyeztetni, mintsem tsak leg-kisebb ellenkezésre, vagy személy vállagatásra is alkalmatosságot szolgáltatni, ugy itélik, hogy a' már meg-nevezett 2 fő Hazafiak közzül edgyiket sem fértik meg, ha ugy itélnék, hogy talám ezen egész *Députátio* minden Préses nélkül Hazafiságoson és Atyafiságoson kézzittelsék. A' fő Méltóságok Táblájának-is tetzvén ezen izenet, hozzá adá maga értelmét, és így minden további kérdés félben szakada. — A' Primás és Kárdinális H. *Bothyáni* Ur ő Eminentziája, és az Egri Püspök Ur ő Excellentiája, a' régi bé-vett szokásokról edgy egy Magyar beszédet tartván, fel-állá ama nagy szivü Hazafi Gr. *Károly* Ur ő Excell., és a' 2 Táblának végzését ezen szovaival fejezé bé: „Én az én Hazámnak fia vagyok, engedelmelességgel tartozom! — Ország Birája vagyok, Tanáttsal tartozom! — Az én Nemzetemnek Polgár-társa vagyok, munkával tartozom! és mind ezekre az utolsó tsepp vérig kész vagyok — az leg-szerentsébb pertzentése életemnek, mellyet Hazámnak hiv szolgálatjában tölthetek!!! Ezzel azon kérdésnek vége szakadván, el-végezék azt-is, hogy az ifjuság közzül senki-is az Ország' gyűlésébe fel-ne botsátatnék többég, kinek a' fel-menetelre, az arra rendelt helyről, bizonyosság levele nem vólna; hogy így el-távoztassék az, mely-szerint ezen gyűlésekben Nemtelen és tsak helyyet foglaló, és lármát nevelő emberek-is bé-tsuzhatnának; a' honnan a' Hetfön tartatott Közönséges-gyűlésbe, senkit-is az ifjuság közzül egy ilyen tzedúla nélkül bé-nem botsátának.

Az Ország Diáriumának nyomtatására már minden rendelések meg-vagynak — még talám a' héten nyomtatásához kezdenek; azért ezekkel-is minden órán szolgálunk Erd. Olvasóinknak.

H. Koburgnak a' Kalafáti győzelem iránt való bővebb tudósítása, a' múlt Szombaton következő módon tétetett a' Betsi fő Hadi-Kantzelláriától közönségelsé. „

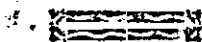
„ Az ütközetnek elején maga vezérelte Hertz, *Mavrojényi* az Ellenségnek seregét, a' miéinkek ellen: de midőn észre vette, melly el-tökéltett bátorsággal rohonnak a' miéinkek az Ellenség' Sántáira, által adta seregének vezérlését az Orsovai volt Kommandánsnak, az Arnautak Basájának *Tahyrnak*: ki hasonlóképpen nem vezérellette az Ellenségnek seregét az ütközetnek végéig; mivel, mint alább majd ír meg fog lenni, el-fogattatván, utánna egy Bin Basa következett vezérlésere az Ellenségnek. — Az ütközetnek meg-jelent Ellenségnek számát tudni nem lehet; minthogy *Viddin* alóli a' Serásker taborából mind uj-jj seregek költöztetettek által a' tsatára, midőn azonban némellyek az ütközetből magokat a' Kalafáti Izigetre vizsgálva vették. — A' tsata reggeli 6 órától fogva tizedelőig tartott. Az Ellenség közzül el-eseknek száma, az el-fogattaknak vallás-tétele szerint 2 ezere mennyen, a' lok meg-sebefsédteket ide nem számlálván. Ezen meg-sebefsédtek között vagyon az Arnautoknak Basájok *Tahyr*-is, ki egy néhány köz Törökkel edgyütt hozzánk fogságra esvén, úgy foglalta-el helyét a' nevezett Bin Basa. — A' Dunának azon ága, melly a' Kalafáti Izigetet a' száraztól Oláh-ország-felől el-választja, annyira el-apadtott lévén, hogy a' Törököktől keresztül lábbalhatnák, lokoknak tartotta-meg életét; mint-hogy igen lokan a' Törökök közzül a' veszedelem elűző magokat ide vonták el. — Négy vagy öt ellenséges Sajkák el-sűjjesztetettek: a' többek-is igen nagy károkkal szabadulhattanak el. A' mi népeik az el-foglaltatott táborban meg-lehető predát tanalhatnak. — Meg-ölettettenek közüllünk: Májor *Köls* a' *Jordis* Regementyéből, ki az ütközet után holt meg a' vett sebben: *Erdödy* Húszár Kapitány *Delevitzény*: az Oláh Szabad Seregből 1 Tiszt: és mind öltve 42 köz emberek, Sebet kaptanak mind együtt.

együtt 145 köz-embereink, és 10 Tiszttyeink, kik közzül 3 fő Hadnagyok, u. m. *Szent Györgyi, Maurer, Egerman* Urak, az *Erdödy* Régementtyéből, *Nedetzky* all Hadnagy Ur pedig a' *Sándor* fő Hertzeg Régementtyéből valók. — Gr. *Klerfe* követe endő Generálisokat és Stab Tiszteket emlit, kik vitéz magok vifeletek által ezen tsatában dicséretet érdemeltek: F. M. L. *Báró Venkheim*: Gen. Májorok, Gr. *Likhtenberg*, Gr. *Kálaoky*, B. *Brugglakh*: Obersterek, *Rájszkyból Spindler*, Jordisból Gr. *Kolovráth*, a' *Sándor* Hertzegéből *Ott*, Stáinból *Sebattendorf*: Oberill. *Gometz*; Májorok: Stáinból *H. Hefsen Hamburg* és *Trapp*, az Agyuzók közzül „ Még vagynak fok Hadnagyok 's Kapitányok a' H. tudositásban: de nem kedveskedünk tsak nevek le-írásával, minthogy magok ismeretleneknek tétzhetnének, kivéve a' Gr. *Auersperget*. — Más két fejből került tudositásaink azt erősitik, hogy kevés Tiszt vagy on a' ki Oberlier *Kosztolany* Urnál jobban vifelete volna magát: Kalafátnál is mint legidősebb Oberster a' *Lovalskágot* igazgatta, és Kapitány *Dolovitzényi* mellette esett-el. Hasonlóképpen tiszteletet érdemel *Szörényi* Fő-Strázamester Ur is: a' ki alatt az *Erdödy* Húszároknak egyik osztálya egy 4 fontos ágyut nyert. — Az emlékeztető pénzt nyert köz-embereknek neveit, még ez után fogja beküldeni Gr. *Klerfe*.

A' Hadi Kantzelláriának ugyan ekkor költ tudositása szerint, Jul. 23-dikán olyan hirrel érkezék meg Fegyvertármester *Devinsnek* Adjutánttya, a' *Várasdi Kráitz* Regeimentnek Fő-Strázamestere *Viese* Ur, hogy Tzettin vára Jul. 20-dikán, noha az Ellenség igen vakmerően ellent állott, megvétetett. A' városra rohanokat a' megnevezett Fő-Strázamester vezette. — A' mely környül-állások még ide tartoznának, más alkalmatossággal fogja a' Kantzellária közönségessé tenni. „

Béts. — Bétsnek nagyobb része tegnap este 8 órakor ülte meg a' Práterben az *Anna* Afzzyonyoknak innepe napját. Jelen voltunk itt fok ezeken, ki egy 's ki más köntösben, ki Magyarban, 's ki pedig a' mint tettett vagy lehetett. *Stuver*
egy

egy szép tüzi játékot készített ezen innep napnak tiszteletére; 's ofztán az maga hasznáért. Jelen volt itten az egész K. Udvar-is, a' Kirallyon és *F. centz* Hertzegen kívül.

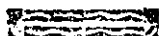
A' Timok vize tályékáról fok tudósításaink érkeztenek-bé: de most a' többek között tsak ezen szomorúval szolgálhatunk E. Olvasóinknak, hogy midőn ama nagy Erdemü *Erdödy* Regementbéli Májor *Szarvasy* Ur, 1 Svadron Húzfárokkal és *Württemberg* Dragonyosokkal és 100 Kemény-lövökkel vizgázaton lévén, 2-ezer Törököktől körül vétetett volna, lova el esvén, a' Májor Ur az Ellenségtől el-fogatott. Még az napon dél után érkezének némelly Törökök fejér Zászlóval hozzánk egy Levelet hozván, mellynek az Ellenség seregénél lévő minden Basák neveiket alája irták, mellyben arra kérettenek a' mi Generálissaink, hogy az el-fogatott Májor Urnak bágá'fiáját és lovait küldenék utána. Ezt a' mi Generálissaink nem tsak meg-tselekedték, által küldvén a' mi kívántatott a' Májor Urnak maga szolgájától, ki az Urával fogságot szenvedni magát önként ajánlotta: sőt 300 Aranyokat-is edgyütt öszvé tévén, fogságának könnyebbitésére ajánlották. — Erről málszor többet.

Páris — A' Frantzia országi tudósítások még tsak 13-dikáig szollanak az folyó hónapnak, mely szerint még nem tudatik, hogy ment véghez a' szabadságnak leg-nagyobb innep-napja. Jul. 3-dikán tudtára adatott a' Nemzeti Gyűlésnek, hogy az Anglus hadakozó hajós Sereg a' tengerre ki-evezett légyen: sőt a' Kereskedők' társasága Deputátusok által kérte a' Gyűlést, hogy egész tengeri erejét fel-készítvén, a' Frantzia kereskedésnek szerezne bátorágot. — Már az volt *Orléanski* Hertzeg, mostani *Capet Filop* Ur-is Londonból Jul. 11-dikén Párisba visszafra érkezett, és még az nap a' Gyűlésben megjelenvén, következő beszédet tartott: „En azon időben, midőn meghatározatott, hogy minden valaki ezen Gyűlésnek tanátskozásában, mint annak tagja részt akar venni, a' polgári hitet előre le-tenni kénytelen légyen, Londonban voltam, a' Kirally-tól

től réám bízott dolgoknak el-igazítására. Azon nagy napnak, mely minden Frantzokat örökre edgyelíteni fog, közelítettével, *En*-is el-jöttem ide annak a' hitnek le-tételére, mellyel szívemben már külfömben is meg-esküdtem. Soha senki nem vólt hevesebb követője a' Izabadságnak, mint *En*: nem is felek; sőt magam-viseletének és tselekedeteim' sinor mértékjeinek szoros meg-vizsgálását ohajtom. Ez szerint esküszöm a' Nemzetnek, hogy a' Törvényhez, a' Királyhoz és Nemzethez hiveséges fogok maradni., — A' Frantzok, a' Spanyol és Anglus közt fenn forgó egyenetlenség iránt arra láttatnak hajlani, hogy a' kettő között inkább békéltetők lehessenek, mint valamellyik résznek segítői: de ezen dolog még bizonytalan. — A' Spanyol hajós Sereg már a' tengerre ki-evezett, mellyet az Anglusok észre vévén, egész erővel készülnek. Az ő fő tengeri Vezérek *Hove* Jul. 7-dikén a' Királytól, egy néhányszori személlyes beszélgetése után butasút. vévén, *Portsmouth*-felé el-útozott, az hól az egész seregnek igazgatását által vévén, azzal edgyütt *Torbay*-felé fog evezni, hogy ott a' réa' várokozó *Barrington* Sergével magát egybe foglalhassa.

Az Oroszok és Svédok között folyó mérges vér-ontásoknak ki-menetele, még máig-is mind két oldalról félelmesen váratik. Az szározon *Kimenegád* nevü Pafzszusnál Svéd Generál *Majersfeld*, erősen meg-verte az Oroszokat: sőt az-is igaz, hogy a' Svédok 4 mértföldnyire kezdenek *Pétervára* körül szágodozni. Azonban a' Nagy *Katharina* a' városban bátran múlat: érzi kétség kívül, hogy ha szinte nagy Katonával vagyon-is pere, tsak ugyan távulattsa van még az az idő, hogy a' Svédok az Orosz birodalomnak fő várofsát ostrommal fenyegethessék. A' Pétervárból ujjantán érkezett hírek szerint 2 Kozák Regementeket, u. m a' *Doniai* és *Bashiri* Kozákokat meg-indította *Potemkin* a' maga táborából Finnia felé, 's még ezeken kívül 6 Regementek vagynak útban. Tavally a' Svédok féltették *Stokholmot* az Orosz vendégektől, most pedig az Oroszok láttatnak Pétervárnak, leg-alább előre

való vigyázás-képpen, segittségére közelíteni. — A' szározon éppen nem lehetne félteni a' Svédekét, ha a' tengeren csak valamivel állanának jobban: de egészfzen a' kétségben elésig mondatnak a' Viburgi tenger öbölbe bé-szorítottaknak lenni a' hármos Orosz hajós seregtől. A' kö-fizikák-felől a' *Nasfzau* Hertzeg alatt lévő Gájáktól tartanak, a' mély tenger-felöll pedig, a' 2 Orosz Generálok, *Kruse* és *Zsittsakó* nagy hajós Sergeiktől vétegett-el minden úttycok. Sőt egy Dániai Jul. 6-dikán költ tudósítás szerint tsatára kerülvén a' két Fél között a dolog, a' Svédek meg-vereztének. Az Orosz Tsászárné élfze vévén azt, hogy közönségesen sok igazságtalan hírek terjesztetnének el iránt, kivált a' Német Levelekben, mintha mind a' Svédektől, mind pedig a' Törököktől, fend kívül való dolgokat kívánna: tehát parantsolt Gr. *Ostermann*nak, hogy minden idegen Udvaroknál lévő Orosz Ministereknek adja tsatára azt, a' mi igaz. Gr. *Ostermann*nak ezen irásában elsőben arról vagyon emlékezet; melly igazságtalanul törték meg a' Törökök a' frigyét, és melly igazságtalanul ütött légyen a' Svédek' Királya is Finniara; továbbá: hogy mihefnyen a' Törökök a' Tsászárnénak Követtjét, az 7 Toronyból ki bocsátották, azonnal a' Tsászárné is minden igaz békéségre réállani, noha fegyveri minden felöll szerentsések vóltanak, kész lett vólna, és az állandó békéségnék meg szerzésére csak ez két dolgot kívánta: — 1-ben hogy a' Kájnardgi frigy ismét ujjíttásék meg, és az Orosz és Török-orfzág között való határt a' Dnister vize határozza-meg, Akkirman is az Oroszok kezébe maradván. 2 szor, hogy Moldova és Oláh-orfzág lenkitől nem függő Fejedelemségekké vétefsenek. A' Svédektől pedig egyebet nem kívánna, csak az Aboi Kötésnek meg-ujjíttását. Ez szerint nem vólna szabad a' Svédek' Királynának csak maga tettzéséből más Nemzetekkel a' kötést felbontani 's hadat indítani 's a' Törökökkel szövélkezni.

Költ Bétsben 27-dik Juliusban 1790.

Mindenféle időbéli hírek.

Krajnából a' Timok vidékiről. — Gen. Véscei
 Jul. 2-dikán 1 Reg. Gyalogsággal és 3 Osztály Lo-
 vasokkal a' Timok mellé vizsgálódásra ki-indulván,
 a' Szabad Sergeket Prégovánál a' Timok vizen ál-
 tal menni parantsolta. A' *Branovátzky* Szabad Ser-
 ge Jul. 4-dikén sok szélyvel járás után is semmi El-
 lénségre nem akadott: de 5-dikén 3 ezer *Spáhiktól*
 és sok *Jantsároktól*, kik a' *Spáhiknak* segítségére
 az után érkeztenek, körül-vetettetvén, kéntelenit-
 tetett igen vakmerő ellent-állás után hátat adni
 a' Törököknek, és azoktól szélyvel verettetett.
 Ugyan ezen napon az Ellenségnek más része a' mi
 Brahovánál fekvő táborunknak fel-lázasztására in-
 dult, de semmit nem mozdított: hanem Jul. 6-dí-
 kán egy 6 ezerből álló segítségére érkezvén meg, és
 7-dikén az is által költözvén a' Timok vizen, Jul.
 8-dikán az egész Ellenséges Sereg magát 4 részre
 osztotta, mellyek közül mindenikben két-két ezer
 lévén, az egyik *Sevolásnak*, a' másik *Negotinnak*,
 a' 3-dik a' *Pukovi* Klastromnak, a' 4 dik pedig az
 é' mellett lévő hegyeknek vette úttyát. Az első
 vóltanak azok, kik a' Szerentsetlen Májor *Szarvassy*
 Urral vigyázaton álló 1 Svadron *Erdödy* Húzá-
 rokra, 1 Svadron *Württemberg* Dragonyosaira, és
 100 Vadászokra akadtanak. A' Törökök közül itt
 100-nál többen estenek el: de a' miénkek is a' Má-
 jornak el-fogattatása után hátat kezdvén adni, 32-től
 magok közül el-veztettenek. — A' személlyes tudósítá-
 sok azt írják, hogy meg-látván a' Törökök *Szarvassy*
 Urral a' *Theresia* Kereszttyét, sem pénzéhez, sem
 órájához hozzá nem nyultanak, sőt kardját is ma-
 gánál hágyván így szólottanak — „ *Keresztelből*
ismerjük, hogy vitéz ember vagy: nem leszen semmi
bántódásod. — Az a' vélekedés; hogy *Szarvassy* Ur
 a' múlt Jan. 6-dikán töllünk Kládovánál el-fogatta-
 tott *Klája* által fogna vízfizra tseréltetni. Adja Is-
 ten! és hogy ne légyen igaz azon vélekedés, mely
 szerint, nem el-fogattatottnak, hanem meg-ölette-
 tetnek lenni híreltetik ezen Erdemes Katona! —
 Ugyan a' Törökök estve-felé ismét vízfizra takarod-
 tanak:

014

tanak: minthogy pedig a' Nagy Vezér Sergének, mellynek száma 120-ezerre számláltatik, egy része a' Dunán ismét Kalafát-felé által takarodott, hasonlóképpen Mavrojényi-is Oláh országba által szállott: tehát Gr. Klerje-is az egész alatta lévő sereggel fel-kerekedvén a' Törökök ellen Kalafát-felé útnak indúlt. — Oberster Gr. Nemes 10 Kompánia Gyalogokkal, a' Vurtemberg Dragonyoszaival, és a' Branovatzky Szabad Seregével, Bersa Palánka táblékán, táborba szállott.

Oláh-országból Jul. 3-dikán ezeket írják. — Valamint 28-dik, ugy 29-dik Juniusban is próbálgatták a' Törökök a' mi külső vigyázóinkat el fogni: 30-dik pedig észre vévén Gen. Kráy, hogy 4 száz Lovas Törökök, olly véggel indúltanak volna ki Turnulból, hogy Tziganestinél álló 7 Húszárjainkat és 60 Szabad Sereg-béli katonáinkat el foghassák: tehát ezen 4 száz Törököknek meg szorítása végett, 2 Osztályt az Oláh határ őrzők közzül Májor Kötner vezérlése alatt 2 ágyúkkal edgyütt, 2 száz Szávója Dragonyosokat Vájsz és Stáhl Kapitányok és 100 Húszárokat Horváth Kapitány vezérlése alatt meg-indítván, mind ezeknek fő igazgatását a' Szávója Reg. béli Oberstlájdinánt Gr. Báty Ur igazgatása alá rendelte. Ezek Flemunda mellé meg érkezvén, az Ellenség már ekkor Turnulhoz visszatarakodott volt, ki vévén 6-tot: ezek magokat egy Boér házban vitézül óltalmazták, de 3-man közülök agyon lövettének, a' más 3 pedig az házzal edgyütt oda égett. Észre vévén az Ellenség Turnulban a' miéinknek közelítését, azonnal 2 százat Flemunda-felé a' mi meg kémlelteiésünkre ki-indított. Ezek éjszakai 12 órakor 40 lépésnyiiig közelítettének a' mi Döpeinkhez, de a' miéinkek réájok tüzet adván, minden gondolkodás nélkül Turnul felé visszatarakodtanak. Ez után a' miéinkek még egy darabig a' Törökökre hijába várokozván, egy idő vártotva visszatarakodtanak: réájok Mogurallánál 1000 Törökök kélzen várokoztanak, kikkel hatodfél órakor fegyverre kerülvén a' dolog, tsak elé ugrat hírt.

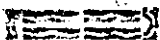
hirtelen az Ellenségnek edgyik vezérje vas-ingben, egyet közzüllünk Német nyelven a' véle valló személyes baj-vivásra ki-kivánván. Ezen ajánlási minden gondolkodás nélkül el-fogadta ugyan *Toshána* Húzfár Reg. béli Káplár *Szigethi* Sámuel: de mind ketten pifollayaiknak kéttzeri lövésére-is hibázván, azouban egyik a' másíknak kardja által sem tehevén semmi kárt, az alatt az egész Ellenséges Sereg a' mi népeinkhez közelített: mellyre ütközetre való jel trombitáltatván, a' 2 Bajnokok egymástól el-váltak: a' Törökök közzül 18-an el-húllván, a' többek 4 száz lépésnyire visszra hátráltak. Az Ellenség mindenkor annyi távolságra tudta magát a' mi Gyalogjainknak 4 szegjétől óltalmazni, hogy azoknak tüzelése, semmit néki nem árthatott. Az Húzfárok közzül 3 Káplár allya igen mérgesen tsapván a' Törökökre, meg-lehet hogy azoknak fokaságok miatt talám vezedelembe froghatott volna: melynek el kerülésére *Szavoja* Dragonyosai-is rendeltettek a' Húzfárok segítségére. Az Ellenség egészízen a' hegyekig visszra veretett: de ott ujra segítségre tanálván, a' mi Lovasaink kéntelenítettének a' Gyalogságnak 4 szegéig visszra vonni magokat. Itt a' Jágereknek és ágyuknak tüzelése meg-indulván, az Ellenség ujra meg-futamodott, és Mogurellán keresztül Turnul-felé vette úttyát. A' Törökök közzül 60 esett el: közzüllünk pedig 9, u. m. a' Húzfárok közzül 4, a' Dragonyosok közzül 5, és ezen utólsók közzül 12 tő lehet kapott. Itt *Vájsz*, *Stáhl* *Horváth* Kapitány Urak magokat igen vitézül vífelték, és fő Hadnagy *Prájd* Ur is ditséreteesen.

Bellgrád 15-dik Jul. — *Serviában* minden felé gyülekezik a' Török, és ha a' mostani idők-szerint *Belgrád* alá akarna jöni, az úttyát tsak alig lehetne meg-akadályoztatni: bár ugyan mi itt ugy élünk, mintha soha a' Török ide nem jöhetne. — A' melly nap utolsó Levelemet irtam, akkor vetők a' *Gysurgysovai* kellemetlen Ujságokat is: de a' melly ez-után tsak letzkéül izolgalhat, mely

lyen veszedelmes légyen a' leg-erőtlenebb ellenségnek-is meg-vetése. — Mi ebben a' rosz-Várban Gysurgysovban lévő két ezer Törököt előre fel akarván falni, sőt némelly Inzsinér Tisztek mel lakni-is bé-mentek, a' külső városban, csak közel a' Várhoz minden erősítés nélkül a' Parallellákat és bé nem lántzott külső-városi el-foglalván: a' Török a' Trenchében lévő népünket el-hajította, fogta, vagdolta, 14 Tiszt el esett, 17 nagy ágyut, 11 mo'sár, 40 teli munitziós szekeret, 40 nagy bágáfiás szekeret; de a' mellyekből a' lovak szerentsére futrázsirozni voltak, el-vitt, Konstantinápolyban Triumfusban küldött, a' benn lévő Inzsinér Tisztek Bágáfiája el-vezett, a' többek között *Lausnak* minden Bágáfiája, és 600 arany kész pénz. Bizonyosan Konstantinápolyban szemmel látván a' nagy próbát a' győzedelemnek tíz annyit hazudnak hozzá. Mi pedig Oláh országban sem *Gysurgysovát*, sem más Várat nem vihatunk. *Marrojényi* mingyárt a' *Dunán* által jött, *Kalafátnál* Lágert vert, és Sántzba verte magát, mellyért *Klerse* 24-dik Jul. eleibe indult, hátra hagyván *Vétseit* a' Forpoltjaival: és 26-dik az ellenség előtt találta magát, de a' melyről a' Törökök előre hirt vettek, és sok Bágáfiákat a' *Dunán* által költöztették. *Klerse* a' Törököknek Sántzait és Lágert fel-verbén, majd két ezeret, nagy részint le-vágott, 's a' vízbe izöktetett, *Vétsei*-is az alatt *Brahovától* által jövén az Oláh részre, az ott hagyott *Ispotályt* és *Sütö-kementzék*et valami prédáló Török fel-égette, de a' ki megint már *Brahovára* visszsa ment. Már most a' *Kalsa* 's réserve *Artilleria Kládováról* *Orlovára* visszsa küldetik, minthogy a' Törökök *Kalafátnál* erővel *Polztot* akarnak foglalni; várjuk naponként onnan az ujságot. „

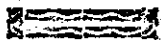
Következnek a' napoknak rendgye-szerint sum-máson mind azon tsatázások, mellyek Jun. 21 -- 24 -- 26 és 30-dikán, ugy szintén Jul. 4 -- 6 -- és 11-dikén, az *Austriaiak*, és a' *Brábántziai Pártosok* között történtenek. — Jun. 21-kén réá ütöttek a' *Pártosoknak* 10 *Kompániái* az *Austriaiaknak* *Asch* nevü *Kastély*nál

nál álló vigyázóikra. A Pártosoknak tüzet előbb-
szőr csak egy Vadász Hadnagy állotta-ki alatta-
valóival; de csak hamar meg-érkezvén segítségé-
re a Bender Reg. ből még 2 Hadnagyok, a Par-
tosok vízfőre verettenek, a tsatázó helyen hagy-
ván 9 hóltakat; és ezek között magát a Vezérje-
ket-is: keítő pedig fogságra esett. Az Auszriaiak
részeről meg-sebelsedtenek 5-től a Bender Reg. ből,
2 tő pedig a Vadászok között. Ezen Pártosokat
vezérelte egy Májor a Belgák fő Vezérének *Schön-
feldnek* egyik Adjutántja Gróf *Quarre*, kinek a ne-
vezett *Afchi* Kastély tulajdona. Ezen Májor min-
den alatta valóinak egy-egy Tallért ígért volt ju-
talomul, ha az Auszriaiak kezéből a Kastélyt ki-
vehetik. — A Jul. 24 dikén esett tsatájok a *Vürm-
zer* Húszárjainak Fő-Strázamester Gr. *Kolonits* ve-
zérése alatt, már a közelebb költ Kurirban ki-
völt uyomtatva: melly alkalmatossággal nevezetes
az, hogy a mi Húszárjainknak fogjai között tanál-
tatott egy Kaputzinus Fráter-is, kit csak ugyan nem
méltoztattának az Húszárok magok büntetésére, hanem
a *Huy* Konventnek adták által, hogy az illendő e-
lég-tételt onnan várja. Ezen Fráter azok között
való lehetett, kiknek minden napi gyakoroltatások-
nak módját, a Belgiumi Zenebonáknak még kez-
detekor le írta volt a Kurir. — Jul. 4-dikéig csak
apróság öszve tsapások estenek: ekkor ágyuzni kez-
dettének Dinántnál a Pártosok a mi vigyázóink-
ra, melly egy Bender Reg. Kompániából, és 1
Tzug *Eszterházi* Húszárokból állott Hadnagy *Toth*
Ur vezérése alatt. Az Húszárok az helynek al-
kalmatlan volta miatt lovan nem dolgozhatván,
lovaikat öszve lántzolták és gyalog szálván, a több
Gyalogokkal állottanak rendbe, s az Ellenséget,
melly réájok 1 tizenkét fontos és 1 hatos ágyuval
tüzelt, nagy kárával a *Mósa* vizén keresztül ver-
ték. A mi Gyalogjainkal-is volt egy 3 fontos á-
gyu, mellyet észre vévén a Pártosok, így koman-
dérozták magokat: *rechts um kehrt euch, marsch;*
mert amazoknak-is ágyujok vagyon. — Jul. 6-dikán
ismét

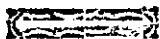

ismét 2-ezered magokkal jelentenek meg a' Belgák *Aföldt*: de 3 el-esvén közzüllök, tsak hamar visszazavartak. — A' leg-mérgelebb öszve tsapás egett 11-dik-ben *Coutifsenél*. Itt előbbször 1 tizenkét fontos, 2 hat fontos, és 2 három fontos ágyukból kezdette az Ellenség az Auszriaiakra szorni a' golyvóhíft, mellyekre ezek-is még ekkor tsak ágyuzásokkal felelgettenek. Dél-utáni 4 óráig mind szaporodott az Ellenségnek száma, a' midőn a' miénkek réájok ütvé a' Belgákra, az ő egész rendjelet öszve zavarták: de azoknak üzése közben egy nagy Sereg ellenségre bökkenvén, képtelenek váltanak magokat az említett *Coutifse* nevű falug visszavonni. Azonban minden felől nagy számmal kezdettének előre tódulni a' Belgák, kik közzül 100-an a' Lovások a' miénkeket *Coutifse* körül akarták meg-kerülni: de Kapitány *Tsupor* Úr fél Svadron Húszárokkal elejébe ugratván, a' Belgák az Húszároknak első meg-látására hátat adtanak, és az erdők közzé szaladtanak. Itt mindent el-követtenek a' Belgák az említett falunak el-foglalására: de 70 közzüllök el-esvén, hatszor annyi megsebesítettvén, 3 pedig el-focattatván, visszazavartak. Közzüllünk 9-en esenek-el, sebet kaptanak 13-man: nem tanálatnak pedig 12-en.

Rómából Jul. 10-dikén azt írják, hogy 2-dik napján ezen hónapnak Kardinális *Hertzán* a' Római Pápánál személyes audentzián meg-jelenvén, azt adta tudtára mint Apostoli Királyi Követ ő Szentségének, hogy az Auszriai 2 idősebb Hertzegek, 2 Neápolisi Királyi Hertzeg Afzszonyokkal, úgy szintén a' Neápolisi Örökös Hertzeg, az Auszriai Hertzeg Afzszonnyal, házolsági kötésre fogának lépni.

Hollandia. Jul. 16-dikán. — A' Bélsi Udvar-
nál lévő Hollándiai Követ még a' múlt hónapban
rendelést vett vólt, a' Hollándiai nagy hatalmú
Rendektől, hogy adná tudtára a' Királynak, azon
reménségen fundált nagy örömét a' Rendeknek,
mely szerint a' Nap keleti és Északi háborunak nem
fokára vég vettetődnek: de egyszer'smind jelenté-
né azt-is; hogy a' Hatalmas Rendekek mindenkor
fájdalommal nézték az Auszriai Belgiumi zeneboná-
kat; hogy azoknak következéseit előre el-látták,
de valamint az ő Frigyesseik, ugy Magok-is Mago-
kat azokba belé elegyíteni mind addig nem akar-
ták, valamedig arra, vagy Belgiumnak törvényes
Urától nem kérettetnének, vagy a' Magok nyugo-
dalmát veszedelemben forogni nem látnák; hogy
az ő tzéllýok ebben a' részben még ma is meg nem
változott vólna, és hogy fájdalommal néznék a'
zenebonák' le-tsendesedésének reménségét mind in-
kább inkább távozni; 's hogy végezetre a' H. Ren-
dekek ezen szép tartományokat fenyegető veszedelem-
nek el-távoztatása végett, szükségesnek tartották
légyen a' Királynak jóvalolni, hogy: Ő Felsége a'
hadakozó Hatalmaságok között fel-állítandó fegy-
ver nyugvást terjeszteni ki Auszr. Belgiumra-is, és a'
Belgák ellen indítatott népeit állítaná-meg ilyen
fel-tétel alatt, hogy a' Belgák-is magok részéről
semmi ellenséges dolgokat el-nem fognának követ-
ni; és ha a' Király ezen jóvaslást el-fogadná, igér-
nék a' H. Rendekek-is magok részekről, hogy a'
Belgák miatt a' Király népei bátorságban fogná-
nak maradni. „ — Ezen jóvasláfokra tett felelete
II-dik *Leopoldnak*, Hágában lévő Követye által,
közöltetett a' H. Rendekkel: mely mindeneknek
meg-vallása szerint egy bölts Királynak felelete,
és a' summája így következik. — „ Ő Felsége maz-
illetődéssel fogadta azon barátságos indulattyát a'
H. Rendeknek, melyet azok ő Felségéhez a' békes-
ségnek meg-szerzése iránt való reménség végett mu-
tattának. Ő Felsége tehetsége szerint véghez-is
fogna mindent vinni, valami Koronájának méltó-
sága

ságával meg-egyezik, tsak éppen a' dolgoknak ki-meneteletét véghez vihesse; melly indulattyaról a' Felségének valamint az H. Rendek, ugy egész Europa meg-fog annak idejében gyözzettetni, akár másoda ki-menetele légyen a' dolgoknak. A' mi illeti a' Törököket, azokkal ő Felsége a' Maga Fegyefsével a' Mulzka Tsászárnéval edgyütt, minden tartozkodás nélkül fegyver-nyugvásra kívánna lépni, mihent ők magokat arra ajánlanák, hogy a' nékiek ajánlott előre való fel-tételeket el-fogadni szándékoznának, hogy így a' békeféséghez annál hamarébb reménség lehessen. A' mi pedig az ő Felsége' Belgiumi Jobbágyait illeti, éppen lehetetlen volna azokhoz is olyan módon viseltetni, mert: — 1-ben, egy Uralkodó, éppen nem folytathatná pártos Jobbágyaival ugy a' dolgot, a' mint egyik Hatalmanság szokta a' másikkal. — 2-szor, ő Felségének, minek-utánna a' jósnak és engedelmségnak minden módgyait a' Belgákhoz haszon nélkül el-követte, már most azoknak engedelmségre való viszfa térítettére semmi egyéb úttya hátra nem volna, az egy fegyvernél. — 3 szor, azon jóvaloltatott mód, u. m. hogy ő Felsége a' Belgákkal fegyver-nyugvásra lépjen, nem hogy közelitné a' Zenebonának le-tsendesedését, hanem még hosszab időkre halasztaná. — 4 szor, azért sem volna semmi szükség a' fegyver nyugvásra, mivel a' pártos Jobbágyok, kik ha a' magok régi rend-tartásaikat, a' tengeri Hatalmanságoknak kezefsége alatt, és minden részben esett meg-bántatások' el-felejtésének meg-határozása alatt, ismét el-fogadni szándékoznának, semmi fegyver-nyugvás nélkül nem szükölködnének. Egyéb aránt olyan itélettel vagyon ő Felsége, hogy a' Belgák dolga nem tethetik most a' Hollandusokra nézve veszedelmesebbnek lenni, mint mikor a' Belgák, törvény-szerint való Urok ellen mindent véghez vitenek; és ha akkor veszedelembé nem forgott Hollandiának nyugodalma, nem tudja ő Felsége, miért tethetnék most abban forogni, midön már ő Felségének a' Belgiumi tsendefség viszfa állittására,

sára, és azon résznek, melly még birtokában van, meg-tartására, semmi eszköze azon kívül, a' mire a' Belgák vakmerősége ő Felségét kényszerítette, nintsen. Azonban azt is fel-teheti ő Felsége, hogy az H. Rendeknek Politikája, a' jó szomszedságnak fundamentuma, és a' fő Uralkodóknak köz-halznai kívánák a' Belgiumi zenebonáknak mennél hamarább lehető le-tsendesedését, 's ha ő Felsége ebben a' részben különbben a' dogot el-nem hibázza, hizekedik Magának azzal, hogy a' H. Rendek, a' nyugodalomnak meg-fszerzését távoztató magok vifelete helyet, úgy fogják magokat a' Belgákhoz vifelni, a' mint leg-halznofabbnak itélik őket, a' fellyebb említett fel-tételek alatt, mind azon veszedelmeknek el-távoztatására ráá venni, mellyeknek magokat törvényes Urok ellen való tse-lekedeteik által ki-télik. Ezen magok-vifeletek által a' Hollandiai Hatalmas Rendek erőssen le-fognák ő Felségét, a' magokhoz való barátstásos szomszedságra kötelezni. „

Páris. — A' Nemzeti Gyűlésben a nevezetes végezesek erősítették meg közelebbről. Az edgyikre az adott alkalmatosságot, hogy bizonyos kereskedő egy 17.500 Livrát érő adótság levéllel jelenvén meg a' Gyűlés előtt, ilyen kérdést tett: tétethetné-e ő a' Gyűlésnek azon Tagját fogságra, a' ki magát ezen Levéllel adósnak kötelezte, 's most szovának nem akar állani? — Vólt olyan Tagja a' Gyűlésnek ki fel-álván, így szollott: vagy fizessen meg a' Gyűlés az adóért, vagy engedjen meg, hogy bánnyanak úgy vele mint adóssal illik, egyéb aránt szégyen volna e féle tsekéllységen tovább vetelkedni. Mindenek előtt tettett ezen értelem: melly szerezint által engedtetett az ados az ő hitelezőjének, és szabadság adatott arra, hogy noha az ő adóssa Tagja a' Nemzeti Gyűlésnek, csak ugyan az igazságnak egyenes útyán bánhatik velle, a' magának való elég tétetésben — A' másik végezés illeti a' 14 dik *Lajos* idejében el-üzetett Protestansokat. Már rég kezdett fenn forogni a' Gyűlés

lés előtt azon dolog, hogy ha szinte az akkor
 időnek gyalázattya egészlzen, el-nem töröltethetik.
 Is, tsak ugyan a' meg-ismért hibát jó lenne tovább
 már nem folytatni, hanem az el-üzetett Protestán-
 sok maradékainak vizsza kellene adni azokat az
 örökségeket, mallyektől az ő elejek meg-fosztattak.
 Ezen jó szándék Jul. 10 dikén a' N. Gyűléstől tö-
 kélletesen meg-erősítetett. — A' Nemzeti nagy In-
 nep Jul. 14 dikén szerentsésen ment véghez azon ki-
 vül, hogy egy Pattantyus lövöldözés közben az á-
 gyu meg-ölt. A' Nemzet Deputátusai reggel 6 óra-
 kor bizonyos ki-rendelt helyre öszve gyűlvén, sor-
 ba állottanak a' betűknek rendje-szerint. Innen 9
 kor sok ezer sokaságtól kísértetve meg-indulván,
 az egész Czeremonia egy nagy zápor elsőől irgal-
 matlanul mosattatni kezdett, melyre az egész sokaság
 tapsolni kezdvén így kiáltott a' N. Gyűléshez: *Kurd fi,
 mert mingyár meg-szünik az eső! — ezen víz tsep-
 pek, tsak az Aristokratikusok göngyv tsepjei!* Azom-
 ban a' Nap szépen fel-ülttulván, tovább folytatta
 a' Procelcio maga úttját a' *Márs* mezeje-selé. Itt
 el-volt készülve a' Király számára egy Királyi-
 szék, és egy 25 lábnyi magofságu Oltár, melly kö-
 rül a' Papok állottanak, fejer ruhába öltözve és
 egy Nemzeti Pántlikával fel-ékesítetve: az Oltárnak
 gradistsain állottanak a' Musikusok, a' mezőben a'
 Nemzeti Katonáknak Követtyei és a' rendes Kato-
 na Sergek: ezeken hátul 600-ezer emberek ültenek
 padokon, 's a' több sok ezerek még ezeknek hátok
 megétt állottanak. Midőn a Procelcio ezen mezőre
 meg-érkezett, már a' tizfra aszizonyi sereg egy ke-
 rek néző helyre magát bős-helyhezette volt. Min-
 denek helyeiket el-fog'alván 3 órakor az ágyuk ki-
 lövettenek annak jeléül; hogy már az *Autun*
 Püspök az Obáchoz közelitene. Ugyan ekkor meg-
 jelent a' Király is a' maga székébe, egy a' felett
 készült néző-helyen pedig a' Királyné, a' Korona
 örököse, annak testvére, 's más Vérei a' Ki-
 rálynak, az hól ezeknek meg-érkezése előtt, *Nek-
 ker*, *Montmorin* 's más nagy Minüterek jelentenek
 volt

volt-meg. Vége lévén a' Misének, meg esküdött előbb a' Nemzet a' maga Deputátusai által, musika szó és ágyuzások között. Ezzel elé lovaglott a' Nemzet nagy Generálja *Fayette*, és lováról leszálván az Oltár elejébe ment, hól meg esküdvén, ismét fel ült lovára: ekkor Spádéját ki-rántván 's kalapját annak végére akasztván, fel-tartotta és így kiáltott-fel: *éllyen a' Nemzet!* mellyet mindenek utánna mondottanak. *Fayette* után meg esküdött a' Nemzeti Gyűlés: ez után fel-allott maga a' Király, és a' hitet halható szóval el-mondván, minden felől hangzott az öröm kiáltás: *éllyen a' mi Királyunk!* A' Királyné, ki a' Királlyal edgyütt fel-allott, fel-emelte a' Korona Örököst (a' *Dausint*) és meg mutatta a' népnek, mellyel ismét el-kezdődött: *éllyen a' Királyné! éllyen a' Dausin!* és ez öly erősen és sokáig tartott, hogy az az alatt el-énekeltetett *Te Deumból* senki egy szót sem hallott. Nem volt ezen Innep napon senkinek kotsival, ló-háton, páltzáson vagy kardoson, szabad meg-jelenni. — Erről még málszor, ha szükséges fog lenni, többet.

Dánia. — A' Dániai Korona Örököse házossági kötésre fog lépni, az *Hafsi* Hertzeg *Károly* nagyobbik Léányával, *Hafsi* *Mária-Sofia* *Iride-rika* Hertzeg *Aszszonnyal*: kiknek egymás mellé való kelések a' *Gottdorfi* Királyi Kastélyban előbb meg-esvén, annak utánna *Septemberben* az *Hafniai* számára készült házakban fog az ujj Hertzeg *Aszszonny* bé-szállani.

A' *Hafniai* Jul. 13-dikán költ Levelek bizonyoson erősítik azt, hogy az *Oroszoknak* *Gallyáji*, a' *Biörköi* tenger szoroksában, a' *Svéd*ek *Gallyáival* öszve tsapván, azokat rész-szerint el-sűjlesztették, rész-szerint pedig el-fogták. Az a' tengeri Vezér, ki ezen ütközetet szemével látta, és a' ki ezen hírrel *Hafniába* meg-érkezett, jelen volt a' tsatánál még akkor-is, midön 35 nagyob *Svéd* *Gallyák* magokat az *Oroszoknak* egyszersmind fogságra által

tal adták. — Meg-kell jegyezni pedig, hogy ezei ütközete a' Svédeknek és Oroszoknak nem a' nagy hajós Seregek között, hanem a' Gallyákból álló Seregek, az az, azon approbb hajókból álló Seregek között esett, mellyekkel az egyenetlen és bizonytalan mélységű közsziklás fenekű tengeréken; mellyek a' nagyobb hajókat némelly helyen meg sem bírják, szoktanak hajókázni. — Egyen ezen napon írják Hafniából, hogy egy *Fabricius* nevű all hajós Kapitány, olyan hírrel érkezett meg a' Finniai tengerről, hogy az Oroszok és Svédek között Jul. 3-dikán kezdődött a' tengeri tsata. Az Orosz Sereget vezérlette a' *Naszszau* Hertzeg: a' Svédnek Királyáról magáról pedig ezekben a' tudósításokban semmi emlékezet nintsen még eddig. A' Südermanlándi *Károly* Hertzeg alatt lévő Svéd hajós Sereg olyan szerentsés volt, hogy az alatt, míg a' Gallyák között való ütközet tartott, az Oroszok közzül meg-szabadulván, a' *Sveaborgi* kikötő hely-felé el-evedzett. Ezen 29 első nagyságu hajókból álló Seregnek, a' leg-vezedeimesebb helyről való ki-szabadulását, a' szélvész segítette: csak ugyan ezen nagyobb hajók közzül-is egy néhányot el-veztettenek a' Svédnek, és Jul. 5-dikén ismét annyira közelitettenek volt már az *Oroszok* hozzájuk, hogy lehetetlennek ítéltetett a' két Seregnek ütközet nélkül egymást el-kerülni: de még erről semmi hír nem érkezett. A' Svédeknek a' *Naszszau* Hertzeg által semmivé tétetett hajós Sereg 100 kisebb és nagyobb Gallyákból állott.

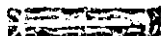
Hazánkot illető dolgok. — „*Pesten* és *Budán* minden kezdett drágódní, az egy marha hús és kenyeren kívül. A' szarvas marhát most lehet fél-annyi árron venni, mint ez előtt 3 hónappal, miathogy ország szerte, sem Magyar-országon, sem Erdélyben széna nem terem. — Itt *Pesten*, Hétfőn 12 és 1 óra között megint tűz támoda és 4 házak el-égének. Már a' *Dunán* a' repülő hid is jár *Pesttől* fogva *Budáig*, hogy az országból ide gyűlt lokóság a' másik hidon tollyongált ne szenved.

yédjen. — A' Bornak okája 2 frt. 30 kr. Budán; noha szüretkor is 3 forinton szedik vala akóját az azzal kereskedők; és így a' borban ezek nem sokat fognak nyerni a' Tsikos *Bertokkal*. 1 tojás egy garas — 4 zöld ugorkáska hafantlóképpen 1 garas.

Itten közönségesen beszéllik, hogy még Pesten egy Bandérium is olyan meg-nem jelent, melyben szebb Légények lettenek volna, mint a' N. Sáros Vármegyey Bandériumban. Midőn ezek között 5 — 6 Légény egy Kávélházban meg-jelent, nem tudták a' jelen valók, mellyiket bámúlják közzüllök. Ezen Bandériumból egy *Szényei József* nevezetű, mind a' Természettől, mind a' mesterségtől remeknek pallérozott ifjú Urat, fő Hadi Vezér Gróf *Elzterházy Imre* Ur, a' maga Húzárt Seregében egyfzeriben Hadnagynak teve, és az arany *pardupélyt* leg-ottan kaplapjára 's kardjára függeszteni parantsolá.

Names Maros Szék' Uniformisa. — A' Nemesfék: — 1.) Fekete csáko, kék bokréta, vitéz kötés veressal elegy, egy rend fehér palzománt felül. — 2.) Világos kék mente, öt sor fehér gombokkal, kék sinorral meg-hányva, fekete prémmel prémezve, veress bérléssel bérelve. — 3.) Veress lájbli, fehér gombal és fehér fujtással. — 4.) Világos kék nadrág, olyan színű sinorral, és fujtással ki-hányva. — 5.) Fekete csizma kék sinorral, farkantyúval, az Ifjabbak húzhatnak lürgát. — 6.) Piros Bagaria színű Patrontas fehér Csattal, a' kitől nem telnék ezüst, lehet vashól csináltatni onoztatva, vass vefsző réá kötve fehér bőrrel. — 7.) Kard kinek mijen vagyon, ha lehet mind fehér, maroklattyára rajtos kötöt, fejt veressal elegy. Véress tarfally fehér palzomántal varva, Korona rajta, és a' közepére két betüt M. Sz. — 8.) Veress Fetske farkolag ki-vágott nyereg takaró, kék rojt körülette. — 9.) Fejér Magyar köppenye.

Nemesfék tselédjei' Uniformisa. — 1.) Fekete Csáko, veress bokréta, előll veress rosa, vitéz kötés lárga zöldel. — Nyárba fekete kurta zeke, lábira

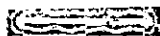
bira való fejér gombokkal zöld dolmány nyakkal, az ujjára is zöld posztó dolmány módjára. — 3.) Veress lábli. — 4.) Harisnya veress finorral, fujtással ki-hányva. — 5.) Piros Csizma veress finorral, farkantuval. — 6.) Piross szijju Patrontás, és Pantallér réz tsattal, és Karabéllyal. — 7.) Fejér köpenyeg. — 8.) Tarka bárány-bőr-nyereg Takaró lárga posztóval. — 9.) Sárga Kard, veress Tarsally kék finorral, fujtással ki-hányva, és az Ura neve réá varva két betűvel.

Második Uniformis. — A' Székely szabad Nemesfék: — 1.) Fekete Csakó, kék bokréta benne, vitéz kötés fejér veressel. — 2.) Fekete Czondra posztó dolmány módjára tsinálva 3 rend fejér gombal. — 3.) Veress lábli fejér gombokkal, fejér fujtással. — 4.) Harisnya kék finorral. — 5.) Fekete Csizma kék finorral. — 6.) Fejér Köpenyeg. 7.) Piros Patrontás, loding onos Csattokkal Karabéllyal. — Kard, veres tarsally, fejér finorral, a közepén M. Sz. és felette fejér Korona. — 9.) Fekete bárány-bőr nyereg takaró kék posztóval. — A' kik pedig uniformist akarnak viselni, az hajokat mindnyájan hátra czopba füsüljék.

Az Hir' Lakóhelyének le-írása, az Ovidius Gondolatja szerint. Metamorph. Libr. 12, Versik. a.
39 — 63.

Világ Czirkalmának, éppen közepette,
A' bőltos Eg alatt, Föld, 's Víznek felette.
Olly Hellyen, az honnan, akármely határok —
Szélére, ki hatnak a' néző sugárok:
Az honnan minden szó fül-dobját találja,
'S azt az első hangot itt-is ki formálja,
Egy épület vagyon, a' melynek fel oltzott —
Rakási közt, az *Hir* fel-házot valóoltott.
Sok száz ajtot vágott ezen épületen,
Ezer jukat hagyott, minden szögeleten,

Nem lévén se vasas ajtaja, se zárja,
 Azt Vendégi előtt loha bé nem zárja.
 Ez az éjjel nappal mind szüntelen nyitva —
 Alló nagy Épület, rézzel van borítva.
 Bóltózt Gángjai zugnak a' fok szótól,
 Tseng a' réz, erőt kér költsön az *Echotól*.
 Az egész Épület hangzik minden felől,
 Nints benne tsendenség, se kívüül, se belől.
 De nagy láрма sintsen, 's az emberek szája —
 Szabad beszédének, olyan a' lármája,
 Tsak mintha valaki halgatná meszfzéről
 Azt a' zúgást, melly jön a' Tenger vizéről:
 Vagy a' millyen hangot formál a' Felhőben —
 El-enyészet dörgés, künn a' Levegőben.
 Teli vann 'sibongó emberrel a pitvar,
 Teli jövő menő köz-néppel az Udvar.
 Egy beszéll, más kérdez, harmadik halgattya,
 Ez jól tudja, 's még is Társát próbálgattya.
 Eggyik futtogva Izól, a' más pedig Haja —
 Fürtjét hátra nyomja, hogy jobban meg-halja.
 Némellyek most jönnek, némellyek már mennek,
 Némellyek kérdeznek, némellyek izennek.
 Egy-felől létálnak, más-felől hevernek,
 Igazat, Hamisat mind egybe kevernek.
 Száz közül alig szoll edgyik Igazságot:
 Egybe szor a' többi minden Hazugságot.
 Némellyik nagy bajjal végre még-vallotta,
 Hogy ő az Ujságot, hol, 's kitől hallotta.
 A' más a' mit meg-hall, két anyyival töldja,
 Eggyikről le-vágja, 's a' másikra foldja.
 Eggyik nem hiheti, a' másik mint *Kába*
 A' mit meg hall, mingyárt el-hízi vaktába.
 Némellyik meg-örvend, némellyik meg-retten:
 'S meg-tsallják azonba magokat mind ketten.
 Egy ha valamit hall, 's nem tettzik, leg-ottan
 Mint a' bortól részeg sajt-féreg fel-pattan,
 Lärmáz, minden ember egybe keveredett,
 'S azonba nem tudják, hogy kitől eredett.
 Maga pedig az HIR, mind a' Tenger-partya,
 Mind az Eg, 's Föld felé fület régen tartya.
 Nem is

Nem-is hiszem hogy olly dolog véghez mennyen,
Sem a' Tengeréken, sem Földön, sem Mennyein,
Mellyet még ne tudjon, 's leg-ottan Pollára —
Ülven, a' Világnak ne adjon tudtára. — V. I.

Erdélyből Szamosfalváról Júl. 18-dikán, azt írják, hogy éppen ekkor érkezett meg *Kolosvárra* azok parantsólláttya a' Kormányozó Szekének, melly szerint 50 szekereken Szebenből érkezendő Acták számára szállás kívántatik. Ez iránt *Kinkler* Urnak is az Akadémia' mostani Rectorának parantsólláttya érkezett: melly szerint az Acták Archivumának meg kívántató elégedendő hely a' Régi Convictusban rendeltetett. — — *Szeben 20. Júl.* — „Még itten lészünk 2. v. leg-felnyebb 3 hétig, 's az utána megyünk *Kolosvárra* vizsiza, Ország-gyűlésére, 's reméltem ottan-is maradunk.

Tudósítás.

„Azon fok irások, mellyekkel az Isteni tisztelet már Anya nyelvünken is ostromoltatik, felindítottak egy Hazáját igazan szerető Magyar, hogy az Isteni tiszteletnek védelmére ki-szálljon. Erre leg-tanátosfabbnak tartá a' Frantzia-országi Pü-másnak *A' Hitetlenség okairól és az Isteni tisztelet fundamentomairól* ki adott Pásztori oktatását Magyarra fordítani, a' mit olly szépen folyó Magyar-sággal végbe-is vitt, hogy fordítását igen dicsirnek valakik még irásban olvasták, a' munkának pedig haszna igen szemben tűnő főkép mostani világban. Szombathelyen végeződött a' nyomtatás igen tisztán, a' Könyvnek árja csak 25 garas Hellyben; a' ki meg-akarja szerezni leg jobb ha korán gondolkodik, mert minthogy illy tsekély árron olly hasznos munka ritkán adatott, a' nyomtatmányoknak száma-is pedig kevés (csak 1200) a' kik későbbben keresik, nehezen találják meg.

Költ Bétsben 30-dik Juliusban 1790.